

Auditørkorpset

Årsberetning 2021

Forsvarsministeriets Auditørkorps
afdelingsmærke.

Indhold

Forord	4
1. Indledning	6
2. Oversigt over sanktioner i militære straffesager i 2021	11
3. Særlige fokusområder i 2021	13
4. Sanktioner for overtrædelse af militær straffelov.....	19
5. Sanktioner for overtrædelse af straffeloven	32
6. Sanktioner for overtrædelse af den øvrige strafbelagte særlovgivning	36
7. Eksempler på sager afsluttet uden tiltale og frifindende domme	40
8. Undersøgelser i arbejdsskade-sager.....	44
9. Efterforskning af sager i internationale missionsområder og sager vedr. humanitær folkeret mv.....	46
10. Supplerende oplysninger om sager omtalt i tidligere beretninger mv.....	50
11. Generalauditørens person-vurderinger i hjemmeværnssager	53
BILAG	58

Forord

Selvom den globale corona-situation også påvirkede de daglige arbejdsbetingelser i beretningsåret, har disse forhold dog præget Auditørkorpsets kernevirkksomhed i noget mindre grad end i 2020.

Antallet af strafferetlige undersøgelser i 2021 svarede til året før, mens antallet af strafferetlige sanktioner var noget lavere. Der synes dog samtidig at være en tendens til, at de enkelte straffesager i videre omfang end tidligere omfatter flere forhold. Antallet af corona-relaterede sager har været meget begrænset.

I 2020 var der – som nævnt i beretningen for det år – et meget markant fald i antallet af sager om værnepligtiges ulovlige udeblivelse fra tjenesten, som skyldtes, at Auditørkorpset ikke havde modtaget nogen sager fra Forsvarsministeriets Personalestyrelse (FPS) i årets løb. Det er der nu rådet bod på, idet FPS i løbet af 2021 genoptog fremsendelsen af disse sager. Men, som det fremgår af beretningens kapitel 4, har den langvarige sagsbehandling i en del tilfælde haft indflydelse på sanktionsfastsættelsen.

Auditørkorpset har også i 2021 haft et særligt fokus på sager vedrørende krænkende adfærd, misbrug af kreditkort, embedsmisbrug og andre uregelmæssigheder.

Det er positivt at kunne konstatere, at antallet af sager om misbrug af tjenstligt udleverede betalingskort synes at være aftagende. Omvendt må det konstateres, at dette ikke ses at være tilfældet for så vidt angår sager om krænkende og kønskrænkende adfærd, ligesom nogle af disse sager har været ganske alvorlige og haft en mere omfattende karakter.

Der blev i to tilfælde foretaget anmeldelse om voldtægt. Auditørkorpset rejste tiltale i den ene sag, der endte med en frifindelse i retten, mens den anden sag måtte slutes på bevisets stilling. Det er – selv med den nye samtykke-baserede lovgivning på området – vanskelige sager at bevise, da der oftest er tale om påstand mod påstand, ligesom der sjældent foreligger vidneforklaringer eller fysiske beviser, som kan understøtte den forurettedes forklaring. Derimod stadfæstede landsretten dommen på fængsel i 2½ år i den alvorlige voldtægtssag, der blev indledt sidste år.

Forsvarschefen lancerede i beretningsåret en oplysningskampagne, der i januar 2022 er fulgt op med en bestemmelse om forsvarrets chefer og lederes handlepligt ved krænkende adfærd, som forhåbentlig vil bidrage til at nedbringe antallet af sager om kønskrænkende forhold i forsvaret.

Der har i 2021 – i lighed med tidligere år – været et antal sager vedrørende personellets tilegnelse eller undladelse af at returnere ammunition og lignende efter afsluttede skydeøvelser. Det er dog særligt bekymrende, når der, som tilfældet var i 2021, er tale om særligt farlige våben. Der blev i årets løb indledt efterforskning i to sager om våben af denne karakter. Den ene sag drejede sig om en håndgranat med tilhørende detonator, mens den anden sag drejede sig en geværgranat. Som følge af det skærpede fokus på særligt farlige våben blev begge gerningsmænd anholdt og varetægtsfængslet. Sagerne sætter samtidig fokus på behovet for at sikre en effektiv kontrol på området.

Medierne bragte i beretningsåret artikler, der kunne pege på et mere udbredt misbrug af euforiserende stoffer i forsvaret. Denne antagelse har dog hidtil hverken kunnet underbygges ved de forebyggende indsatser, Auditørkorpset løbende har deltaget i, eller i antallet af anmeldte sager.

Antallet af sager fra de internationale operationsområder og udlandssager er fortsat relativt begrænset, og der har i beretningsåret alene været indledt en undersøgelsessag i forbindelse med en skududveksling knyttet fregatten Esbern Snare's mission til bekæmpelse af pirateri i Guineabugten, hvor flere formodede pirater blev dræbt.

Der blev i 2020 år registreret en tendens til, at sagerne i videre omfang end tidligere blev afgjort ved bødevedtagelse, således at der i færre tilfælde var behov for at inddrage domstolene. Denne tendens er fortsat i 2021 og vidner om, at der er tillid til Auditørkorpsets afgørelser. Det er samtidig en enkel og ressourcebesparende måde at få afgjort de mindre alvorlige sager.

Auditørkorpset har i årets løb haft en god dialog med personelorganisationerne om blandt andet militære chefers anmeldelse af forseelser blandt personellet og

rammerne for en eventuel 'lokal håndtering' af forseelser.

Sondringen mellem, hvad der behandles som henholdsvis militære straffesager og militære disciplinarsager og forhold, der falder helt uden for disse kategorier, er central, og spillerummet for valget mellem de forskellige reaktionstyper er som oftest snævert. De retlige rammer er også skabt af hensyn til personellet, fordi militære straffesager behandles efter straffeprocessuelle regler, der blandt andet har til formål at varetage personellens retssikkerhed. I flere tilfælde fremgår det i øvrigt direkte af bestemmelsesgrundlaget, at der gælder en pligt til at foretage anmeldelse.

Auditørkorpset har også i 2021 bidraget til optimering af en række af koncernens forvaltningsgrundlag og har i den forbindelse haft et særligt fokus på bestemmelser, der vedrører pligten til at indrapportere mistanke om strafbare forhold til Auditørkorpset.

Antallet af nye sager, som Generalauditøren har modtaget med henblik på at foretage en strafferetlig vurdering af ansøgere til og medlemmer af hjemmeværnet, er faldet markant i forhold til året før. Den samme tendens har dog ikke været tilfældet for så vidt angår hjemmeværnsmedlemmernes overtrædelse af våbenlovgivningen. Godt en fjerdedel af de behandlede medlemssager har i 2021 vedrørt overtrædelse af

våbenlovgivningen, herunder overtrædelse af knivloven i form af f.eks. besiddelse eller import af ulovlige knive. Langt størstedelen af disse sager har ført til, at de pågældende medlemmer ud fra en strafferetlig vurdering er blevet erklæret uegnede til at forrette tjeneste i hjemmeværnet.

Blandt årets andre administrative opgaver kan nævnes evaluering af den militærjuridiske rådgiverordning – *MJUR-ordningen*. Auditørkorpset deltager aktivt i den af departementet bredt sammensatte projektorganisation, der skal udarbejde et forslag til en revideret MJUR-ordning, der faciliterer de til enhver tid gældende operative behov på tværs af ministerområdet. Det forventes, at arbejdet vil blive afsluttet i løbet af 2022.

Auditørkorpset bidrager fortsat aktivt til udviklingen af en moderniseret uddannelsesstruktur inden for det militære straffe- og disciplinarsystem til gavn for undervisning og selvstudier for forswarets ansatte.

København, marts 2022

Lars Stevnsborg
Generalauditør

1. Indledning

Justitia

Bronzeskulptur af billedhugger
Jette Vohlert. Vestre Landsret.
Foto: Flyvevåbnets Fototjeneste.

»Auditørkorpsets kerneopgave er navnlig at efterforske og retsforfølge militære straffesager«

Om Auditørkorpset

Forsvarsministeriets Auditørkorps – i daglig tale kaldet FAUK – er den militære anklagemyndighed i Danmark. Auditørkorpset er en selvstændig myndighed under Forsvarsministeriet og er uafhængigt af forsvaret og det militære kommandosystem. Formålet med dets virksomhed er på den ene side at understøtte disciplinen i forsvaret og på den anden side at sikre personellens retssikkerhed.

Auditørkorpset redegør i den faglige årsberetning navnlig for de straffesager, der i årets løb er afsluttet med en sanktion. Beretningen indeholder også eksempler på sager, der er afsluttet uden tiltale mv., fordi efterforskningen er indstillet i medfør af retsplejelovens regler. Beskrivelsen har til formål dels at give et overblik over praksis i militære straffesager, dels at vejlede om de mulige konsekvenser af en tilsidesættelse af gældende militære pligter.

Læs mere om Auditørkorpsets virksomhed og de relevante retsregler i udgivelsen *Den Militære Straffe- og Retsplejeordning* på www.fauk.dk.

Sondring mellem militær straffelov og militær disciplinarlov

Den militære straffe- og retsplejeordning omfatter både militære straffesager og militære disciplinarsager. Der er en række sammenhænge mellem de to systemer. Det er for det første det samme personel, der er omfattet af de to love, det vil sige tjenestegørende militært personel inden for Forsvarsministeriets område. For det andet er det Auditøren, der træffer endelig

Auditørkorpset påtalekompetence omfatter:

- sager, der vedrører overtrædelse af den militære straffelov og
- sager, der vedrører overtrædelse af den civile straffe- og særlovgivning, hvis overtrædelsen er begået af militært personel i tjenesten, i anledning af tjenesten eller på militært område.

Civilt personel og frivilligt hjemmевærnspersonel er derimod ikke omfattet af påtalekompetencen i fredstid.

bestemmelse om, hvorvidt en sag skal behandles som en straffesag eller en disciplinarsag, og for det tredje kan der, efter at en straffesag er henlagt, indledes en disciplinarsag.

Mens de militære straffesager følger af Auditørkorpset, henhører de militære disciplinarsager under de militære chefer inden for Forsvarsministeriets område. Det er således den militære chef, der indleder og undersøger en disciplinarsag efter bestemmelserne i militær disciplinarlov som en administrativ undersøgelse. Forsvarsministeriets Personalestyrelse fører tilsyn med disciplinarordningen.

Sanktionerne i straffesager omfatter tiltalefrafald, bøde og fængselsstraf, mens disciplinarloven omfatter en række sanktioner fra tilrettevisning (den mildeste) til disciplinarbøde på op til et maksimum på 1/10 af den pågældendes månedsløn for hvert forhold.

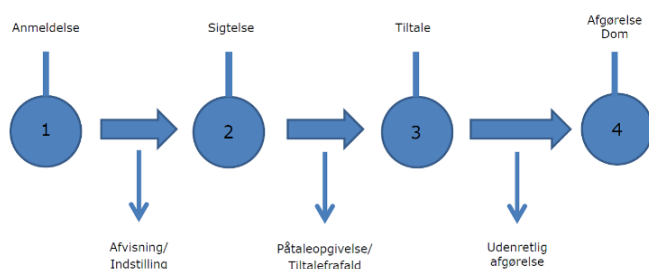
Hvis disciplinarlovens sanktionsmuligheder ikke er tilstrækkelige – f.eks. i tilfælde, hvor degradering eller afskedigelse kan komme på tale – kan der indledes en tjenestemandssag.

Formålet med den samlede ordning er – hvad enten der er tale om en straffesag eller en disciplinarsag – at sikre disciplinen i forsvaret.

Militære straffesagers gang

I praksis foretager Auditørkorpset i en række tilfælde indledningsvis en nærmere undersøgelse af, hvorvidt der på baggrund af f.eks. medieomtale af en hændelse eller indberetning herom fra militære myndigheder eller henvendelser fra medarbejdere i forsvaret, er grundlag for at indlede efterforskning i en sag.

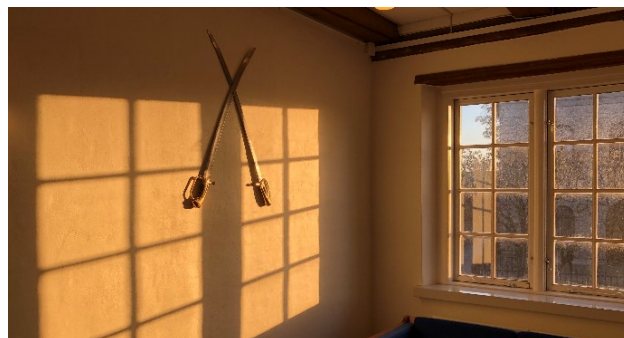
Sagerne bliver screenet ved modtagelsen, og Auditøren vurderer, om der er grundlag for at indlede efterforskning. Kan det umiddelbart fastslås, at der ikke er grundlag for at indlede efterforskning, *afvises* sagen i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 1.

Procesdiagram for straffesagsbehandlingen.

I andre tilfælde skal der foretages en nærmere undersøgelse, før der kan træffes afgørelse. Indledes der efterforskning i en sag, har denne efter retsplejelovens § 743 til formål at klarlægge, om betingelserne for at pålægge strafansvar eller anden strafferetlig retsfølge er til stede og at tilvejebringe oplysninger til brug for sagens afgørelse samt forberede sagens behandling ved retten.

Er der grundlag for at rejse tiltale, foreligger der flere muligheder. Sagen kan afgøres ved et udenretligt bødeforelæg eller i retten. I visse tilfælde kan sagen i stedet afgøres med et *tiltalefrafald*, dvs. at sagen afgøres uden påtale, selvom den pågældende anses for skyldig i sigtelsen. Tiltalefrafald udgør en strafferetlig sanktion. *Bødeforelæg* anvendes, hvis lovovertrædelsen ikke skønnes at ville medføre højere straf end bøde. Det indebærer, at sagen kan afgøres uden retssag, hvis sigtede erklærer sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig parat til inden en nærmere angiven frist at betale den forelagte bøde. Kan den sigtede ikke erkende sig skyldig, sendes sagen til retten med et anklageskrift.

Er der ikke grundlag for at udsende et bødeforelæg, eller skal der nedlægges påstand om frihedsstraf, indbringes sagen for retten med en retsmødebegæring eller et anklageskrift.

Særligt om forsvarets bistand til politiet

I forbindelse med vedtagelsen af lov nr. 708 af 8. juni 2018 om forsvarets bistand til politiet og udvidelse af politiklageordningen mv.) blev der foretaget en ændring af militær straffelov, således at denne ikke finder anvendelse for forhold begået af tjenstgørende militært personel inden for Forsvarsministeriets område i forbindelse med, at personalet yder bistand til politiet efter §§ 24a - 24d i lov om politiets virksomhed.

Disse særlige bestemmelser finder som udgangspunkt først anvendelse, når soldaten er mødt til tjeneste på det sted, hvor vedkommende yder bistand til politiet og dermed er underlagt politiets ledelse.

Ændringen indebærer, at disse sager behandles efter den civile straffelov i den civile strafferetsplejes former og således, at kompetencen til at efterforske og påtale sådanne sager om strafbare forhold er flyttet fra den Auditørkorpset til Den Uafhængige Politiklagemyndighed (DUP) og den civile anklagemyndighed, som udgangspunkt statsadvokaten.

Den militære anklagemyndighed bistår Politiklagemyndigheden og statsadvokaten i disse sager, og efter indstilling fra Politiklagemyndigheden kan videre forfølgning af sagerne overlades til den militære anklagemyndighed til behandling i den militære retsplejes former, hvis viden om militærfaglige forhold eller militærspecifikke regler er af særlig betydning for sagen, og hvis statsadvokaten og den militære anklagemyndighed er enige herom.

Eksempler på nye strafferetlige undersøgelser i 2021

I dette afsnit redegøres der kort for nogle af de nye undersøgelser, som Auditørkorpset har iværksat i beretningsåret. En række af sagerne har været genstand for medieomtale.

Januar

Efterforskning af sag vedrørende misbrug af betalingskort

(AU 2021/002178 m.fl.)

Auditørkorpset modtog den 25. januar 2021 en anmeldelse om, at en marinespecialist havde foretaget kontanthævninger og betaling af private udgifter med sit tjenstligt udleverede betalingskort til en samlet værdi af godt 25.000 kr. På baggrund af disse oplysninger blev der iværksat en strafferetlig efterforskning, i hvilken forbindelse den pågældende blev sigtet for mandatsvig efter straffelovens § 280, nr. 1, og pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1.

Sagen afventer fremsendelse af anklageskrift.

Februar

Anmeldelse om ulovlig bistand til aflivning af mink i Nordjylland

(AU 2020/001777 m.fl.)

Auditørkorpset modtog den 23. februar 2021 fra politiet en række henvendelser, hvori borgere havde anmeldt flere militære chefer til politiet for bl.a. embedsmisbrug og overtrædelse af grundloven i anledning af forsvarets bistand til aflivning af mink. Anmeldelserne blev indføjede i en igangværende undersøgelse, som var iværksat på baggrund af en lignende anmeldelse fra 11. november 2020.

Den 26. maj 2021 blev efterforskningen i samtlige sager indstillet i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2, da de militære chefer ikke fandtes at have haft anledning til at betvivle, at beslutningen om at aflive samtlige mink i Danmark havde hjemmel i lovgivningen. Ved afgørelsen blev der bl.a. lagt vægt på, at beslutningen om at aflive minkbesætningerne hvilede på et sundhedsfagligt og sundhedsjuridisk grundlag, som militære chefer ikke kunne forventes at have noget indgående kendskab til.

Marts

Efterforskning af brud på den militære sikkerhed

(AU 2021/000389)

Auditørkorpset modtog den 15. marts 2021 en anmeldelse om, at udsendte soldater havde begået et brud på militære sikkerhedsbestemmelser i forbindelse

med udveksling af klassificerede oplysninger ved hjælp af deres udleverede tjenestetelefoner. På baggrund af disse oplysninger blev der iværksat en strafferetlig efterforskning.

Efterforskningen blev indstillet den 6. januar 2022 og sagen oversendt til disciplinarchef, som den 11. januar 2022 besluttede ikke at foretage sig yderligere i sagen.

April

Efterforskning af sag om gentagen krænkende adfærd

(AU 2021/000609 m.fl. & 2021/001606)

Auditørkorpset modtog den 21. april 2021 en anmeldelse om en seniorsergents gentagne krænkende og kønskrænkende adfærd over for både mandlige og kvindelige underordnede. På baggrund af disse oplysninger blev der iværksat en strafferetlig efterforskning, hvorunder seniorsergenten blev sigtet for flere forhold af bl.a. blufærdighedskrænkelser efter straffelovens § 232 og vold efter straffelovens § 244.

Sagen verserer fortsat.

Anvendelse af militær uniform under demonstration

(AU 2021/000561 m.fl.)

Auditørkorpset modtog den 12. april 2021 og den 9. maj 2021 to særskilte anmeldelser om, at militært personel havde deltaget i Men in Black-demonstrationer iført militær uniform. Auditøren besluttede ikke at iværksætte en strafferetlig efterforskning på baggrund af anmeldelserne, idet der ikke på det pågældende tidspunkt i forsvarets regelsæt fandtes bestemmelser, der forbød anvendelse af udleveret uniform i forbindelse med demonstrationer. Da der heller ikke i øvrigt fandtes at foreligge grundlag for at antage, at de anmeldte forhold var i strid med andet retsgrundlag, og personerne på de medsendte billeder i øvrigt ikke kunne identificeres, afviste Auditøren anmeldelsen den 12. maj 2021.

Forsvaret har i juni 2021 ved en tjenestebefaling fra forsvarschefen fastsat regler for, hvornår man må bruge uniform m.v., som er udleveret af forsvaret, uden for tjenesten og i private sammenhænge.

Juni

Efterforskning af bedrageri

(AU 2021/001580)

Auditørkorpset modtog den 3. juni 2021 en anmeldelse om, at en medarbejder i forsvaret var under mistanke for at have skaffet sig uberettiget løn og rejsegodtgørelse ved at have ført sin arbejdstid og sine rejsebeskrivelser urigtigt. På baggrund af disse oplysninger blev der iværksat en strafferetlig efterforskning.

Sagen verserer fortsat.

Efterforskning af sag om gentagen krænkende adfærd (AU 2021/002256 m.fl.)

Auditørkorpset modtog den 26. juni 2021 orientering fra militærpolitiet om, at en sergent var mistænkt for at have udsat flere underordnede for gentagen kønskrænkende adfærd både forud for og under udsendelse til Irak. På baggrund af disse oplysninger blev militærpolitiet bemyndiget til at foretage afhøringer af de forurettede og vidnerne i sagen. Herefter blev sergenten sigtet for i alt 14 forhold af kønskrænkende adfærd efter dels straffelovens § 232 om blufærdighedskrænkelse og dels militær straffelov § 18.

Sagen er berammet til behandling ved Retten i Esbjerg i maj 2022.

Juli

Efterforskning af embedsmisbrug (AU 2021/001617 m.fl.)

Auditørkorpset modtog den 29. juli 2021 en anmeldelse fra Forsvarskommandoen om, at der på baggrund af to whistleblower-henvendelser forelå mistanke om blandet andet embedsmisbrug begået af en seniorsergent med ledelsesansvar for en militær station. På baggrund af disse oplysninger blev der iværksat en strafferetlig efterforskning, hvorunder seniorsergenten blev sigtet for overtrædelse af straffelovens § 155 om embedsmisbrug og militær straffelov § 27, stk. 1, om pligtforsømmelse, ved bl.a. at have skaffet sig del i vederlaget for arbejdsopgaver, som ansatte på tjenestestedet udførte i arbejdstiden for en offentlig institution.

Sagen afventer at blive berammet til hovedforhandling ved byretten.

August

Efterforskning af tyveri og besiddelse af håndgranat Vestre Landsrets dom af 27. januar 2022. Retten i Holstebro, dom af 1. oktober 2021 (AU 2021/001849 m.fl.)

Auditørkorpset modtog den 9. august 2021 anmeldelse om tyveri af en håndgranat i forbindelse med en skydeøvelse. En konstabel havde over for sin kompagnichef indrømmet at have stjålet både en håndgranat og en detonator i forbindelse med en skydeøvelse, idet han tog håndgranaten med hjem til sin bopæl, hvor han opbevarede den i ca. to måneder. Detonatoren gemte han i skydeterrænet. Efter aftale med kompagnichefen afhentede konstablen håndgranaten på sin bopæl og påviste, hvor detonatoren var gemt.

Konstablen blev varetægtsfængslet efter fremstilling i grundlovsforhør. Ved Retten i Holstebros dom af 1. oktober 2021 blev konstablen idømt fængsel i tre år og seks måneder for overtrædelse af straffelovens § 192 a, stk. 1, nr. 2, jf. § stk. 4, 1. pkt., jf. våbenloven, for bl.a. at have besiddet håndgranaten på offentligt tilgængeligt sted samt på bopælen. Dommen omfattede tillige to forhold af tyveri efter straffelovens § 276 ved fra sin arbejdsplads at have stjålet håndgranaten samt flere våben- og ammunitionsgenstande samt ét forhold vedrørende overtrædelse af våbenloven ved besiddelse af de sidstnævnte våben og ammunitionsgenstande på sin bopæl.

Domfældte ankede til Vestre Landsret, der ved dom af 27. januar 2022 henførte forholdet vedrørende besiddelse af håndgranaten og detonatoren under våbenloven og fastsatte straffen til fængsel i seks måneder. Auditørkorpset har ansøgt Procebevillingsnævnet om tilladelse til at indbringe sagen for Højesteret.

Der er efterfølgende rejst tiltale mod kompagnichefen for grov pligtforsømmelse.

Efterforskning af sag vedrørende besiddelse af våben på bopæl

(AU 2021/001579 m.fl.)

Auditørkorpset modtog den 16. august 2021 en anmeldelse om, at en tidligere ansat i forsvaret var i besiddelse af en dysekanon. På den baggrund indhentede Auditøren ved retten en tilladelse til at ransage pågældendes bopæl, og i forbindelse med denne ransagning blev der bl.a. fundet en 40 mm *high explosive* geværgranat. Den pågældende blev herefter sigtet for overtrædelse af straffelovens § 192 a ved gennem en flerårig periode og frem til anholdelsen at have besiddet granaten på sin bopæl. Han blev den 16. oktober 2021 fremstillet i et grundlovsforhør og varetægtsfængslet.

Der er efterfølgende rejst tiltale i sagen. Berømmelse afventer mentalundersøgelse af den tiltalte.

September

Efterforskning af befalingsmands tilsidesættelse af sikkerhedshensyn

(AU 2021/001639 m.fl.)

Auditørkorpset modtog den 15. september 2021 en anmeldelse om, at en befalingsmand i flere tilfælde havde tilsidesat sikkerhedshensyn under uddannelse af værnepligtige. Den pågældende blev sigtet for pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1, ved at have kastet et kanonslag mod værnepligtige, og for overtrædelse af færdselsloven, ved at have transporteret for mange værnepligtige i et militært køretøj.

Den sigtede vedtog i februar 2022 en bøde på 4.000 kr. for overtrædelse af militær straffelov og færdselsloven.

Oktober

Efterforskning af beruselse i tjenesten

(AU 2021/001588 m.fl.)

Auditørkorpset modtog den 27. oktober 2021 en anmeldelse om, at en overkonstabel af 1. grad var konstateret beruset forud for tjeneste på skydebane. På baggrund af disse oplysninger blev militærpolitiet tillkaldt og bemyndiget til at iværksætte en strafferetlig efterforskning, i hvilken forbindelse den pågældende blev sigtet for overtrædelse af militær straffelov § 20 ved at være mødt beruset til tjenesten. Militærpolitiet sørgede desuden for, at der blev udtaget blodprøve af den pågældende, og at der blev foretaget ransagning af den pågældendes gemmer på tjenestestedet. Efterfølgende blev den pågældende yderligere sigtet for overtrædelse af militær straffelov § 22 og § 27, stk. 1, ved at have besiddet kokain og opbevaret ammunition på bl.a. sit værelse på tjenestestedet. Der blev efterfølgende rejst tiltale i sagen.

Den tiltalte blev den 11. januar 2022 af Retten i Holstebro idømt en bøde på 15.000 kr. for overtrædelse af militær straffelov §§ 20, 22 og 27, stk. 1.

November

Efterforskning af skudveksling i Guineabugten

(AU 2021/002508)

Auditørkorpset modtog den 25. november 2021 orientering fra militærpolitiet om en skudveksling mellem dansk militært personel på fregatten Esbern Snare og pirater i Guineabugten, som havde resulteret i flere omkomne og flere tilbageholdte, formodede pirater. På baggrund af disse oplysninger blev det i overensstemmelse med Auditørkorpsets praksis besluttet at iværksætte en strafferetlig efterforskning af hændelsesforløbet med henblik på at fastlægge, om gældende retningslinjer for missionen var blevet overholdt, herunder om den konkrete situation berettigede den skete magtanvendelse.

Sagen verserer fortsat.

Efterforskning af sag om gentagen krænkende adfærd

(AU 2021/001703 m.fl.)

Auditørkorpset modtog den 1. november 2021 en anmeldelse om, at en premierløjtnant, der var skibschef på et skoleskib, havde udsat flere underordnede for kønskrænkende adfærd under et socialt arrangement, navnlig ved at have kysset dem på munden og kinden. På baggrund af disse oplysninger blev det besluttet at iværksætte en strafferetlig efterforskning, i hvilken forbindelse premierløjtnanten blev sigtet for fem

forhold af blufærdighedskrænkelser efter straffelovens § 232 og militær straffelov § 18.

Sagen er i februar 2022 fremsendt til Retten i Hjørring og afventer berømmelse.

December

Efterforskning af voldtægt

(AU 2021/002582)

Auditørkorpset modtog den 4. december 2021 fra en kompagnichef orientering om, at en mandlig værnepligtig på militært område havde haft samleje med en kvindelig værnepligtig uden dennes samtykke. På baggrund af disse oplysninger blev det besluttet at iværksætte en strafferetlig efterforskning, i hvilken forbindelse den værnepligtige blev sigtet for voldtægt efter straffelovens § 216.

Påtale i sagen blev opgivet i februar 2022.

Efterforskning af dokumentfalsk i forbindelse med corona-pas

(AU 2021/002696)

Auditørkorpset modtog den 20. december 2021 en anmeldelse om, at en militært ansat medarbejder i forsvaret var under mistanke for at have forfalsket et coronapas. På baggrund af disse oplysninger blev det besluttet at iværksætte en strafferetlig efterforskning.

Sagen verserer fortsat.

2. Oversigt over sanktioner i militære straffesager i 2021

Overblik over årets nøgletal

Undersøgelser

861

Sanktioner

387

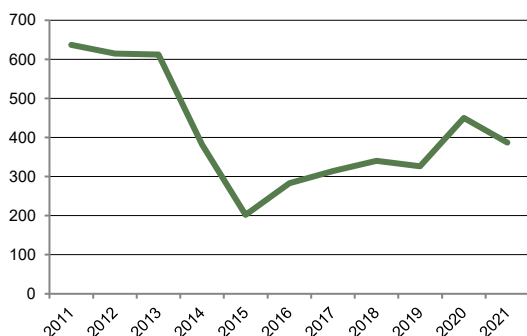
Årets nøgletal

Der blev i 2021 oprettet 861 nye straffesager. Antallet af nye strafferetlige undersøgelser er således på niveau med 2020, hvor der blev indledt 864 nye undersøgelser. Der blev i 2021 udmålt en sanktion – der kan omfatte et eller flere forhold – i 387 sager. Dette er et fald på 14 % i forhold til 2020, hvor der var 450 sanktioner.

Terminologi

Når antallet af straffesager opgøres, tæller hvert forhold som en sag.

En sanktion – f.eks. en bøde – retter sig mod en enkelt person og kan omfatte et eller flere forhold, herunder overtrædelse af forskellige bestemmelser eller love.

Figur 1. Sanktioner i militære straffesager (militær straffelov, færdselslov og anden lovgivning) 2011-2021.

Der blev i beretningsåret afsagt 54 domme, hvilket er en stigning i forhold til 2020, hvor der blev afsagt 38

domme, men stadig lavere end 2018 og 2019, hvor der blev afsagt henholdsvis 175 og 118 domme. Knap 14 % af samtlige sanktioner blev således i 2021 idømt af domstolene, mens det tilsvarende tal for 2020 var 8 %.

Der var i årets løb hovedforhandling, dvs. retsmøde om sagens materielle forhold, i 27 sager, hvilket er lavere end i 2020, hvor det tilsvarende tal var 34. Antallet omfatter både hovedforhandlinger i byretterne og landsretterne, herunder i sager, hvor der er sket frifindelse. Foruden de hovedforhandlede sager, blev der afsagt dom i et antal bødesager, der blev afgjort uden tiltaltes tilstedeværelse. Omkring halvdelen af hovedforhandlingerne i retten vedrørte overtrædelser af straffeloven.

Blandt de endelige domme i beretningsåret blev der i 14 tilfælde idømt fængselsstraf, hvilket er lavere end i 2020, hvor 22 sager medførte frihedsstraf.

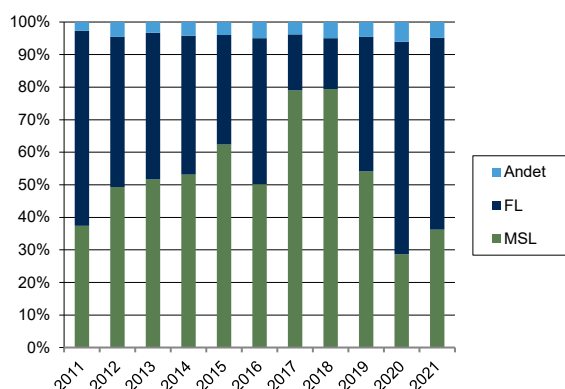
Antallet af frifindelser har fortsat et begrænset omfang. Seks personer blev frifundet i 2021. Sagerne er nærmere beskrevet i afsnittet om frifindende domme. De foregående tre år var der henholdsvis tre, to og tre frifindelser.

De øvrige sager blev afgjort udenretligt med bødevedtagelse og tiltalefrafald, dvs. at sagen blev afgjort uden påtale, selvom den pågældende anses for skyldig i sigtelsen.

Der blev i beretningsåret registreret 228 sanktioner for færdselsforseelser, hvilket er et fald i forhold til 2020 hvor der blev registreret 294 sanktioner, men stadig væsentligt over tidligere år, hvor der i 2018 og 2019 var henholdsvis 53 og 135 sanktioner. Se nærmere herom i afsnittet vedrørende sanktioner for overtrædelse af færdselsloven. Andelen af militære straffesager, der vedrører færdselslovsovertrædelser, udgjorde således ca. 59 % af årets samlede antal sanktioner.

Der er registreret en mindre stigning i det samlede antal sanktioner for overtrædelse af militær straffelov, idet der i beretningsåret var 140 sanktioner mod 129 i 2020. Niveauet for 2020 og 2021 ligger lavere end tidligere år, hvor der i 2018 og 2019 blev registreret henholdsvis 270 og 178 sanktioner. Andelen af militære straffesager, der vedrører overtrædelse af militær straffelov, udgjorde

cirka 36 % af årets samlede antal sanktioner.

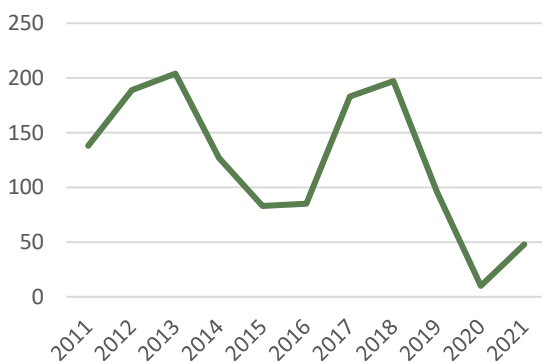

Figur 2. Procentuel fordeling af sanktioner for overtrædelser af henholdsvis militær straffelov, færdselslov og anden lovgivning 2011-2021.

Særligt om ulovlig udeblivelse efter militær straffelov § 25

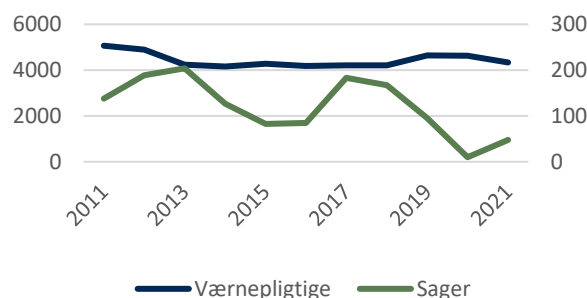
Det samlede antal sanktioner for ulovlig udeblivelse fra tjenesten var i beretningsåret 48 mod ti sanktioner i 2020. Selvom der er en væsentlig stigning fra 2020 til 2021, ligger antallet af sanktioner stadig væsentligt lavere end tidligere år. Der blev i 2018 og 2019 registreret henholdsvis 167 og 97 sanktioner.

Udeblivelsessager udgjorde i beretningsåret ca. 34 % af sanktionerne for overtrædelse af militær straffelov mod ca. 8 % i 2020.

Figur 3. Sager om ulovlig udeblivelse 2011-2021

Det samlede årlige antal værnepligtige i perioden 2011-2021 fremgår af figur 4. Figuren viser endvidere det årlige antal sager om ulovlig udeblivelse. Sagerne vedrører hovedsageligt værnepligtige. Som det fremgår, er der ingen umiddelbar sammenhæng mellem antallet af værnepligtige og antallet af udeblivelsessager.

Figur 4. Det samlede antal værnepligtige i forsvaret 2011-2021 (i tusinder) og det samlede antal udeblivelsessager. Kilde: Forsvarsministeriets Personalestyrelse/FAUK.

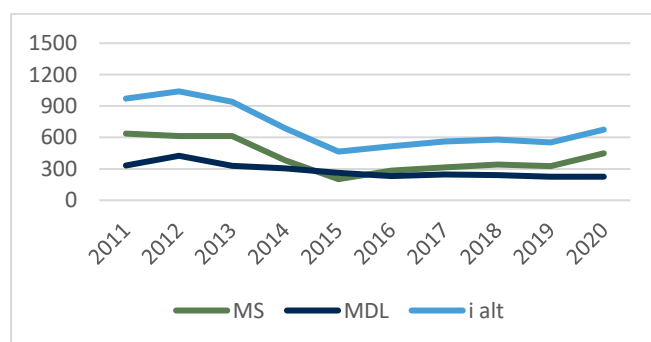
Sondringen mellem militære straffesager og militære disciplinarsager

Siden en lovændring, som trådte i kraft 1. januar 2006, behandles mindre grove pligtforsømmelser ikke længere efter militær straffelov, men efter militær disciplinarlov. Disse disciplinarsager henhører, som omtalt ovenfor i indledningen, under den militære chef. Auditøren indleder som udgangspunkt kun en straffesag, når der er tale om et mere alvorligt forhold, og der er handlet forsætligt eller groft uagtsomt.

Der må således i hver enkelt sag foretages en konkret vurdering af forholdets grovhed og af graden af gerningsmandens tilregnelighed, når det skal afgøres, om sagen skal behandles som disciplinarsag eller militær straffesag.

Viser det sig under efterforskningen af en sag, at en pligtstridig adfærd må vurderes at være af mindre grov karakter, eller at handlingen alene skyldes simpel uagtsomhed, oversender Auditøren sagen til disciplinarmyndigheden til eventuel videre foranstaltning.

Auditøren oversendte 44 sager til disciplinarchefen i 2021. Der er i figur 5 foretaget en sammenstilling af udviklingen i antallet af strafferetlige sanktioner og disciplinarmidler for perioden 2011-2020. Der forelå på tidspunktet for udgivelsen af denne årsberetning ikke en opgørelse over det samlede antal disciplinarafgørelser truffet i 2021.

Figur 5. Oversigt over det samlede antal sanktioner 2011-2020 samt fordelingen mellem militære straffesager og militære disciplinarsager. Kilde: FAUK/ Forsvarsministeriets Personalestyrelse.

3. Særlige fokusområder i 2021

Oversigt

Indledning

Stillings- og tjenstemisbrug

Misbrug af tjenstlige betalingskort

Krænkende adfærd

Misbrug af euforiserende stoffer

Indledning

Auditørkorpset er i den daglige sagsbehandling opmærksom på forekomsten af tendenser i forsvaret, der kræver særlig opmærksomhed, og en række af disse særlige fokusområder indgår den årlige indsatsplan for kvalitets- og legalitetssikring.

Auditørkorpset har f.eks. i en årrække haft særligt fokus på en række forskellige former for misbrug af statens ejendom, herunder bl.a. misbrug af forsvarets køretøjer, salg af forsvarets materiel og misbrug af tjenstlige betalingskort mv.

Flere store sager om berigelseskriminalitet har også gennem årene lejlighedsvis sat fokus på ledelsens tilsyn med forsvarets økonomiforvaltning mv., herunder det ansvar, der påhviler den enkelte chef for at sikre, at forvaltningen lever op til forskrifterne. Manglende tilsyn med økonomiforvaltningen vil således efter omstændighederne i sig selv kunne danne grundlag for en strafferetlig undersøgelse, ligesom domstolene tillægger alvorlige svigt i ledelsens tilsyn og kontrol med de foretagne dispositioner stor betydning ved straffastsættelsen i den enkelte sag.

Der har også gennem årene været sat fokus på andre områder, herunder f.eks. anvendelse af private knive i forsvaret, krænkelse og særlige ritualer, misbrug af steroider mv.

En række af disse tendenser bør forsvarets ledelse være særlig opmærksom på, og det er vigtigt, at Auditørkorpset inddrages rettidigt i disse sager. Auditørkorpset har derfor i en årrække løbende haft fokus på, om det tilstrækkeligt klart fremgår af forvaltningsgrundlaget, at det er et chefsansvar, at Auditørkorpset straks inddrages, når der i konkrete

tilfælde er mistanke om strafbart forhold. Problemstillingerne adresseres i den løbende dialog med forsvarets myndigheder, herunder blandt andet i forbindelse med høringer over relevante dele af forvaltningsgrundlaget, ligesom Auditørkorpset i en række tilfælde har henledt forsvarets ledelse på u hensigtsmæssige eller utiltrækkelige forvaltningsgrundlag.

I det følgende foretages en kort opridsning af nogle af årets fokusområder. Det gælder forskellige former for tjenstemisbrug og vennetjenester mv., misbrug af kreditkort og forskellige former for krænkende adfærd. Auditørkorpset har endvidere i 2021 sat fokus på sager vedrørende misbrug af narkotiske stoffer.

De konkrete sager behandles som hidtil i de respektive afsnit i beretningen.

Stillings- og tjenstemisbrug mv.

Auditørkorpset har i 2021 behandlet en række sager om forskellige former for stillings- og embedsmisbrug mv., herunder blandt andet sager om mistanke om embedsmisbrug i forbindelse med indkøb af bådmotorer ved Frømandskorpset, bestikkelse i Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse og flere tilfælde af stillingsmisbrug og uregelmæssigheder i Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse mv.

Sagerne er uddybende beskrevet ovenfor i afsnittet om eksempler på nye strafferetlige undersøgelser indledt i løbet af 2021 samt i beretningens øvrige afsnit.

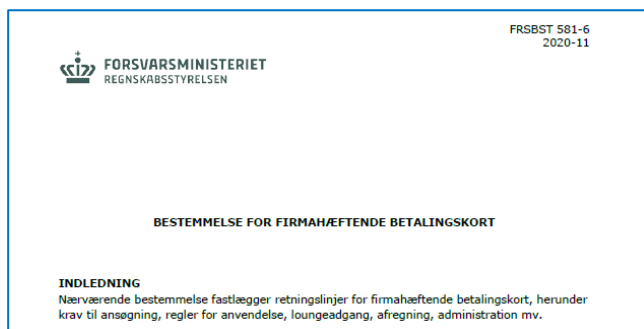
Misbrug af tjenstlige betalingskort

Auditørkorpset har i beretningsåret fortsat haft et særligt fokus på sager vedrørende misbrug af tjenstlige betalingskort i samarbejde med bl.a. Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse (FRS) og Forsvarsministeriets Personalestyrelse (FPS).

FRS har i bestemmelsesgrundlaget – FRSBST 581-6, Bestemmelse for firmahæftende betalingskort – fastlagt retningslinjer for anvendelse af firmahæftende betalingskort, herunder regler for anvendelse og administration af tjenstlige betalingskort mv.

Betalingskortene kan endvidere anvendes til mindre private udgifter i forbindelse med tjensterejsen

(småfornødenheder som er nævnt i Personaleadministrativ Vejledning, herunder udgifter til fortæring, som skal dækkes af time/dagpenge). Udgifterne må maksimalt svare til time/dagpengesatsen pr. dag, tjenesterejsen varer. Tjenstlige betalingskort må aldrig anvendes til rent privat forbrug, da dette ikke er tjenstligt begrundet.

Såfremt FRS konstaterer, at en militært ansat medarbejder har anvendt sit tjenstlige betalingskort i strid med bestemmelsesgrundlaget, overdrager FRS sagen til Auditørkorpset, der i hver enkelt sag foretager en konkret vurdering af, om den uberettigede anvendelse af betalingskortet skyldes en undskyldelig fejl, eller om der er mistanke om, at der kan være tale om en overtrædelse af den militære eller civile straffelovgivning.

Hvis det lægges til grund, at den uberettigede brug af betalingskortet skyldes undskyldende omstændigheder eller fejl, rejses der som udgangspunkt ikke sigtelse. Er dette ikke tilfældet, iværksætter Auditørkorpset en nærmere efterforskning af sagen med henblik på at afdække, om der er tilstrækkeligt grundlag for at rejse sigtelse. Ved vurderingen af, om der er grundlag for at rejse sigtelse eller ej, lægger Auditørkorpset vægt på flere elementer, herunder om medarbejderen straks har orienteret sin chef og FRS om den uretmæssige brug af betalingskortet, beløbets størrelse og om der er tale om gentagne forseelser, samt om den pågældende selv har forsøgt at stoppe betalingen ved at kontakte forretningsstedet.

Som nævnt i beretningen for 2019 har Auditørkorpset bidraget til udarbejdelsen af en række gode råd til at undgå forkert brug af firmahæftende betalingskort, såsom f.eks. aldrig at anvende samme pinkode på et tjenstligt og et privat betalingskort.

Spørgsmålet om, hvorvidt en anvendelse af det firmahæftende betalingskort i strid med bestemmelsesgrundlaget udgør et strafbart forhold, herunder om forholdet må anses som grov pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27 eller f.eks. bør karakteriseres som mandatsvig efter straffelovens § 280, nr. 1, beror på en konkret vurdering af forholdets karakter eller grovhed.

Mindre grove og simpelt uagtsomme forhold vil i reglen ikke medføre strafferetlig forfølgning, men kan efter omstændighederne medføre et disciplinar- eller ansættelsesretligt ansvar.

I vurderingen af, om en medarbejders uberettigede anvendelse af et tjenstligt betalingskort skal straffes som pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27 indgår den subjektive tilregnelser, dvs. graden af uagtsomhed, herunder om der f.eks. er tale om en undskyldelig fejl, og om tjenestestedet eller Regnskabsstyrelsen i givet fald uden ugrundet ophold er orienteret om den uautoriserede brug, eller om forholdet er begået forsætligt. I vurderingen indgår endvidere en række objektive elementer så som beløbets størrelse, antallet af forhold, om firmakortet tidligere er anvendt i strid med bestemmelsesgrundlaget og efter tidligere indskærpelse af reglerne mv., samt om kortet er anvendt til rent privatforbrug eller er anvendt i forbindelse med en tjenesterejse.

I vurderingen af et rent privatforbrug lægges der f.eks. vægt på beløbets størrelse samt antallet af transaktioner og deres tidsmæssige udstrækning. I vurderingen af private hævninger i forbindelse med en tjenesterejse lægges der f.eks. vægt på, om beløbet væsentligt overstiger den gældende time-/dagpengesats. Omvendt vil et større antal transaktioner i almindelighed føre til, at størrelsen af det samlede beløb tillægges mindre betydning. Det vil f.eks. også indgå i vurderingen, om kortet er blevet anvendt forsætligt som en slags låneadgang.

Kan det godtgøres, at kortet er anvendt med berigelseshensigt, vil der blive rejst tiltale for mandatsvig efter straffelovens § 280 og militær straffelov § 27, stk. 1, ved at have anvendt kortet i strid med bestemmelsesgrundlaget. Der kan nærmere henvises til Generalauditør Meddelelse nr. 2/2020 om strafpåstande i sager i overtrædelse af militær straffelov mv., afsnit 3.5.2.2., misbrug af tjenstlige betalingskort.

Konkrete sager i 2021

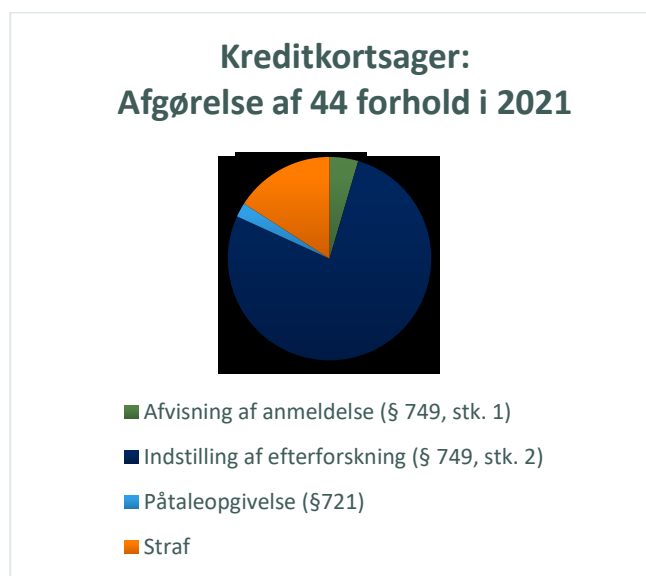
Auditørkorpset har i 2021 afgjort i alt 44 forhold vedrørende uberettiget anvendelse af tjenstlige betalingskort. Det er et fald i forhold til 2020, hvor der blev truffet afgørelse i 59 forhold. Derudover er færre sager mundet ud i en sanktion.

Således førte fem sager til bødestraf for grov pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, mens en mere alvorlig sag med to forhold medførte en betinget fængselsstraf efter straffelovens § 280. Det er et fald i forhold til 2020, hvor der var i alt 15 sanktioner. Sagerne er nærmere beskrevet nedenfor i afsnittene vedrørende overtrædelse af militær straffelov § 27 og straffeloven.

I 34 tilfælde indstillede Auditøren efterforskningen efter retsplejelovens § 749, stk. 2 og i to tilfælde blev

anmeldelsen afvist efter § 749, stk. 1. Endelig blev én anmeldelse afgjort med påtaleopgivelse efter retsplejelovens § 721. Der blev ikke oversendt sager til disciplinarmyndigheden. Fordelingen af afgørelserne fremgår af figur 6.

Der henvises uddybende til beretningens afsnit om eksempler på sager afsluttet uden tiltale, hvor enkelte af de ovenfor anførte sager er beskrevet.

Figur 6. Fordeling af afgørelser i kreditkortsager i 2021. Oversigten omfatter enkeltforhold. En konkret dom eller et bødeforlæg i en straffesag kan rumme flere (forskellige) forhold. Se eksempelvis side 28f.

Sager vedrørende krænkende adfærd

Forsvarsministeriets Auditørkorps har også i 2021 haft et øget fokus på sagsområdet vedrørende krænkende adfærd og herunder særligt kønskrænkende adfærd.

På Forsvarsministeriets område er der nultolerance over for kønskrænkende adfærd. I Forsvarsministeriets Personalestyrelses koncernfælles "Vejledning om krænkende adfærd: Kønskrænkende adfærd, mobning og vold" defineres betydningen af nultolerance: "Det betyder, at chefer og ledere har handlepligt, hvis de bliver opmærksomme på krænkende handlinger. Det gælder hændelser i hverdagen, og hvis arbejdspladsvurderingen (APV) eller andre målinger viser, at krænkende adfærd har fundet sted."

Forsvarsministerens besvarelse af 9. februar 2022 af spørgsmål nr. 123 (Alm. Del 2021-22) fra Folketingets Forsvarsudvalg.

I de seneste årsberetninger er kampagnen mod krænkende adfærd på Forsvarsministeriets område nærmere beskrevet.

Kampagnen omfattede tiltag mod kønskrænkende adfærd, mobning, arbejdsrelateret vold og diskrimination. Kampagnen blev i november 2020 fulgt op af en vejledning om krænkende adfærd: Kønskrænkende adfærd, mobning og vold. Vejledningen er senest revideret i september 2021 som følge af Arbejdstilsynets skærpede krav til chefers håndtering og forebyggelse af krænkende adfærd. Det fremgår bl.a. af vejledningen, at Auditørkorpsset altid skal informeres, når der eksempelvis er tale om deling af kønskrænkende billeder på digitale medier uden tilladelse fra de afbildede personer. Det gælder også for hændelser, som hører under kategorien seksuel tvang og vold. Men det kan også gælde for hændelser, som tilhører kategorierne uønsket seksuel opmærksomhed eller kønskrænkende berøringer. Der kan nærmere henvises til vejledningen.

 FPSVEJL 061-1 2021-09	
VEJLEDNING OM KRÆNKENDE ADFÆRD: KØNSKRÆNKENDE ADFÆRD, MOBNING OG VOLD	
INDHOLD	
1. GYLDIGHEDSOMRÅDE	1
2. REFERENCER	1
3. FORMÅL	1
4. INDLEDNING	2
5. KRÆNKENDE HANDLINGER GENERELT	2
6. SAGSBEHANDLENDE AFDELING	2
7. VEJLEDNINGENS IKRAFTTRÆDEN	3

FPS vejledning (FPSVEJL 061-1) om krænkende adfærd blev opdateret i september 2021.

Der er fortsat stort fokus på arbejdet med at forebygge og bekæmpe krænkende adfærd i forsvaret. Forsvarskommandoen har senest i januar 2022 udstedt FKOBST U.721-o Bestemmelse om forsvarets chefer og lederes handlepligt ved krænkende adfærd, der understreger chefer og lederes ansvar og handlepligt og samtidig giver konkret vejledning for korrekt håndtering af krænkende adfærd.

Den strafferetlige behandling

Spørgsmålet om, hvorvidt en krænkende handling er strafbar, og om den i givet fald skal sanktioneres efter den militære eller civile straffelov, beror på en afvejning af flere kriterier, herunder handlingens karakter og grovhed. Er handlingen omfattet af gerningsbeskrivelsen i en af straffelovens bestemmelser, skal der som udgangspunkt straffes for overtrædelse af straffeloven frem for den militære

straffelov. Der kan dog også forekomme tilfælde, hvor en gerning skal straffes efter både civile og militære straffebestemmelser, jf. nærmere nedenfor.

Bestemmelser i militær straffelov

Krænkende handlinger, der ikke vurderes strafbare efter den civile straffelov, kan efter omstændighederne straffes efter militær straffelov, der indeholder en række bestemmelser, der beskriver centrale militære pligter for militært personel, og som – ud over beskyttelsen af medarbejderne i forsvaret – har bl.a. til formål at sikre den militære disciplin og forsvarets professionelle omdømme mv.

Det er særligt følgende bestemmelser i militær straffelov, der kan føre til sanktioner for krænkende adfærd:

§ 13: *respektstridig opførsel*
 § 15: *forskelsbehandling, chikane mv. af underordnet*
 § 17: *undladelse af at gribe ind over for underordnetes krænkende behandling*
 § 18: *forsætlig krænkelse af underordnet*
 § 19: *sideordnetes krænkende behandling*
 § 27: *pligtforsømmelse i øvrigt*

Hvis en krænkende handling eller adfærd *ikke* kan henføres under militær straffelov §§ 13, 15, eller 17-19, kan den efter omstændighederne være strafbar efter opsamlingsbestemmelsen i militær straffelov § 27 om pligtforsømmelse.

Omfatter gerningsindholdet i en krænkelssag både overtrædelse af militær straffelov og den civile straffelov, kan der efter omstændighederne straffes for overtrædelse af både den militære og den civile straffelov. Forudsætningen for anvendelse af militær straffelov ved siden af civile straffebestemmelser er, at den militære forseelse kan tillægges *selvstændig* betydning, således at den ikke fuldt ud kan anses for omfattet af de civile bestemmelser.

Som anført ovenfor er formålet med straffebestemmelserne i den militære straffelov i høj grad at sikre disciplinen i forsvaret og forsvarets omdømme, hvorfor der på baggrund af en konkret vurdering kan forekomme tilfælde, hvor der skal straffes for både overtrædelse af militær straffelov og eksempelvis straffelovens § 232.

Bestemmelser i straffeloven

Grove sager vedrørende kønskrænkende adfærd vil efter omstændighederne kunne være strafbare i henhold til straffelovens § 232 om blufærdighedskrænkelser eller

en af de øvrige bestemmelser i straffelovens 24. kapitel om seksualforbrydelser, herunder f.eks. voldtægt.

Efter straffelovens § 232 straffes den, som ved uanstændigt forhold krænker blufærdigheden med bøde eller fængsel indtil 4 år. § 232 omfatter en bred vifte af krænkelser, som har relation til seksuelle forhold og er af en vis grovere karakter, herunder visse berøringer af seksuel karakter, blotteri, beluring og digitale sexkrænkelser i form af videregivelse af nøgenbilleder eller billeder og videoer af seksuel karakter. Bestemmelsens anvendelse forudsætter ikke, at gerningsmanden selv har opfattet sin handling som blufærdighedskrænkende, eller at den forurettede konkret har oplevet sig krænket.

Efter straffelovens § 232, stk. 2, skal der ved fastsættelse af straffen for blufærdighedskrænkelser lægges vægt på den særlige krænkelser, der er forbundet med lovovertrædelsen. Bestemmelsen blev indsat ved lov nr. 257 af 10. april 2018, der skærper bødestraften for blufærdighedskrænkelser, herunder blotteri, således at der generelt sker en fordobling af bødestraften i forhold til den hidtidige praksis. Straffen for overtrædelse af straffelovens § 264 d, herunder for digitale sexkrænkelser i form af deling af billeder/videoer af seksuel karakter, er samtidig blevet skærpet, når overtrædelsen er begået under særligt skærpende omstændigheder.

Strafskærpelsen medfører, at der i sager om blotteri i førstegangstilfælde, hvor der ikke foreligger skærpende omstændigheder, som udgangspunkt nedlægges påstand om en bøde på omkring 5.000 kr. Hvis der foreligger skærpende omstændigheder, som f.eks. flere forurettede ved overtrædelsen, eller tiltaltes adfærd har været særlig krænkende, nedlægges påstand om en bøde på omkring 7.500 kr. I andegangstilfælde af blufærdighedskrænkelser foretages en konkret vurdering af, om sagen skal afgøres med bøde eller frihedsstraf.

Andre former for krænkelser kan efter omstændighederne også være strafbare efter straffelovens § 244 om vold og § 266 om trusler mv.

Konkrete sager i 2021

Der blev i 2021 udmålt en sanktion i 36 forhold af krænkende adfærd, herunder kønskrænkende adfærd. Forholdene er fordelt på en række sager, idet der i flere tilfælde er rejst tiltale mod samme gerningsmand for flere overtrædelser.

Det er en stigning i forhold til året før, hvor der blev udmålt en sanktion i 29 krænkelssager (forhold). Kønskrænkende forhold tegnede sig for 14 tilfælde i 2021 mod ni tilfælde i 2020.

Sanktioner for overtrædelse af straffeloven

Der var i beretningsåret 16 forhold af krænkende adfærd, der førte til straf efter straffeloven.

Der var tre domme med i alt *fem* forhold af blufærdighedskrænkelser efter straffelovens § 232 og *én* dom for voldtægt. Der er desuden faldet dom i to sager om trusler efter straffelovens § 266, hvor de tiltalte blev dømt for *seks* forhold, og i tre voldssager efter straffelovens § 244, hvor de tiltalte blev fundet skyldig i *fire* forhold.

Endvidere blev en sag vedrørende blufærdighedskrænkelser efter straffelovens § 232 og overtrædelse af straffelovens § 264 d oversendt til politiet, fordi optagelsen og deling af et nøgenfoto af en kvindelig kollega var foregået på vedkommendes private bopæl og sagen derfor faldt uden for Auditørkorpsets påtalekompetence.

Der henvises uddybende til beretningens kapitel 5, hvor sagerne er nærmere beskrevet.

Sanktioner for overtrædelse af militær straffelov

Der var endvidere 20 forhold af krænkende adfærd, der førte til bødestraf efter militær straffelov, herunder otte forhold om kønskrænkende adfærd.

Der henvises uddybende til beretningens nærmere til beretningens kapitel 4, om sanktioner for overtrædelse af militær straffelov §§ 13, 18, 19 og 27, hvor kriterierne for anvendelsen af de enkelte bestemmelser og sagerne er nærmere beskrevet.

Terminologi

I Auditørkorpset anses hvert forhold som en sag.

En sanktionssag – f.eks. en bøde – retter sig mod en enkelt person og kan omfatte et eller flere forhold, herunder overtrædelse af forskellige bestemmelser efter både militær straffelov og anden lovgivning.

Kønskrænkende sager er ofte kendetegnet ved, at den samme person har begået flere forhold.

Sager afsluttet uden sanktion

32 forhold blev afsluttet uden en sanktion, heraf 12 forhold som følge af frifindelse i retten, herunder bl.a. en sag om voldtægt efter straffelovens § 216. I de øvrige forhold traf Auditøren afgørelse om indstilling af efterforskningen, påtaleopgivelse eller oversendelse til politiet.

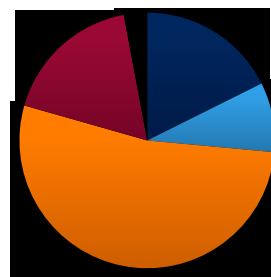
Disciplinarsager

Auditøren indleder som udgangspunkt kun en straffesag efter militær straffelov, når der er tale om et mere alvorligt forhold, og der er handlet forsætligt eller groft uagtsomt. Viser det sig under efterforskningen af en krænkelsessag, at en pligtstridig adfærd må vurderes at være af mindre grov karakter, eller at handlingen alene skyldes simpel uagtsomhed, oversender Auditøren som udgangspunkt sagen til disciplinarmyndigheden med samtidig orientering til FPS JURA til eventuel videre foranstaltning. FPS JURA indleder herefter dialog med disciplinarmyndigheden om, hvorvidt hændelsen skal medføre en disciplinarretlig sanktion eller eventuelt have ansættelsesretlige konsekvenser.

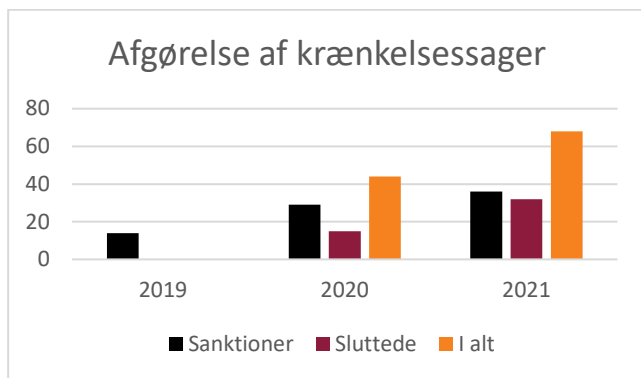
Auditøren har i beretningsåret oversendt seks krænkelsessager til disciplinarchefen.

Læs mere om sondringen mellem militære straffesager og militære disciplinarsager i beretningens indledende afsnit.

Krænkende adfærd: Afgørelse af 68 forhold i 2021

Figur 7. Fordeling af afgørelser af sager om krænkende adfærd i 2021. Oversigten omfatter dels kønskrænkende adfærd efter militær straffelov §§ 18, 19 og 27 samt straffelovens § 232, dels anden form for krænkende adfærd, herunder krænkende adfærd efter militær straffelov § 13 og § 27 samt vold og trusler efter straffeloven § 244 og § 266. Oversigten omfatter enkeltforhold. En konkret dom eller et bødeforlæg i en straffesag kan rumme flere (forskellige) forhold. Se eksempelvis side 21.

Figur 8. Afgørelser af krænkelssager 2019-2021. Der foreligger ikke opgørelse over forhold, der er afsluttet uden tiltale i 2019.

Misbrug af euforiserende stoffer

Det følger af militær straffelov § 20, at det er strafbart ved indtagelse af blandt andet euforiserende stoffer at bringe sig i en tilstand, hvor man ikke er i stand til at varetage sin tjeneste på fuldt forsvarlig måde. Det følger endvidere af militær straffelov § 22, at det er strafbart i tjenesten eller på militært område at være i besiddelse af eller indtage euforiserende stoffer.

Misbrug af euforiserende stoffer er henset til forsvarlets opgaver og ud fra sikkerhedsmæssige hensyn åbenbart uforenelig med militærtjenesten. Auditørkorpset har på denne baggrund udpeget sagsområdet som et særligt fokusområde.

Som et led i det præventive arbejde gennemfører Auditørkorpset – med bistand fra militærpolitiet – lejlighedsvis uanmeldte kontroller på kaserner og etableringer for blandt andet at tjekke, om kørende personel har kørekort eller er påvirkede af narkotika eller spiritus. Narkotests gennemføres ved brug af et narkometer og kræver samtykke fra den testede.

Militærpolitiets nye narkometre. Fotograf: Emma Kjærside (Forsvars-galleriet).

Hvis der ikke gives samtykke, tages der en blodprøve. Blodprøver tages enten på stedet af en tilkaldt læge, eller pågældende transporteres til nærmeste hospital for at få taget prøven. Ved et positivt resultat ved narkometertesten, følges under alle omstændigheder op med en blodprøve. Er der konkret mistanke om f.eks. overtrædelse af lovgivningen om euforiserende stoffer,

kan ransagning gennemføres efter reglerne i militær retsplejelov eller retsplejeloven.

Det følger af militær retsplejelov § 12, at der ved begrundet mistanke om, at der er begået en lovovertrædelse, der skal behandles som en militær straffesag, og som efter loven kan medføre frihedsstraf, uden retskendelse kan foretages ransagning på militært område, hvis ransagningen er af væsentlig betydning for efterforskningen. Adgangen til at foretage ransagning af tjeneste- og lejeboliger på militært område er dog reguleret af de almindelige bestemmelser i retsplejelovens kapitel 73 (ransagning).

Bistand fra militærpolitiet

Militære myndigheder skal ifølge militær retsplejelov efter Auditørens anmodning yde bistand under efterforskningen.

Er der begrundet mistanke om, at militært personel gør tjeneste under indflydelse af euforiserende stoffer, kan Auditøren beslutte at fremstille pågældende til udtagelse af blodprøve eller afgivelse af urinprøve efter reglerne i militær retsplejelov § 15, stk. 3.

Afgørelse om gennemførelse af ransagning eller andre straffeprocessuelle indgreb skal altid træffes af Auditøren efter en konkret vurdering, medmindre der undtagelsesvis er tale om uopsættelige efterforskningsskridt. Ved konkrete fund, f.eks. en positiv test, bliver der fuldt op med en straffesag.

Ved overtrædelse af bestemmelserne i militær straffelov § 20 og § 22 nedlægges der påstand om en sanktion efter Rigsadvokatens Meddelelse om sanktioner i narkotikasager med tillæg af 50 %. Såfremt der tillige sker kompromittering af sikkerheden eller vagttjeneste udmåles en yderligere skærpet bøde. Overdragelse eller besiddelse med henblik på videreoverdragelse af euforiserende stoffer medfører normalt frihedsstraf.

Konkrete sager i 2021

Der var i beretningsåret en enkelt sanktion om påvirkethed af narkotika i tjenesten og ingen sager vedrørende indtagelse eller besiddelse af narkotika efter militær straffelov §§ 20 og 22. Til sammenligning var der både i 2020 og i 2019 13 sager af denne karakter.

Ved beretningsårets udgang verserede enkelte sager fra 2021.

4. Sanktioner for overtrædelse af militær straffelov

Oversigt over militær straffelov

Pligter som underordnet (§§ 11-13)

Pligter som overordnet (§§ 15-19)

Rusmidler mv. (§§ 20-23)

Andre pligtforsømmelser (§§ 24-27a)

Forbrydelser mod forsvarsmagtens kampdygtighed (§§ 28-35)

Andre forbrydelser under væbnet konflikt (§§ 36-38).

Indledning

I dette afsnit gennemgås bestemmelserne i militær straffelov og eksempler på sanktioner for overtrædelse af de enkelte bestemmelser i beretningsåret. Gennemgangen følger systematikken i militær straffelovs specielle del.

De hyppigste overtrædelser af militær straffelov har i 2021 været sager om grov pligtforsømmelse efter § 27, ulovligt fravær efter § 25 og vagtforseelser efter § 24. Fordelingen af sanktioner fremgår af tabel 4 i bilagsdelen.

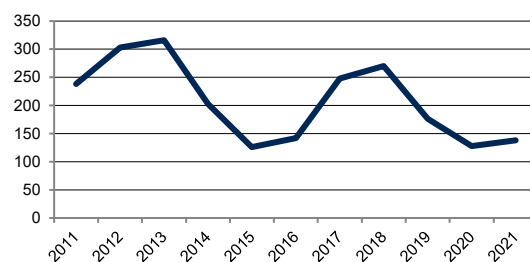
Sanktioner for overtrædelse af militær straffelov er udmålt efter Generalauditørens bødekatolog: Generalauditør Meddelelse (GM) nr. 2/2020 om strafpåstande i sager om overtrædelse af militær straffelov mv., hvori der er fastsat vejledende bødetakster for overtrædelser af militær straffelov mv. Vejledende strafpåstande i sager, hvor der skal nedlægges påstand om frihedsstraf, fremgår ligeledes af meddelelsen.

Meddelelsen er tilgængelig på Auditørkorpsets hjemmeside www.fauk.dk og i Retsinformation www.retsinformation.dk. Bødetaksterne er optrykt som bilag til årsberetningen.

Der var i 2021 i alt 140 sanktionssager efter den militære straffelov. Antallet ligger markant under niveauet i 2018 og 2019 hvor der var henholdsvis 270 og 178 sanktioner, men på niveau med 2020, hvor der var 129 sanktioner.

Ved rubriceringen af sagerne bemærkes, at de enkelte sager ofte rummer flere elementer. Bl.a. kan en sag omfatte flere forhold. Et hovedforhold kan således være rubriceret under militær straffelov § 11, men samme sag kan f.eks. tillige rumme forhold om respektstridighed

efter militær straffelov § 13 eller grov pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27.

Figur 9. Udviklingen i antallet af sanktioner for overtrædelse af militær straffelov 2011-2021.

Tilsvarende kan der være blandede sager, hvor der indgår både overtrædelser af militær straffelov og den øvrige straffelovs særlige lovregulering eller straffeloven. Sager, der indeholder flere forhold, er nedenfor rubriceret under hovedforholdet.

Pligter som underordnet (§§ 11-13)

Militær straffelov §§ 11-13 regulerer strafansvaret for tilsidesættelse af underordnet personers særlige pligter til at adlyde en lovlig given ordre og respekten for foranstående. Mytteribestemmelsen i militær straffelov § 12 har endnu ikke været anvendt.

§ 11. Den, der undlader at efterkomme en tjenstlig ordre fra en overordnet eller vagt, eller som efterkommer ordren på klart utilfredsstillende måde, straffes i grove tilfælde for ulydighed med bøde eller fængsel indtil 1 år.

Stk. 2. Straffen kan ved forsætlig overtrædelse stige til fængsel i 3 år, når ulydigheden er af særlig grov karakter, navnlig når den har medført betydelig skade eller fare eller har været egnet til at svække lydigheden hos andre tilstedeværende. Er ulydigheden forbundet med vold mod overordnet eller vagt, kan straffen stige til fængsel i 6 år.

Stk. 3. Under væbnet konflikt kan straffen ved forsætlig overtrædelse stige til fængsel i 10 år.

Ulydighed (§ 11)

Den vejledende bødetakst for ulydighed efter GM 2/2020 er 2.500 kr. Bøden kan hæves under skærpende omstændigheder. Der har i 2021 været otte sanktioner for ulydighed efter § 11.

Eksempel 1 – Ulydighed ved afbrydelse af isolation pga. COVID-19 symptomer

Københavns Byret, dom af 9. juli 2021

(AU 2021/000559 m.fl.)

En værnepligtig blev idømt en bøde på 5.000 kr. for ulydighed og pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27. Den pågældende havde tilsidesat en tjenstlig ordre fra en overordnet om at blive på en isolationsstue, idet han udviste symptomer på COVID-19. Han forlod desuden tjenestestedet i strid med gældende bestemmelser.

Eksempel 2 – Ulydighed ved henstilling af militært køretøj på civilt område

(AU 2020/000250)

En oversergent vedtog en bøde på 2.500 kr. for ulydighed ved i strid med en tjenstlig ordre fra sin overordnede at have undladt at parkere et militært køretøj på tjenestestedet, idet han parkerede køretøjet på en offentligt tilgængelig parkeringsplads, hvor han efterlod køretøjet uden opsyn i fire timer.

Eksempel 3 – Ulydighed ved kørsel i terræn

(AU 2020/001766 m.fl.)

To sergenter vedtog hver en bøde på 2.500 kr. for ulydighed. De to sergenter havde under kørsel i hver sit militære køretøj tilsidesat en tjenstlig ordre fra deres overordnede om ikke at køre ud i terrænet, selv om de ikke var omskolede til at føre den pågældende type køretøj i terræn, hvorefter det ene køretøj kørte fast i terrænet og måtte bjærges.

Auditøren opgav samtidig påtale for overtrædelse af militær straffelov § 26 (militært hærværk) og oversendte sagen til vedkommendes disciplinarchef med henblik på dennes vurdering af, om et eventuelt disciplinansvar kunne gøres gældende, eller om sagen skulle have ansættelsesretlige konsekvenser.

Respektstridig opførsel (§ 13)

§ 13. Den, der forsætligt ved handling eller i ord groft krænker en foranstående eller vagt, straffes for respektstridig opførsel med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Den vejledende bødetakst for respektstridig opførsel efter GM 2/2020 er 1.500 kr. Bøden kan hæves under skærpende omstændigheder.

Respektstridig opførsel over for vagt

(AU 2021/000948 m.fl.)

En overkonstabel vedtog en bøde på 6.000 kr. for bl.a. respektstridig opførsel og blufærdighedskrænkelser efter straffelovens § 232 begået ved et socialt arrangement, hvor vagtpersonel var til stede, idet vedkommende fremviste sin bare bagdel og gned denne op ad en af vagterne.

Sagen er nærmere omtalt nedenfor under afsnittet om blufærdighedskrænkelser efter straffelovens § 232.

Pligter som overordnet og sideordnet mv. (§§ 15-19)

Militær straffelov §§ 15-19 regulerer strafansvaret for tilsidesættelse af de særlige pligter for overordnet og sideordnet personel. Der er primært tale om pligten til at behandle underordnet personel ordentligt, stillingsmisbrug, krænkelser af underordnet og pligten til at gribe ind ved overgreb begået af overordnet personel eller mod sideordnede (ritualer og lignende).

§ 15. Den overordnede, som forsætligt ved forskelsbehandling, chikane eller på tilsvarende måde forfølger en eller flere underordnede, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

§ 16. Den foranstående, der fra efterstående uberettiget modtager gave, pengelån eller anden fordel, straffes for misbrug af stilling med bøde eller fængsel indtil 6 måneder, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning.

§ 17. Den overordnede, der forsætligt undlader at gribe ind over for en underordnets krænkende behandling af dennes underordnede eller sideordnede, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Der har i beretningsåret ikke foreligget sanktioner for overtrædelse af militær straffelov §§ 15, 16 og 17.

Forsætlig krænkelser af underordnet (§ 18)

§ 18. Den overordnede, der forsætligt ved handling eller i ord groft krænker en underordnet, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Den vejledende bødetakst efter GM 2/2020 er 2.000 kr. Bøden kan hæves under skærpende omstændigheder.

Der har i beretningsåret været to sager, der førte til en strafferetlig sanktion for overtrædelse af militær straffelov § 18.

Se endvidere den under straffelovens § 244 omtalte sag, hvor en premierløjtnant blev idømt dagbøder for vold og overtrædelse af militær straffelov § 18.

Sag 1 – Mandlig sergents verbale krænkelser af kvindelig underordnet

(AU 2020/001672 & 2021/000481)

En sergent vedtog den 26. marts 2021 en bøde på 2.000 kr. for overtrædelse af militær straffelov § 18. Den pågældende havde under udsendelse til Estland krænket en kvindelig underordnet ved at give udtryk for, at hun "kendte alt til at sprede ben", og at hun "gjorde det hele tiden", ligesom han kommenterede hendes bukser og sagde, at de var stramme, og at hun havde "en god røv" i dem eller lignende.

Sergenten var ligeledes mistænkt for blufærdighedskrænkelser efter straffelovens § 232 ved at have befølt den samme underordnede på brysterne, men efterforskningen i denne sag blev indstillet i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2. Auditøren fandt på baggrund af forklaringer fra vidner, at de pågældende befølinger, som havde fundet sted i forbindelse med henholdsvis undervisning af sanitetspersonel i kontrol af vejtrækning og instruktion i fysiske øvelser i et træningsøvelser, ikke gik ud over, hvad der var fagligt forsvarligt, relevant og normalt i de konkrete situationer.

Sag 2 – Mandlig seniorsergents verbale krænkelser af kvindelige kolleger

(AU 2021/000941 m.fl. & 2021/000942)

En seniorsergent vedtog den 23. oktober 2021 en bøde på 4.000 kr. for overtrædelse af militær straffelov § 18 og pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1. Den pågældende havde under et socialt arrangement udsat en kvindelig underordnet for forsætlig krænkelser af seksuel karakter, idet han bl.a. sagde til hende, at hun bare kunne komme forbi, hvis hun trængte til "en rusketur", og at han godt kunne ordne hende og en anden kvindelig kollega. Bøden omfattede tillige et forhold af pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, idet pågældende på samme tid og sted havde udsat en anden kvindelig kollega for grov krænkelser, ved bl.a. at have sagt til hende, at han tit havde forestillet sig hende, når han onanerede og lignende.

Sag 3 – Vold og grov krænkelser af underordnet Retten i Viborg, dom af 25. november 2021 (AU 2021/001565 m.fl.)

En på 400 kr. for vold efter straffelovens § 244 og for grov krænkelser af underordnet efter militær straffelov § 18. Sagen er nærmere omtalt nedenfor under afsnittet om vold.

Sideordnedes krænkelser af behandling (§ 19)

§ 19. Den, der udsætter en sideordnet for særlig krænkelser af behandling, herunder for nedværdigende ritualer, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Den vejledende bødetakst efter GM 2/2020 er 2.000 kr. Bøden kan hæves under skærpende omstændigheder.

Der har i beretningsåret været to sager (den ene med fire forhold), der førte til en strafferetlig sanktion for krænkelser af behandling af en sideordnet efter militær straffelov § 19.

Se endvidere den under straffelovens § 232 omtalte sag, hvor der blev straffet for blufærdighedskrænkelser og særligt krænkelser af behandling efter militær straffelov § 19.

Sag 1 – Mandlig overkonstabels fotografering af kvindelige soldater i smug

(AU 2021/00068 m.fl. & 2020/000988)

En overkonstabel af 1. grad vedtog den 5. juli 2021 en bøde på 3.500 kr. for to forhold af overtrædelse af militær straffelov. Den pågældende havde overtrådt militær straffelov § 19 ved i et skydeterræn at udsætte en kvindelig sideordnet for særligt krænkelser af behandling, idet han uden hendes vidende og i to fælles kollegers påsyn optog billeder af hende iklædt uniform bagfra med fokus på hendes bagdel. Bøden omfattede tillige overtrædelse af militær straffelov § 27, ved gentagne gange i smug at optage billeder af kvindelige uniformsklædte soldater bagfra uden deres vidende og med fokus på deres bagdele.

Sag 2 – Mandlig konstabelelevs krænkelser af flere kvindelige sideordnede

(AU 2021/001509 m.fl. & 2021/001106)

En konstabelelev vedtog den 18. oktober 2021 en bøde på 7.500 kr. for bl.a. fire overtrædelser af militær straffelov § 19. I to af forholdene havde den pågældende fremsat krænkelser af udtalelser, herunder af seksuel karakter, til to kvindelige sideordnede, mens han i de øvrige to forhold ved to lejligheder havde stirret på i alt tre kvindelige sideordnede, mens de skiftede tøj og bl.a. ikke var iført andet på overkroppen end BH.

Bøden omfattede desuden et forhold af pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1, idet den pågældende i flere vidners påhør havde udsat to

mandlige sideordnede for trusler om vold. Der blev ved bødens fastsættelse i skærpende retning lagt vægt på omfanget af den krænkende adfærd.

Rusmidler mv. (§§ 20-23)

Militær straffelov §§ 20-23 regulerer strafansvaret for misbrug af rusmidler, beruselse og omgang med euforiserende stoffer mv. Sager af denne karakter er særligt kvalificerede og kan *ikke* behandles som disciplinarsager.

Beruselse mv. i forbindelse med tjenesten (§ 20)

§ 20. Den, der ved indtagelse af alkohol, euforiserende stoffer, opstemmende eller bedøvende midler eller på lignende måde har bragt sig i en tilstand, hvor vedkommende ikke er i stand til at varetage sin tjeneste på fuldt forsvarlig måde, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år.

Efter GM 2/2020 er den vejledende bødetakst 2.500 kr. Er forseelsen begået under vagttjeneste og lignende, udmåles en bøde på 3.500 kr. Bøden kan hæves under skærpende omstændigheder.

Gerningsindholdet i bestemmelsen er opfyldt, når gerningsmanden ikke er i stand til at varetage sin tjeneste på fuldt forsvarlig måde, f.eks. fordi vedkommende er så beruset, at han ikke kan vågne, går vaklende, taler snøvle og usammenhængende eller lignende. Der tages kun sjældent blodprøve i denne type sager, da størrelsen af en eventuel promille – i modsætning til sager efter militær straffelov § 21 – ikke i sig selv er afgørende for vurderingen af, om pågældende er i stand til at varetage sin tjeneste på fuldt forsvarlig måde.

Der har i 2021 været ti tilfælde af denne karakter. Ni af sagerne vedrørte alkoholindtagelse, mens én sag omhandlede indtagelse af kokain.

Eksempel 1 – Indtagelse af alkohol forud for vagttjeneste Retten på Bornholm, dom af 8. september 2021 (AU 2021/001010)

En værnepligtig blev idømt en bøde på 3.500 kr. for overtrædelse af militær straffelov § 20 ved at være mødt til vagttjeneste i alkoholpåvirket tilstand, hvorved han ikke var i stand til at varetage tjenesten, der indebar håndtering af skarpladt våben, på fuldt forsvarlig måde, således at han blev taget ud af vagttjenesten.

Eksempel 2 – Indtagelse af euforiserende stoffer forud for vagttjeneste

(AU 2021/001647)

En værnepligtig vedtog en bøde på 3.500 kr. for overtrædelse af militær straffelov § 20 ved at være mødt til vagttjeneste, der indebar håndtering af skarpladt våben, i kokainpåvirket tilstand, hvorved han ikke var i stand til at varetage tjenesten, der indebar håndtering af skarpladt våben, på fuldt forsvarlig måde, således at han blev taget ud af vagttjenesten.

Eksempel 3 – Indtagelse af alkohol forud for tjeneste

(AU 2020/001761)

En marineoverkonstabel vedtog en bøde på 2.500 kr. for overtrædelse af militær straffelov § 20 ved forud for planlagt tjeneste på en fregat under havneophold i udlandet at have indtaget alkohol i et sådant omfang, at han ikke var i stand til at varetage tjenesten på fuldt forsvarlig måde, således at han blev taget ud af vagttjenesten.

Eksempel 4 – Indtagelse af alkohol forud for tjeneste

(AU 2021/000868)

En marinespecialist vedtog en bøde på 3.000 kr. for overtrædelse af militær straffelov § 20 ved forud for planlagt tjeneste at have indtaget alkohol i et sådant omfang, at han ikke var i stand til at varetage tjenesten på fuldt forsvarlig måde, hvorved han blev taget ud af vagttjenesten. Ved bødens fastsættelse blev der i skærpende retning lagt vægt på, at den pågældende tidligere var straffet for en lignende overtrædelse.

Overtrædelse af promillebekendtgørelsen (§ 21)

§ 21. Forsvarsministeren kan fastsætte bestemmelser om promillegrænser på særlige områder for tjeneste i forsvaret, navnlig når sikkerhedsmæssige forhold kan begrunde det. Forsvarsministeren kan herunder bemyndige militære myndigheder til at fastsætte promillegrænser i særlige situationer. Overtrædelse af sådanne promillegrænser straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år.

Forsvarsministeren har ved bekendtgørelse nr. 220 af 20. marts 2009 fastsat promillegrænser på særlige områder for tjeneste i forsvaret. Den vejledende bødetakst efter GM 2/2020 er 2.500 kr. Bøden kan hæves under skærpende omstændigheder, eksempelvis hvis overtrædelsen sker i forbindelse med vagttjeneste.

Sagerne forekommer relativt sjældent. Der har i 2021 ikke været sager om overtrædelse af promillebekendtgørelsen.

Besiddelse/indtagelse af euforiserende stoffer i tjenesten eller på militært område (§ 22)

Bødetaksten følger taksten i Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om "Sanktionspåstande mv. i narkotikasager" med et tillæg på 50 % efter GM 2/2020.

§ 22. Den, der i tjenesten eller på militært område er i besiddelse af euforiserende stoffer, jf. lov om euforiserende stoffer, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning. Det samme gælder den, der indtager sådanne stoffer i tjenesten eller på militært område.

Det vil i udgangspunktet sige, at bødeniveauet for besiddelse af hash og lignende stoffer til eget forbrug er på mindst 2.000 kr., og at bøder for besiddelse af særligt farlige eller skadelige stoffer – f.eks. heroin, kokain, amfetamin og ecstasy – til eget forbrug er på mindst 3.000 kr. Bøderne forhøjes med 50 % i andengangstilfælde og 100 % ved senere gentagelsestilfælde.

Der var i beretningsåret ingen sager vedrørende narkotikabesiddelse mv. efter § 22. Til sammenligning var der henholdsvis 11, 12 og ti sager i 2018, 2019 og 2020.

Ordensforstyrrelser (§ 23)

§ 23. Den, der forstyrrer den offentlige orden, eller som viser sig synligt påvirket af de i § 20 nævnte årsager, og som gennem sin påklædning el. lign. klart viser at høre til forsvaret, straffes med bøde.

Stk. 2. Den, der i forbindelse med tjeneste i udlandet forstyrrer den offentlige orden, eller som viser sig synligt påvirket af de i stk. 1 nævnte årsager, straffes med bøde. Under særlig skærpelse omstændigheder kan straffen stige til fængsel i 1 år.

Den vejledende bødetakst er efter GM 2/2020 1.000 kr. for offentlig uorden og synlig beruselse i Danmark og 2.000 kr. for offentlig uorden og beruselse i udlandet. Bøden kan hæves under skærpelse omstændigheder. Bestemmelsen anvendes relativt sjældent, men i beretningsåret blev tre forhold dog sanktioneret efter bestemmelsen.

Eksempel 1 – Forstyrrelse af den offentlige orden i udlandet

Retten i Holbæk, dom af 23. marts 2021

(AU 2019/001144 m.fl.)

En oversergent blev idømt en bøde på 2.000 kr. for overtrædelse af militær straffelov § 23, stk. 2. Den pågældende havde under tjeneste på den græske ø Kos

vist sig synligt beruset på det hotel, hvor han var indkvarteret, og havde herunder i hotelpersonalets og i andre hotelgæsters påsyn henvendt sig til en bartender på nedsættende måde og grebet fat i en kollegas arm, da denne havde forsøgt at forlade stedet, hvilket havde foranlediget hotelpersonalet til at kalde oversergentens overordnede til stedet.

Eksempel 2 – Forstyrrelse af den offentlige orden i udlandet

(AU 2021/001482 & 2021/001435)

En marineoverkonstabel vedtog en bøde på 3.000 kr. for overtrædelse af militær straffelov § 23, stk. 2. Den pågældende havde uden for en bar under et tjenstligt ophold i Tyskland forstyrret den offentlige orden ved at optræde voldeligt og støjende over for en sideordnet, herunder gentagne gange skubbet vedkommende. Ved bødens fastsættelse blev der i skærpelse retning lagt vægt på forholdets voldslignende karakter.

Andre pligtforsømmelser (§§ 24-27 a)

Militær straffelov §§ 24-27a omfatter strafansvaret for andre pligtforsømmelser end de ovenfor beskrevne i form af vagtforseelse (§ 24), ulovlig udeblivelse (§ 25), militært hærværk (§ 26), øvrig grov pligtforsømmelse (§ 27) samt strafskærpelse for tortur (§ 27 a).

Der har i denne kategori været 114 sager i beretningsåret, hvilket er en stigning i forhold til 2020, hvor der var 91 sager. Tallet er dog væsentligt lavere end niveauet for 2018 og 2019 med henholdsvis 240 og 151 sager. Differencen skyldes navnlig udviklingen i antallet af sager vedrørende udeblivelse efter militær straffelov § 25, som nærmere beskrevet nedenfor.

Vagtforseelse (§ 24)

§ 24. Den, der groft tilsidesætter sine pligter som vagt, straffes for vagtforseelse med bøde eller fængsel indtil 1 år.

Stk. 2. Straffen kan stige til fængsel i 3 år, når forholdet er af særlig grov karakter, navnlig når det har medført betydelig skade eller fare eller har givet anledning til, at der er begået en forbrydelse.

Stk. 3. Under væbnet konflikt kan straffen ved forsætlig overtrædelse stige til fængsel i 10 år.

Der kan straffes for en vagtforseelse, når vagten er tiltrådt. Den vejledende bødetakst er efter GM 2/2020 2.500 kr. Bøden forhøjes, når der foreligger skærpelse

omstændigheder, f.eks. når vagtforseelsen er begået under en skydeøvelse eller i et missionsområde.

Der har i beretningsåret været 15 sager, der har ført til en sanktion for vagtforseelse, hvilket er et fald i forhold til 2020, hvor der var 30 sanktioner.

Eksempel 1 – Vagtforseelse ved at sove på vagt

Retten i Aarhus, dom af 26. oktober 2021

(AU 2021/002509)

En værnepligtig blev idømt en bøde på 2.500 kr. for vagtforseelse efter militær straffelov § 24, stk. 1, ved at have sovet under sin tjeneste som telefonvagt i forbindelse med vagttjeneste ved de kongelige slotte, hvorved han forsømte at vække den afløsende vagt.

Eksempel 2 – Vagtforseelse ved at forlade vagten

Retten i Helsingør, dom af 12. februar 2021

(AU 2020/001835)

En værnepligtig blev idømt en bøde på 2.500 kr. for vagtforseelse efter militær straffelov § 24, stk. 1, ved under vagttjeneste ved de kongelige slotte at have forladt sin standplads for at urinere op ad et træ uden at være blevet afløst af anden vagt.

Eksempel 3 – Vagtforseelse ved at forlade vagten

Københavns Byret, dom af 1. juni 2021

(AU 2020/001528)

En værnepligtig blev idømt en bøde på 2.500 kr. for vagtforseelse efter militær straffelov § 24, stk. 1, ved under vagttjeneste på kaserne at have forladt vagtlokalet og herefter tilbragt ca. en halv time på sin belægningsstue, hvor han i strid med gældende bestemmelser anvendte sin mobiltelefon.

Grov udeblivelse (§ 25)

§ 25. Den, der uberettiget fjerner sig fra tjenestestedet eller udebliver fra tjenesten, straffes i grove tilfælde for udeblivelse med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Stk. 2. På samme måde straffes den, der forsætligt unddrager sig tjeneste ved at påføre sig sygdom eller legemsskade, foregive sygdom eller benytte andre midler, der er beregnet på at vildlede myndighederne.

Stk. 3. Ved forsætlig udeblivelse kan straffen stige til fængsel i 3 år, når udeblivelsen er af særlig grov karakter, navnlig når gerningsmanden må antages at have til hensigt at udeblive permanent, eller når udeblivelsen har medført betydelig skade eller fare.

Stk. 4. Under væbnet konflikt kan straffen ved forsætlig overtrædelse af stk. 1 og 2 stige til fængsel i 10 år.

Grov udeblivelse fra tjenesten har traditionelt været den hyppigst forekommende overtrædelse af den militære

straffelov. Der sondres her mellem sager om værnepligtiges udeblivelse fra *første mødedag* ved forsvarrets basisuddannelser, der er de hyppigst forekommende, og øvrige sager om udeblivelse fra tjenesten, der er relativt sjældne.

Værnepligtiges udeblivelse fra første mødedag

Udebliver en værnepligtig fra første mødedag ved forsvarrets basisuddannelser, underretter vedkommende militære enhed Værnepligtssektionen ved Forsvarsministeriets Personalestyrelse (FPS). FPS Værnepligtssektion foretager herefter anmeldelse om udeblivelsen til Auditøren, der indleder en straffesag.

Som det fremgik af beretningen for 2020, var der dette år i alt fire sanktioner vedrørende værnepligtiges udeblivelse fra basisuddannelserne. Alle sagerne vedrørte forhold, der var begået i 2019. FPS Værnepligtssektion oplyste, at baggrunden for, at der ikke var indsendt nye sager i 2020, navnlig havde beroet på ressourcspørgsmål og hjemsendelsen af medarbejderne i FPS i forbindelse med corona-nedlukningen i marts 2020. Auditørkorpset anmodede på denne baggrund Personalestyrelsen om at hurtigst muligt at styrke sagsbehandlingsprocessen, således at der blev sikret en smidig og effektiv sagsbehandling af sagerne, herunder med henblik på en hurtig afvikling af den aktuelle sagspakkel.

Auditørkorpset har i 2021 løbende fulgt op over for FPS, der i løbet af 2021 har indsendt en række forhold om udeblivelse, der navnlig fandt sted i 2020 og i beretningsåret. Det samlede antal sanktionssager, der blev endeligt afgjort i 2021, omfatter i alt 48 sager, hvilket er langt under niveauet for de senere år. Til sammenligning var der i 2018 og 2019 henholdsvis 167 og 97 sanktioner for grov udeblivelse, hvoraf hovedparten vedrørte værnepligtiges udeblivelse fra første mødedag. Der bortses her fra 2020, hvor der som ovenfor nævnt ikke blev indberettet nye sager.

Ved en gennemgang af de afgjorte sager i 2021 ses, at et betydeligt antal af sanktionerne omfattede flere forhold, i nogle tilfælde tre eller fire forhold til samtidig afgørelse. Samlet omfattede de 48 sanktionssager i alt 87 forhold af udeblivelse, der fandt sted i 2019, 2020 og 2021.

Der blev i 2021 alene idømt frihedsstraf i to sager, mens resten af sagerne mundede ud i en bøde eller et tiltalefrafald. Tiltalefrafald meddeles hovedsagelig i tilfælde, hvor den værnepligtige efter en fornyet session er blevet erklæret for varigt uegnet til militærtjeneste.

De relativ få domme med frihedsstraf, der alene anvendes ved udeblivelse fra femte gang, skyldes, at sagerne om værnepligtiges grove udeblivelse ikke er blevet indberettet løbende, men anmeldt samlet. Dette har bevir-

ket, at der ikke har foreligget gentagelsesvirkning imellem de enkelte udeblivelser. Dette indebærer f.eks., at en række af de *potentielle* femtegangssager er blevet pådømt samtidig med fjerdegangsforhold, hvorfor der som anført alene bliver tale om en samlet bødestraf for alle forholdene. Det er baggrunden for betydeligt højere bødesatser i eksemplerne i denne årsberetning.

Eksempel på *absolut kumulation*, dvs. sammenlægning af bøderne til en enkelt straf (uden 'rabat'):

Straffen i fjerdegangstilfælde er som anført neden for en bøde på 3.000 kr. Udebliver den værnepligtige på ny ville straffen i normalttilfældet være en straf på fængsel i 14 dage. Da den fjerde og femte udeblivelse er indberettet samtidig af FPS, bliver straffen i stedet fastsat til en bøde på 2 gange 3.000 kr. eller i alt 6.000 kr. svarende til to fjerdegangstilfælde af udeblivelse

Den sene indberetning af sagerne har endvidere betydet, at der kan være grundlag for nedsættelse af straffen som følge af langsommelig sagsbehandling, jf. eksempel 4 nedenfor, hvor retten fandt, at straffen for det ene af flere forhold bortfaldt.

Sanktionsfastsættelsen i sager om værnepligtiges udeblivelse fra første mødedag

Sanktionen er som udgangspunkt bøde, der stiger ved gentagelse. Bøderne udmåles efter Generalauditor Meddelelse nr. 2/2020, der følger niveauet for civile værnepligtige, der er fastlagt i Rigsadvokatmeddelelsens afsnit overtrædelse af værnepligtsloven mv. Ved gentagelser ud over fire gange idømmes som udgangspunkt en ubetinget frihedsstraf. Der vejledes herom i forbindelse med udsendelse af bødeforlæg i fjerdegangstilfælde. Nærmere oplysninger om sanktionsfastsættelsen fremgår af GM 2/2020 om strafpåstande i sager om overtrædelse af militær straffelov mv.

Bødeskalaen for ulovligt fravær i første- til og med fjerdegangstilfælde er efter fast praksis således:

1. gang: 1.500 kr.
2. gang: 2.000 kr.
3. gang: 2.500 kr.
4. gang: 3.000 kr.

Er der *flere* forhold til samtidig pådømmelse i forbindelse med en påstand om bødestraf, anvendes der efter retspraksis absolut kumulation, jf. eksempel ovenfor, således at bøderne lægges sammen (uden 'rabat').

Fra og med femtegangsudefblivelse udmåles der efter fast retspraksis ubetinget frihedsstraf, der gradueres

som følger, medmindre der foreligger helt særlige omstændigheder:

5. gang: fængsel i 14 dage.
6. gang: fængsel i 20 dage.
7. gang: fængsel i 30 dage.
8. gang: fængsel i 40 dage.

Er der tale om *flere* forhold til samtidig pådømmelse i forbindelse med en påstand om fængselsstraf, anvendes der efter retspraksis modereret kumulation, dvs. at de enkelte forhold indgår med nedsat vægt ('rabat'). F.eks. udmåles typisk 20 dages fængsel for to femtegangs udeblivelser til samtidig pådømmelse. Er der tale om to sjettegangsovertrædelser, bliver resultatet 30 dages fængsel og så fremdeles.

Eksempel 1 – Tre tilfælde af udeblivelse fra værnepligtstjeneste for femte gang

Retten i Kolding, dom af 15. marts 2021

(AU 2019/001213 m.fl.)

En værnepligtig blev idømt 30 dages ubetinget fængsel for i tre tilfælde, henholdsvis den 5. august 2019, den 3. februar 2020 og 17. august 2020, at være udeblevet fra værnepligtstjeneste for femte gang. Den pågældende forklarede i retten, at han gentagne gange havde kontaktet bl.a. Forsvarsministeriets Personalestyrelse for at ansøge om udsættelse af værnepligtstjenesten og om fornyet sessionsbehandling, men at han aldrig havde fået svar. Retten fandt, at da den tiltalte var udeblevet, selv om han ikke havde fået bevilget udsættelse eller ny session, måtte han anses for skyldig i forholdene.

Eksempel 2 – Strafbortfald for udeblivelse fra værnepligtstjeneste for femte gang

Østre Landsret, dom af 27. april 2021

(AU 2019/001212)

En værnepligtig blev meddelt strafbortfald for femtegangsudefblivelse fra værnepligtstjeneste. Landsretten lagde til grund, at den værnepligtige efter udeblivelsen var blevet bedømt uegnet til værnepligtstjeneste af helbredsmæssige årsager, og at hans helbredstilstand siden en pådraget arbejdsskade i foråret 2017 havde været sådan, at han også ville være blevet bedømt uegnet, hvis han var mødt på første indkaldelsesdag til Hærens Basisuddannelse i 2019. Landsretten lagde endvidere til grund, at hans manglende reaktion på henvendelserne om aftjening af værnepligt havde sammenhæng med hans helbredstilstand.

Eksempel 3 – Fire tilfælde af udeblivelse fra værnepligtstjeneste for tredje gang

Retten i Næstved, dom af 18. oktober 2021

(AU 2021/001091 m.fl.)

En værnepligtig menig blev idømt en bøde på 10.000 kr. for i fire tilfælde i 2020 og 2021, at være udeblevet fra værnepligtstjeneste for tredje gang.

Eksempel 4 – Strafbortfald på grund af lang sagsbehandlingstid

Retten i Kolding, dom af 1. november 2021

(AU 2021/001227 m.fl.)

En værnepligtig blev idømt en bøde på 4.000 kr. for tre tilfælde af andengangsudeblivelse fra værnepligtstjeneste, henholdsvis den 17. august 2020, den 1. marts 2021 og den 2. august 2021. Retten udtalte, at der som udgangspunkt var forskyldt en samlet bødestraf på 6.000 kr. for de tre forhold, men at straffen for det ene forhold måtte bortfalde i medfør af straffelovens § 82, nr. 13, og § 83, 2. pkt., som følge af lang sagsbehandlingstid.

Eksempel 5 – Tre tilfælde af ulovlig udeblivelse fra værnepligtstjeneste for fjerde gang

Retten i Holstebro, 7. maj 2021

(AU 2021/000490 m.fl.)

En værnepligtig blev idømt en bøde på 9.000 kr. for i tre tilfælde i 2020 og 2021, at være udeblevet fra værnepligtstjeneste for fjerde gang.

Andre former for udeblivelse

Enkelte sager drejer sig om andre former for grov udeblivelse *under* militærtjenesten.

Grov udeblivelse efter militær straffelov § 25 omfatter endvidere en række andre former for udeblivelse under tjenesten, herunder f.eks. bortfjernelse eller udeblivelse fra tjenestested uden tilladelse i øvrigt, hvor dette sker som følge af et forsætligt eller groft uagtsomt forhold. Forholdet skal vurderes at være groft på grund af længden af fraværet (mere end 10 tjenestedage for værnepligtige) eller omstændighederne i øvrigt, henset til karakteren af tjenesten. Det sidste vil navnlig være relevant for fast persons ulovlige fravær.

Andre tilfælde er gentagelsestilfælde, dvs. hvor der tidligere er tildelt disciplinarmiddel og/eller straf for udeblivelse, selv om forholdet isoleret set ville blive bedømt som en *simpel udeblivelse*, der sanktioneres efter militær disciplinarlov. Sager om fravær af kortere varighed afgøres som udgangspunkt med disciplinarmiddel.

Værnepligtiges udeblivelse i mere end 10 dage

Mere end 10 tjenestedages fravær anses som groft fravær og dermed en straffesag. Sanktionen er i disse sager

bøde. Er der tale om en værnepligtig, bliver den pågældende som hovedregel hjemsendt med henblik på genindkaldelse til afvikling af ny militærtjeneste.

Den vejledende minimumsbøde for værnepligtiges ulovlige fravær efter 1. mødedag i mere end 10 tjenestedage er efter GM 2/2020 2.500 kr.

Sag – Udeblivelse i mere end 10 dage

Retten i Aalborg, dom af 17. november 2021

(AU 2021/002161 m.fl. & 2021/001280)

En værnepligtig blev idømt en bøde på 4.500 kr. for 3 tilfælde af udeblivelse efter militær straffelov § 25, stk. 1.

Den pågældende var først udeblevet fra værnepligtstjenesten i mere end 10 tjenestedage med hjemsendelse til følge, og efterfølgende var han i to tilfælde udeblevet fra første mødedag efter at være blevet genindkaldt.

Anden grov udeblivelse

Der er ikke fastsat en standardtakst for andre former for ulovligt fravær fra tjenesten. Sanktionspåstanden beror derfor på en konkret vurdering af sagens karakter og grovhed.

Eksempel 1 – Udeblivelse ved foregivelse af at være syg med COVID-19

Retten i Næstved, dom af 30. november 2021

(AU 2021/001570 m.fl.)

En værnepligtig blev idømt 30 dages betinget fængsel samt en tillæggsbøde på 4.000 kr. for to forhold af dokumentfalsk efter straffelovens § 171 og udeblivelse og forsøg herpå efter militær straffelov § 25, stk. 2. Den pågældende erkendte sig i retten skyldig i at have forfalsket et positivt COVID-19-testsvar, som han i to tilfælde foreviste kompagniledelsen med henblik på uberettiget at unddrage sig tjenesten, hvilket lykkedes i det ene tilfælde.

Sagen omtales tillige nedenfor under afsnittet om straffelovens § 171 om dokumentfalsk.

Eksempel 2 – Udeblivelse ved foregivelse af sygdom

(AU 2021/000758)

En værnepligtig vedtog en bøde på 3.500 kr. for udeblivelse efter militær straffelov § 25, stk. 2. Den pågældende havde unddraget sig tjenesten ved uberettiget at sygemelde sig for derved at udeblive fra patruljeøvelse.

Eksempel 3 – Udeblivelse fra vagttjeneste

(AU 2021/000003)

En konstabel vedtog en bøde på 1.500 kr. for udeblivelse efter militær straffelov § 25, stk. 1, ved ikke at være mødt til planlagt vagttjeneste, hvorved vagtreserven måtte aktiveres.

Militært hærværk (§ 26)

§ 26. Den, der bevirker, at ting, der tilhører det militære forsvar, bortkommer, ødelægges eller beskadiges, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Stk. 2. Ved forsætlig overtrædelse af stk. 1 kan straffen under særlig skærpende omstændigheder stige til fængsel i 6 år.

Sanktionspåstanden følger Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om "Strafpåstande i sager om overtrædelse af straffeloven". Udgangspunktet er her, at hærværk efter straffelovens § 291, stk. 1, straffes med bøde, hvis skaden ikke overstiger en værdi på 15.000 kr. Derefter er udgangspunktet en påstand om frihedsstraf. Sager om militært hærværk efter militær straffelov § 26 forekommer relativt sjældent.

Andre pligtforsømmelser (§ 27)

§ 27. Den, der i øvrigt groft tilsidesætter sine pligter i tjenesten, straffes for pligtforsømmelse med bøde eller fængsel indtil 3 måneder.

Stk. 2. Straffen kan stige til fængsel i 1 år, når pligtforsømmelsen er af særlig grov karakter, eller når den har medført betydelig skade eller fare.

Stk. 3. Under væbnet konflikt kan straffen ved forsætlig overtrædelse stige til fængsel i 3 år.

Militær straffelov § 27 omfatter strafansvaret for pligtforsømmelser, der ikke kan henføres under andre bestemmelser i militær straffelov om tilsidesættelse af militære pligter. Bestemmelsen anvendes bl.a. ved grov overtrædelse af tjenestebestemmelser i forsvaret. Sagerne er af meget forskelligartet karakter.

Bestemmelsen i § 27 kan endvidere anvendes sammen med anden lovgivning, når pligtforsømmelsen kan "tillægges selvstændig betydning". Efter GM 2/2020 er den vejledende bødetakst 1.500 kr. for groft uagtsomt forhold og 2.500 kr. for forsætligt forhold. Bøden hæves under skærpende omstændigheder.

Er der tale om pligtforsømmelse af særlig grov karakter efter § 27, stk. 2, nedlægges på baggrund af en vurdering af sagens karakter og grovhed påstand om en skærpet bøde eller fængsel. Ved forsætlig grov pligtforsømmelse under væbnet konflikt efter § 27, stk. 3, nedlægges påstand om fængsel. Eventuelle grænsetilfælde mellem bødeområdet og området for frihedsstraf prøves ved domstolene.

Generalauditørens vejledning af juni 2007 om afgrænsningen mellem militær straffelov og militær disciplinarlov indeholder en liste over eksempler på pligtforsømmelser, der behandles efter militær straffelov § 27.

I beretningsåret har der i alt været 52 sager, heraf 16 sager i de udsendte styrker, hvilket er på niveau med 2020, hvor der var 50 sager.

Pligtforsømmelse efter § 27, stk. 1

Kategorierne i sagerne om overtrædelse af militær straffelov § 27 omfatter i denne beretning:

1. Skudafgivelse
2. Øvrige sager ved omgang med skydevåben, ammunition og blankvåben
3. Misbrug af tjenstlige betalingskort
4. Krænkende adfærd
5. Misbrug af forsvarets køretøjer
6. Øvrige sager om grov pligtforsømmelse
7. Blandede sager om overtrædelse af straffeloven/særlovgivningen og grov pligtforsømmelse

Eksempler på de enkelte sagskategorier omtales nedenfor.

1. Skudafgivelse

Eksempel 1 – Utilsigtet skudafgivelse i vagtlokale Retten i Viborg, dom af 8. juni 2021

(AU 2021/000478)

En oversergent blev idømt en bøde på 3.000 kr. for pligtforsømmelse ved som vagtleder at have fejlbetjent sin udleverede tjenstepistol, hvorved han utilsigtet afgav et skarpt skud, som ramte ned i gulvet i vagtlederlokalet. Der blev ved bødens fastsættelse i skærpende retning lagt vægt på, at sagen angik fejlhåndtering af våben.

Eksempel 2 – Utilsigtet skudafgivelse i øvelsesterræn

(AU 2021/001589)

En sergent vedtog en bøde på 3.000 kr. for pligtforsømmelse ved umiddelbart forud for skydning med løs ammunition utilsigtet at have opladt magasinet i sit gevær M/10 med en skarp patron og herefter afgivet et skarpt skud, hvilket førte til mindre materiel skade på våbnet. Der blev ved bødens fastsættelse i skærpende retning lagt vægt på, at sagen omhandlede håndtering af våben og ammunition.

2. Øvrige sager vedrørende omgang med våben mv.

Eksempel 1 – Brud på sikkerhedsbestemmelserne for skydning

(AU 2020/001317)

En sergent vedtog en bøde på 2.000 kr. for pligtforsømmelse jf. gældende sikkerhedsbestemmelser, ved som skydeleder uden den påbudte tilladelse at have ladet sin far afgive skud med et let maskingevær. Ved bødens fastsættelse blev der i formildende retning lagt vægt på, at faren som medlem af hjemmeværnet var omskolet til en ældre model af våbnet.

Eksempel 2 – Ukorrekt omgang med ammunition

(AU 2021/001233)

En værnepligtig vedtog en bøde på 2.500 kr. for pligtforsømmelse ved efter endt skydeuddannelse at undlade at aflevere to skarpe patroner, som han efter tilbagekomst til kasernen gemte i sit vasketøj.

Eksempel 3 – Efterladt tjenestepistol i toiletbås

(AU 2021/000539)

En oberstløjtnant vedtog en bøde på 2.500 kr. for pligtforsømmelse ved at have efterladt sin tjenestepistol uden opsyn i en toiletbås på en militær base i et missi-onsområde. Ved bødens fastsættelse blev der i formildende retning lagt vægt på, at pistolen var uden opsyn i et forholdsvis kort tidsrum.

3. Misbrug af tjenstlige betalingskort

Som det fremgår af beretningens indledende afsnit, har misbrug af tjenstlige betalingskort været et særligt fokusområde i beretningsåret.

Der har i beretningsåret været fem sanktionssager vedrørende ulovlig anvendelse af tjenstligt udleverede betalingskort, der har ført til bødestrafte for pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27.

Endvidere er der sket domfældelse i en sag om mandatsvig efter straffelovens § 280, nr. 1, sammen med grov pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1, i forbindelse med misbrug af et tjenstligt udleveret betalingskort. Denne sag er beskrevet i afsnittet om straffelovsovertrædelser.

Sag 1 – Anvendelse af tjenstligt udleveret betalingskort til betaling af private udgifter

(AU 2021/000986)

En oversergent vedtog en bøde på 2.000 kr. for grov pligtforsømmelse ved under en tjensterejse af godt to ugers varighed at have foretaget private hævninger for godt 3.700 kr. med sit tjenstligt udleverede betalingskort.

Sag 2 – Anvendelse af tjenstligt udleveret betalingskort til betaling af private udgifter

Københavns Byret, dom af 22. april 2021

(AU 2021/000223)

En oversergent blev idømt en bøde på 2.500 kr. for pligtforsømmelse ved i udlandet at have foretaget private hævninger for godt 2.300 kr. med sit tjenstligt udleverede betalingskort.

Sag 3 – Anvendelse af tjenstligt udleveret betalingskort over den tilladte grænse og til betaling af en privat udgift

(AU 2021/000124)

En konstabel vedtog en bøde på 2.500 kr. for pligtforsømmelse ved under en tjensterejse af godt en uges varighed at have hævet for godt 1.300 kr. over det tilladte time-/dagpengebeløb med sit tjenstligt udleverede betalingskort, ligesom han anvendte kortet til betaling for en privat udgift til en værdi af 749 kr.

Sag 4 – Anvendelse af tjenstligt udleveret betalingskort over den tilladte grænse og til betaling af private udgifter

(AU 2021/002176 & 2021/001150)

En oversergent vedtog en bøde på 2.500 kr. for pligtforsømmelse ved under en tjensterejse til Norge af ca. 2½ ugers varighed at have foretaget private hævninger for godt 5.800 kr. med sit tjenstligt udleverede betalingskort, hvorved han overskred det samlede budget for rejsen med godt 5.200 kr.

Sag 5 – Anvendelse af tjenstligt udleveret betalingskort til betaling af private udgifter

(AU sag 2021/000988)

En sergent vedtog den 1. oktober 2021 en bøde på 2.000 kr. for pligtforsømmelse ved i forbindelse med en tjensterejse i Ukraine af ca. fire ugers varighed i tre tilfælde at have anvendt sit tjenstligt udleverede kreditkort til betaling for private udgifter til en samlet værdi af ca. 1.600 kr.

4. Sager om krænkende adfærd

Som det fremgår af beretningens indledende afsnit, har krænkende adfærd tillige været et særligt fokusområde i beretningsåret.

Terminologi

I Auditørkorpsset anses hvert forhold som en sag.

En sanktion – f.eks. en bøde – retter sig mod en enkelt person og kan omfatte et eller flere forhold, herunder overtrædelse af forskellige bestemmelser eller love.

Kønkrænkende sager er ofte kendetegnet ved, at den samme person har begået flere forhold.

Seks sager vedrørende forskellige former for krænkende adfærd førte i beretningsåret til straf for pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27.

Der henvises endvidere til de under militær straffelov §§ 13, 18 og 19 samt straffelovens § 232, § 244 og § 266 omtalte sager vedrørende krænkende adfærd.

Sag 1 – Majors verbale krænkelse af underordnet

(AU 2021/000420)

En major vedtog en bøde på 2.000 kr. for pligtforsømmelse ved gentagne gange at have kaldt en oversergent for en "forpulet snothvalp" i dennes nærvær.

Sag 2 – Verbal krænkelse af administrativ medarbejder

(AU 2021/001126)

En marinekonstabel vedtog en bøde på 2.500 kr. for pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1, ved telefonisk at have kaldt en lønsagsbehandler for en "fucking so".

Sag 3 – Værnepligtigs trusler mod sideordnet om at hacke vedkommende

Retten i Esbjerg, dom af 5. marts 2021

(AU 2020/000465 m.fl.)

En værnepligtig blev idømt 60 dages betinget fængsel med vilkår om samfundstjeneste for bl.a. trusler efter straffelovens § 266. Sagen omfattede også et forhold af pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, idet tiltalte under tjenesten havde udtalt over for en kvindelig sideordnet, at han ville *hacke* hende, finde ud af hvor hun boede og komme og hente hende, og det skulle hun betragte som en trussel.

Sagen er nærmere omtalt nedenfor under afsnittet om straffelovens § 266 om trusler.

Sag 4 – Kaserneuorden

Retten i Hillerød, dom af 28. januar 2021

(AU 2020/001824)

En værnepligtig blev idømt en bøde på 4.000 kr. for pligtforsømmelse i form af kaserneuorden. Den pågældende havde bl.a. skubbet til og rusket i en sideordnet samt sparket denne på låret, ligesom han gentagne gange havde fremsat trusler om bl.a. "at ville smadre" den sideordnede og dennes familie.

Den værnepligtige var oprindelig blevet sigtet for vold og trusler efter henholdsvis straffelovens § 244 og § 266, men henset til de nærmere oplysninger om karakteren af hans adfærd blev forholdene henført under militær straffelov § 27, stk. 1. Ligeledes var den forurettede blevet sigtet for vold efter straffelovens § 244 ved som reaktion på den beskrevne adfærd at have slået gerningsmanden én gang i ansigtet med knyttet hånd. Påtale blev dog opgivet, da forholdet var omfattet af straffelovens § 13 om straffri nødværge.

Sag 5 – Kaserneuorden i forbindelse med fest

(AU 2020/001847)

En sergent vedtog en bøde på 3.500 kr. for pligtforsømmelse i form af kaserneuorden. Den pågældende havde under en fest henvendt sig støjende til forsamlingen af festedeltagere og herefter taget let fat i halsen og hagen på en mandlig underordnet, hvorved en anden sergent måtte skride ind og forhindre yderligere. Der blev ved bødens fastsættelse i skærpende retning lagt vægt på forholdets voldslignende karakter samt på den pågældendes rolle som overordnet i forhold til forurettede.

Sag 6 – To tilfælde af kaserneuorden

(AU 2020/001974 m.fl.)

En værnepligtig vedtog en bøde på 5.000 kr. for to forhold af kaserneuorden. Den pågældende havde i to tilfælde optrådt støjende, truende og voldeligt over for flere sideordnede, herunder to gange taget armen omkring halsen på en sideordnet uden dog at klemme til, samt væltet en mandlig sideordnet omkuld ligesom han sparkede og slog ud efter vedkommende, som han dog kun ramte overfladisk. Der blev ved bødens fastsættelse i skærpende retning lagt vægt på forholdenes voldslignende karakter.

5. Misbrug af forswarets køretøjer

Forsvarskommandoen fremhævede ved skrivelse af 3. oktober 2013 reglerne for anvendelse af forswarets køretøjer, hvoraf bl.a. fremgår, at tjenestekøretøjer alene må anvendes til tjenesterelaterede formål godkendt af nærmeste chef. Det er chefens ansvar, at anvendelse sker i overensstemmelse med gældende regler.

Mindre alvorlige tilfælde af misbrug af forswarets køretøjer sanktioneres som udgangspunkt med en bødestraf efter militær straffelov § 27. Mere alvorlige tilfælde kan efter omstændighederne straffes med ubetinget fængselsstraf i 14 dage efter straffelovens § 293 a om brugstyveri af motorkøretøj.

Spørgsmålet om, hvilken retsregel forholdet henføres under beror på en konkret vurdering af sagens karakter og grovhed, herunder om der er tale om misbrug af et tjenestekøretøj, der er udleveret til tjenstlig kørsel, eller om den pågældende på eget initiativ har sat sig i besiddelse af tjenestekøretøjet.

Der har i beretningsåret været to sager vedrørende misbrug af forswarets køretøjer, der har ført til bødestraf for overtrædelse af militær straffelov § 27.

Sag 1 – Befordring af civil passager i militært køretøj m.v.

(AU 2021/000870)

En overkonstabel vedtog en bøde på 2.500 for pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1, ved at have medtaget en civil person uden tilknytning til forsvaret

som passager i et militært terrængående køretøj (Mercedes GD 270) samt ved kortvarigt at have ladet hende føre køretøjet.

Sag 2 – Brud på sikkerhedsbestemmelser i missionsområde

(AU 2021/002328)

En konstabel vedtog en bøde på 4.000 kr. for pligtforsømmelse, jf. gældende sikkerhedsbestemmelse, ved i missionsområde at have ført en militær personbil i privat ærinde og uden tilladelse samt ved at have efterladt køretøjet uden opsyn på en militær base, selv om der var anbragt flere geværer og andet sensitivt materiel i køretøjet.

Der blev ved bødens fastsættelse i skærpende retning lagt vægt på, at der var tale om overtrædelse af sikkerhedsbestemmelser.

6. Øvrige sager om grov pligtforsømmelse

Pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27 omfatter tillige en række forskelligartede forhold:

Eksempel 1 – Indtagelse af alkohol ud over tilladt mængde

(AU 2021/000946 m.fl.)

To marineoverkonstabler vedtog hver en bøde på 2.500 kr. for pligtforsømmelse efter § 15 i den på Færøerne gældende militære straffelov (lov nr. 216 af 26. april 1973 med senere ændringer). De pågældende havde under landlov på Færøerne med tre timers varsel i forening indtaget alkohol i et omfang, der oversteg den tilladte mængde på to genstande henhold til stående ordre.

Eksempel 2 – Urigtig arbejdstidsangivelse

(AU 2021/000551)

En oversergent vedtog en bøde på 2.500 kr. for pligtforsømmelse ved i flere tilfælde at have angivet sin arbejdstid urigtigt på tjenestetidslister, som han indleverede til sit tjenestested.

Eksempel 3 – Uautoriseret afhændelse af militært materiel

(AU 2021/000371)

En seniorsergent vedtog en bøde på 2.500 kr. for pligtforsømmelse ved i to tilfælde via Forsvarets Distribution at have sendt et større antal ammunitions-kasser tilhørende forsvaret til en anden medarbejder i forsvaret til privat brug, hvorved et ukendt antal ammunitions-kasser blev afhændet uden fornøden tilladelse.

Eksempel 4 – Overbordspring i forbindelse med ikke planlagt redningsøvelse

(AU 2021/000154)

En kaptajn-løjtnant vedtog en bøde på 3.000 kr. for pligtforsømmelse, ved som fartøjsfører på et militært skib i et græske øhav at være sprunget over bord for at afholde

en uplanlagt redningsøvelse, uden at han havde orienteret andre besætningsmedlemmer om øvelsen, hvilket fik skibets besætning til at iværksætte en egentlig *Search and Rescue*-operation og aktivere den stedlige kystvagt, ligesom alle skibe i området blev anmodet om assistance. Der blev ved bødens fastsættelse i skærpende retning lagt vægt på konsekvenserne ved handlingen, herunder de personlige konsekvenser for andre besætningsmedlemmer

Eksempel 5 – Uautoriseret anvendelse af militære køretøjer i undervisningsøjemed

(AU 2021/000596 & 2021/000168)

En oversergent vedtog en bøde på 3.000 kr. for pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1, ved i et missionsområde i Irak som køreassistent og passager at have tilskyndet to underordnede til på et område, der var tilgængeligt for andre trafikanter, at føre to militære køretøjer, som de ikke lovligt kunne føre. Herved påkørte den ene underordnede et modkørende køretøj med lettere materiel skade til følge.

Eksempel 6 – Hastighedsforseelse i udlandet

(AU 2020/000768)

En konstabel vedtog en bøde på 1.500 kr. for pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1, ved under kørsel med mindst 33 km/t i et militært køretøj på militært område i udlandet at have overskredet den lokale hastighedsbegrænsning på 20 km/t.

Eksempel 7 – Ukorrekt transport af farligt gods

(AU 2019/001331)

En overkonstabel af 1. grad vedtog en bøde på 2.500 kr. for pligtforsømmelse ved i en militær varevogn at have transporteret ammunition uden at iagttage sikkerhedsbestemmelser for transport af farligt gods, idet han bl.a. havde undladt at fastsurre lasten korrekt, anvende godkendt emballage og medbringe det fornødne brandslukningsmateriel.

7. Blandede sager

I en række sager er der tale om både grov pligtforsømmelse efter militær straffelov og overtrædelse af straffeloven eller særlovgivningen.

Eksempel 1 – Pligtforsømmelse og manglende førerret Retten i Næstved, dom af 15. juni 2021

(AU 2020/000670 m.fl.)

En tidligere medarbejder i forsvaret vedtog i retten en bøde på 40.000 kr. for gentagne overtrædelser af færdselslovens § 56 ved at have kørt i forsvarets køretøjer, selv om han var frakendt førerretten. Der var tale om et gentagelsestilfælde, idet han to gange tidligere var blevet straffet med bøde for kørsel uden førerret. Han erkendte sig desuden skyldig i pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1, ved at have undladt at oplyse sin ledelse om sin manglende førerret.

Eksempel 2 – Pligtforsømmelse og brugstyveri af militært køretøj

Retten i Hjørring, dom af 2. februar 2021

(AU 2019/001880 m.fl.)

En militær chauffør blev idømt 14 dages betinget fængsel samt en bøde på 5.500 kr. for brugstyveri af et militært køretøj efter straffelovens § 293 a samt for pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1.

Sagen er nærmere omtalt nedenfor under afsnittet om brugstyveri af motorkøretøj.

Eksempel 3 – Pligtforsømmelse og mandatsvig

Retten i Herning, dom af 25. oktober 2021

(AU 2021/001675 m.fl.)

En tidligere marineoverkonstabel blev idømt 30 dages betinget fængsel og en tillægsbøde på 2.500 kr. for bl.a. mandatsvig efter straffelovens § 280, nr. 1, i sammenstød med pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1, i forbindelse med misbrug af et tjenstligt udleveret betalingskort. Dommen omfattede tillige et yderligere forhold af pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1, idet marineoverkonstabelen i forbindelse med, at han fratrådte sin stilling i forsvaret undlod at afmelde sit tjenstligt udleverede betalingskort, som han herefter misbrugte.

Sagen er nærmere omtalt nedenfor under afsnittet om mandatsvig.

Pligtforsømmelse af særlig grov karakter efter § 27, stk. 2

Der er i beretningsåret ikke afgjort sager vedrørende pligtforsømmelse af *særlig* grov karakter efter militær straffelov § 27, stk. 2.

Øvrige bestemmelser i militær straffelov

Der er ikke afgjort sager efter militær straffelov § 12, § 27a og §§ 28-38 i beretningsåret.

5. Sanktioner for overtrædelse af straffeloven

Oversigt over straffeloven

Dokumentfalsk (§ 171)
 Voldtægt (§ 216)
 Blufærdighedskrænkelser (§ 232)
 Vold (§ 244)
 Trusler (§ 266)
 Tyveri (§ 276)
 Mandatsvig (§ 280)
 Brugstyveri, motorkøretøj (§ 293a)

Indledning

I dette afsnit behandles sager om militært personels overtrædelse af straffeloven. Der var i 2021 i alt 14 sanktionssager vedrørende sådanne overtrædelser: én sag vedrørende dokumentfalsk (§ 171), én sag vedrørende voldtægt (§ 216), tre sager vedrørende blufærdighedskrænkelser (§ 232), fire sager vedrørende vold (§ 244), to sager vedrørende trusler (§ 266), én sag vedrørende tyveri (§ 276), én sag vedrørende mandatsvig (§ 280) og én sag om brugstyveri af motorkøretøj (§ 293 a). Flere af sagerne omfatter straf for flere forhold vedrørende overtrædelse af straffeloven eller den militære straffelov mv. Sagerne er rubriceret under hovedforholdet.

Dokumentfalsk

§ 171. Den, der gør brug af et falsk dokument til at skuffe i retsforhold, straffes for dokumentfalsk.

Stk. 2. Ved et dokument forstås en skriftlig eller elektronisk med betegnelse af udstederen forsynet tilkendegivelse, der fremtræder som bestemt til at tjene som bevis.

Stk. 3. Et dokument er falsk, når det ikke hidrører fra den angivne udsteder, eller der er givet det et indhold, som ikke hidrører fra denne.

Værnepligtigs forfalskning af COVID-19 testsvar
 Retten i Næstved, dom af 30. november 2021
 (AU 2021/001570 m.fl.)

En værnepligtig blev idømt 30 dages betinget fængsel samt en tillæggsbøde på 4.000 kr. for to forhold af doku-

mentfalsk efter straffelovens § 171 og udeblivelse og forsøg herpå efter militær straffelov § 25, stk. 2. Den pågældende erkendte sig i retten skyldig i at have forfalsket et positivt COVID-19-testsvar i form af et skærmprent, som han i to tilfælde foreviste kompagniledelsen med henblik på uberettiget at unddrage sig tjenesten, hvilket lykkedes i det ene tilfælde.

Sagen er tillige beskrevet ovenfor i afsnittet om militær straffelov § 25.

Voldtægt

§ 216. For voldtægt straffes med fængsel indtil 8 år den, der har samleje med en person, der ikke har samtykket heri.

[...]

Bestemmelsen trådte i kraft den 1. januar 2021.

Voldtægt af kvindelig officer under udsendelse til Afghanistan

Østre Landsret, dom af 19. maj 2021

(AU 2019/001882)

En overkonstabel blev idømt 2 år og 6 måneders fængsel for voldtægt efter den tidligere gældende bestemmelse i straffelovens § 216, stk. 1, nr. 1, begået overfor kvindelig officer under udsendelse til Afghanistan. Den pågældende havde mod den forurettedes vilje afklædt hende og holdt hende fast, og derefter til trods for, at forurettede tydeligt sagde fra over for tiltalte, tiltvunget sig samleje med hende. Ved dommen blev domfældte samtidig pålagt at betale 100.000 kr. i godtgørelse til den forurettede. Domfældte blev varetægtsfængslet efter domsafsigelsen.

Blufærdighedskrænkelser

§ 232. Den, som ved uanstændigt forhold krænker blufærdigheden, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år eller, hvis forholdet er begået over for et barn under 15 år, med bøde eller fængsel indtil 4 år.

Stk. 2. Ved fastsættelse af straffen skal der lægges vægt på den særlige krænkelser, der er forbundet med lovovertrædelsen.

Sag 1 – Løjtnants blottelse af kønsdele overfor kvindelig kollega

Retten på Frederiksberg, dom af 10. marts 2021

(AU 2020/000822 m.fl.)

En løjtnant, der var elev på Hærens Officersskole, blev idømt 10 dagbøder à 1.500 kr. for tre forhold af blufærdighedskrænkelser efter straffelovens § 232 og særligt krænkelende behandling af en kvindelig kollega efter militær straffelov § 19.

Den pågældende blev dømt for under gruppearbejde på Hærens Officersskole at have blottet sine testikler, da den kvindelige kollega kom ind i rummet, og først til-dækket sig efter, at forurettede havde reageret på blot-teriet. Endvidere havde tiltalte i et øvelsesterræn under et taktikmøde fremtaget sit lem og begyndt at urinere, mens hans studiegruppe stod i en cirkel og diskuterede, idet han alene vendte sig halvt rundt og fortsatte med at tale om taktik. Endelig havde tiltalte i forbindelse med gruppearbejde på en privatadresse blottet sit lem og bl.a. slået det mod ruden i vinduet ind til lejlighedens stue, mens han efter den kvindelige kollegas forklaring kiggede på hende gennem ruden.

Retten lagde ved strafudmålingen i skærpende retning vægt på, at der var tale om tre forhold begået inden for fire måneder, og på den anden side bl.a. krænkelsernes begrænsede omfang. Domfældte er siden fratrådt sin stilling.

Sag 2 – Overkonstabels blottelse af bagdel m.v.

(AU 2021/000948 m.fl.)

En overkonstabel vedtog en bøde på 6.000 kr. for blufærdighedskrænkelser efter straffelovens § 232 og for respektstridig opførsel efter militær straffelov § 13 begået over for vagtpersonel. Den pågældende havde under et socialt arrangement, hvor vagtpersonel var til stede, fremvist sin bare bagdel og gnedet denne op ad en af vagterne, hvilket var egnet til at krænke de pågæl-dendes blufærdighed.

Sagen omtales tillige ovenfor under afsnittet om militær straffelov § 13.

Sag 3 – Seniorsergents berøring af kvindelig kollegas brystvorte samt krænkelende udtalelser til civilt ansat

Retten i Viborg, dom af 31. august 2021

(AU 2019/001659 m.fl.)

En seniorsergent blev af retten idømt 10 dages betinget fængsel og en bøde 2.500 kr., for et forhold af blufærdighedskrænkelser overfor en kvindelig kollega, som den pågældende tidligere havde haft et seksuelt forhold til, ved at have stukket hånden ind af et vindue i en hangar og taget fat i den kvindelige kollegas brystvorte, som han klemte og trak i. I forbindelse med straffastsættelsen lagde retten vægt på, at der var tale om blufærdig-hedskrænkelser på en arbejdsplads i en arbejdssituation,

og at den domfældte tidligere på arbejdspladsen havde haft et seksuelt forhold til forurettede, hvorfor han i denne relation havde en særlig grund til at udvise for-sigtighed.

Seniorsergenten blev tillige dømt for et forhold af pligt-forsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1, idet han til en anden kvindelig kollega bl.a. havde udtalt, om han ikke skulle gå med hende i bad og vaske hende på ryg-gen, at hun havde nogle dejlige bryster, som han gerne ville røre ved, at hun havde en god røv i et bestemt par bukser og at hendes bryster så godt ud i en nedringet bluse m.v.

Vold

§ 244. Den, som øver vold mod eller på anden måde angriber en andens legeme, straffes med bøde eller fængsel indtil 3 år.

Stk. 2. Begået forhold, der er nævnt i stk. 1, gen-tagne gange over en periode af en person i eller nært knyttet til den forurettedes husstand, uden at forholdet er omfattet af § 245, kan straffen stige til fængsel indtil 6 år.

Eksempel 1 – Vold i form af stempelspark i hovedet på kollega

Retten i Esbjerg, dom af 22. november 2021

(AU 2021/002104 & 2021/000947)

En overkonstabel blev idømt 40 dages betinget fængsel med vilkår om samfundstjeneste for vold efter straffelo-vens § 244, ved i forbindelse med et sommerarrange-ment at have sparket en kollega i hovedet mens denne lå ned. Retten lagde ved strafudmålingen vægt på for-holdets karakter, den begrænsede skade af volden og forløbet umiddelbart forud for volden.

Eksempel 2 – Værnepligtiges vold mod andre værnepligtige

Retten i Viborg, dom af 13. december 2021

(AU 2021/001891 m.fl.)

Der var rejst tiltale mod tre værnepligtige, T1, T2 og T3, for to forhold af vold i forening ved på en restaurant at have tildelt to andre værnepligtige knytnæveslag i ho-vedet og på kroppen (forhold 1) henholdsvis på en tank-station at have tildelt én af de to førnævnte værneplig-tige et knytnæveslag i ansigtet (forhold 2).

T3 blev i det hele frifundet, mens retten fandt T1 og T2 skyldig i et forhold hver.

T1 og T2 blev idømt 30 dages betinget fængsel med vil-kår om samfundstjeneste, idet retten lagde vægt på bl.a. voldens karakter, omstændighederne i øvrigt og de be-grænsede skader. T2 blev tillige idømt en bøde på 1500 kr. for ulovlig udeblivelse fra første mødedag efter mili-tær straffelov § 25.

Eksempel 3 – Vold og grov krænkelse af underordnet efter militær straffelov § 18

Retten i Viborg, dom af 25. november 2021

(AU 2021/001565 m.fl.)

En premierløjtnant blev idømt 10 dagbøder à 400 kr. for vold efter straffelovens § 244 og for grov krænkelse af underordnet efter militær straffelov § 18. Den pågældende havde som delingsfører grebet hårdt fat i armen på en gruppefører og trukket hende flere meter baglæns for at irettesætte hende, hvorved gruppeføreren havde fået blå mærker på armen.

Den dømte har ansøgt Procesbevillingsnævnet om tilladelse til at anke dommen.

Trusler

§ 266. Den, som på en måde, der er egnet til hos nogen at fremkalde alvorlig frygt for eget eller andres liv, helbred eller velfærd, truer med at foretage en strafbar handling, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.

Sag 1 – Tidligere værnepligtigs verbale trusler samt trusler med gevær

Retten i Esbjerg, dom af 5. marts 2021

(AU 2020/000465 m.fl.)

En tidligere værnepligtig blev idømt 60 dages betinget fængsel med vilkår om samfundstjeneste for tre forhold af trusler efter straffelovens § 266 samt et forhold af pligtforsømmelse i form af trusler omfattet af militær straffelov § 27.

Retten fandt, at tiltalte overfor en kvindelig værnepligtig, på skydebanen kort før de fik udleveret skarp ammunition, havde udtalt, at hun skulle holde kæft eller lignende, mens han pegede på hende med sit gevær. Ved samme lejlighed sagde han overfor en anden værnepligtig ”pas på jeg ikke skyder dig i hovedet” eller lignende. Endelig blev tiltalte dømt for på en kaserne, hvor pågældende, efter en uoverensstemmelse med den forurettede, overfor en anden værnepligtig havde udtalt, at den forurettede skulle passe på, ”for hvis det havde været derhjemme, ville tiltalte have stukket den forurettede ned”. Retten lagde ved strafudmålingen vægt på truslernes karakter.

Forholdet af pligtforsømmelse i form af trusler omfattet af militær straffelov § 27 omtales ovenfor vedrørende denne bestemmelse.

Sag 2 – Værnepligtigs verbale trusler over for andre værnepligtige

Retten i Hillerød, dom af 27. oktober 2021

(AU 2021/001864 m.fl.)

En værnepligtig blev idømt 40 dages betinget fængsel for tre forhold af trusler efter straffelovens § 266 rettet

mod to andre værnepligtige, som vedkommende havde delt stue med. Retten fandt, at tiltalte i tre tilfælde havde fremsat trusler på livet rettet mod to andre værnepligtige over for en fjerde værnepligtig, herunder i en sms, samt overfor en af de forurettede. Den tiltalte blev frifundet for et enkelt forhold af pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1.

Retten lagde ved strafudmålingen bl.a. vægt på, at domfældtes adfærd var væsentligt påvirket af vedholdende påtale af domfældtes adfærd på stuen, der til tider var irettesættende og gik over grænsen for kollegial kritik.

Tyveri

§ 276. For tyveri straffes den, som uden besidderens samtykke borttager en fremmed rørlig ting for at skaffe sig eller andre uberettiget vinding ved dens tilegnelse. Med rørlig ting side-stilles her og i det følgende en energimængde, der er fremstillet, opbevaret eller taget i brug til frembringelse af lys, varme, kraft eller bevægelse eller i andet økonomisk øjemed.

Eksempel 1 – Konstabelelevs tyveri af ammunition

Retten på Frederiksberg, dom af 6. april 2021

(AU 2020/001448 m.fl.)

En konstabelev blev idømt 20 dages betinget fængsel for tyveri af i alt 27 skarpe patroner fra sin arbejdsplads ved forsvaret. Straffen omfattede tillige overtrædelse af våbenloven. Ved strafudmålingen lagde retten vægt på, at der var tale om tyveri fra den pågældendes arbejdsplads.

Sagen er nærmere omtalt nedenfor i kapitel 6 og 10.

Mandatsvig

§ 280. For mandatsvig straffes, får så vidt forholdet ikke falder ind under §§ 276-279a, den, som for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding påfører en anden formue-tab

- 1) ved misbrug af en for ham skabt adgang til at handle med retsvirkning for denne eller
- 2) ved i et formueanliggende, som den påhviler ham at varetage for den anden, at handle mod dennes tarv.

Mandatsvig ved uretmæssig brug af tjenstligt betalingskort

Retten i Herning, dom af 25. oktober 2021

(AU 2021/001675 m.fl.)

En tidligere marineoverkonstabel blev idømt 30 dages

betinget fængsel og en bøde på 2.500 kr. for mandatsvig efter straffelovens § 280, nr. 1, og pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1. Den pågældende havde undladt at afmelde sit tjenstligt udleverede firmahæftende betalingskort, da han fratrådte sin stilling i forsvaret, og havde efterfølgende foretaget private betalinger og overførsler for knapt 29.000 kr. med betalingskortet.

Brugstyveri af motorkøretøj

§ 293a. For brugstyveri af motorkøretøj straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder den, der uberettiget bruger et motorkøretøj, der tilhører en anden. Under særligt skærpende omstændigheder, herunder navnlig i gentagelsestilfælde, kan straffen stige til fængsel i 4 år.

Brugstyveri af militært tjenstekøretøj til privat kørsel Retten i Hjørring, dom af 2. februar 2021

(AU 2019/001880 m.fl.)

En militær chauffør blev af et flertal i retten idømt 14 dages betinget fængsel samt en tillægsbøde på 3.000 kr. for brugstyveri af motorkøretøj efter straffelovens § 293 a. Den pågældende havde i arbejdstiden ført et militært tjenstekøretøj ca. 35 km til en anden by og retur til tjenestestedet med henblik på at købe et fjernsyn til privat brug. Fjernsynet havde han senere samme dag fragtet til sin bopæl i samme tjenstekøretøj. Den pågældende blev desuden idømt en bøde på 2.500 kr. for pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1, ved at have registreret arbejdstid for kørslerne.

6. Sanktioner for overtrædelse af den øvrige straffelagte særlovgivning

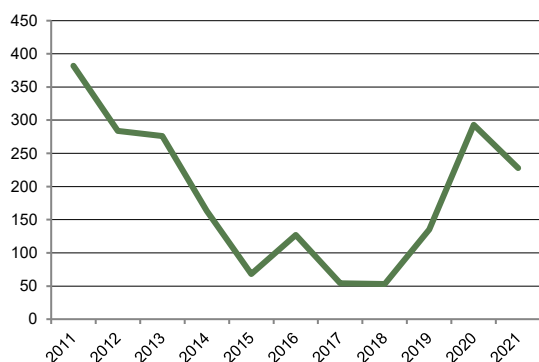
Oversigt over særlovgivningen

Færdselsloven
Våbenlovgivningen
Beredskabsloven
Dopingloven
Arbejdsmiljøloven

Sanktioner for overtrædelse af færdselsloven

Indledning

Færdselslovsovertrædelser var tidligere den langt hyppigste forseelse inden for de militære straffesager, men som det fremgår af figur 10, har antallet af færdselsforseelser generelt været faldende de seneste ca. 10 år. Fra 2019 ses der dog igen en stigning i antallet af færdselslovsovertrædelser med henholdsvis 135, 294 og 228 sanktioner i 2019, 2020 og 2021.

Figur 10: Antal sanktioner for overtrædelse af færdselsloven 2011-2021.

Flertallet af færdselssagerne vedrører hastigheds-overtrædelser. De øvrige færdselslovsovertrædelser har bl.a. omfattet spirituskørsel, manglende brug af sikkerhedssele og kørsel med håndholdt mobiltelefon, mv.

De fleste færdselssager kan afgøres med bødeforlæg. Ved sanktionsfastsættelsen følger Auditørkorpset i henhold til Generalauditør Meddelelse nr. 2/2020 praksis i

civile straffesager, herunder taksterne i Rigsadvokat-meddelelsens afsnit om "Færdsel – Generelle retningslinier for sanktionspåstande i færdselssager."

Færdselsforseelser uden for færdselslovens område og i missionsområder kan efter omstændighederne sanktioneres efter militær straffelov § 27.

Skiltning på militære tjenestesteder

I forbindelse med behandlingen af en konkret hastighedssag blev Auditøren opmærksom på, at den lokale skiltning vedrørende hastighed eventuelt ikke var godkendt af politiet i overensstemmelse med det gældende regelgrundlag.

Auditøren konstaterede derefter, at det samme kunne være tilfældet med skiltningen på andre militære tjenestesteder, og det blev på den baggrund besluttet at sætte verserende hastighedssager i bero, indtil det var afklaret, om skiltningen på disse tjenestesteder var godkendt og dermed kunne danne grundlag for strafforfølgning.

Auditørkorpset har på denne baggrund rettet henvendelse til den ansvarlige myndighed på området, Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse (FES).

I forbindelse med bistanden til FES blev det afklaret, at politiets oprindelige godkendelse af skiltningen på flere tjenestesteder ikke var sket i overensstemmelse med gældende regler, og da skiltningen i øvrigt ikke kunne godkendes, blev hastighedssagerne fra disse tjenestesteder afsluttet uden tiltalerejsning.

Det er Auditørens vurdering, at der gennem de seneste år er blevet afgjort en del straffesager vedrørende overtrædelse af trafikskiltningen, hvor skiltningen muligvis ikke har været godkendt efter reglerne, og Auditøren har derfor påbegyndt et arbejde med at få identificeret disse sager med henblik på at overveje, om der eventuelt er grundlag for genoptagelse af sagerne.

Hastighedssager Færdselslovens § 4 og §§ 41 ff.

Hastighedssagerne udgjorde i 2021 godt 44 % af de i alt 228 sanktioner i færdselssager. 29 af sagerne medførte klip i kørekortet. I 2020 udgjorde hastighedssager ca. 77 % af de i alt 294 sanktioner i færdselssager, og 15 af sagerne medførte klip i kørekortet.

Auditøren modtager både hastighedssager fra politiets Automatiske Trafikkontrol (ATK) og fra militærpolitiets hastighedskontrol på kaserner og andre militære områder.

Med henblik på at effektivisere sagsbehandlingen og sikre, at hastighedssager ekspederes hurtigt, blev der i 2015 indført en ny bestemmelse i færdselslovens § 118 c om betinget objektivi strafansvar for ejeren (eller den registrerede bruger) af et køretøj i visse sager om hastighedsovertrædelser, der er konstateret ved ATK/fo-tovogne. Det betingede objektive strafansvar gælder i sager, hvor hastighedsoverskridelsen er på højst 30 %, og betyder, at det er ejeren af et køretøj, der som udgangspunkt hæfter for bøden.

Det er Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbs-styrelse (FMI), der er registreret ejer af forswarets køretøjer, hvorfor det er FMI, der som udgangspunkt pålægges strafansvar i sager omfattet af det objektive ansvar, medmindre der er en fører, der erkender at have ført køretøjet.

Såfremt der udpeges en militært ansat fører, skal sagen behandles af Auditørkorpset, som kontakter føreren og orienterer denne om forseelsen. Erkender føreren overtrædelser, udsteder Auditørkorpset et bødeforelæg til pågældende. Erkender føreren at have ført køretøjet, men bestrider eksempelvis fartmålingens rigtighed, indbringer Auditøren sagen for retten.

Eksempel 1 – Overskridelse af lokal hastighedsbegrænsning på 24 %

Retten i Herning, dom af 14. april 2021

(AU 2020/001678)

En overkonstabel blev idømt en bøde på 1.500 kr. for overtrædelse af færdselslovens § 4, stk. 1, ved at have ført et militært køretøj med mindst 62 km/t på et sted, hvor der var fastsat en lokal hastighedsbegrænsning på 50 km/t, hvilket udgjorde en overskridelse på 24 %.

Førerretsfrakendelse

Bestemmelserne om betinget og ubetinget frakendelse af førerretten fremgår af færdselslovens §§ 125-126. Førerretten frakendes betinget ved bl.a. hastighedsovertrædelser med mere end 60 % af den tilladte hastighed. Ved kørsel med busser eller lastbiler med en vægt på over 3500 kg dog allerede ved en overskridelse af den tilladte hastighed på 40 % eller derover. Ved flere forhold, højere hastigheder eller gentagelse, kan førerretten frakendes ubetinget.

Der har i beretningsåret været to vigepligtssager, der har medført betinget førerretsfrakendelse, og én sag om spirituskørsel, der medført kørselsforbud på grund.

Eksempel 1 – Tilsidesættelse af ubetinget vigepligt (AU 2020/001481 m.fl.)

En seniorsergent vedtog en bøde på 4.000 kr. samt en betinget frakendelse af førerretten i tre år for to forhold af overtrædelse af færdselslovens § 26, stk. 2, ved i to tilfælde at have undladt at standse før kørsel frem for fuldt stop. Den pågældende havde i forvejen et klip i kørekortet.

Spiritus- og narkotikakørsel Færdselslovens §§ 53 og 54

Antallet af sager om spirituskørsel er fortsat meget begrænset. Der var i 2021 en enkelt sag om spirituskørsel.

Det gældende bødeniveau er fastlagt ved lov nr. 363 af 24. maj 2005 om ændring af færdselsloven (Sanktionsfastsættelse i sager om spirituskørsel mv.). Det er i bemærkningerne til lovforslaget forudsat, at spirituskørsel med en promille mellem 0,51 og 2,00 som udgangspunkt skal straffes med en bøde svarende til en måneds nettoløn gange alkoholkoncentrationen i blodet. Endvidere frakendes førerretten.

Er alkoholkoncentrationen i blodet mellem 0,51 og 1,20 promille sker der i førstegangstilfælde betinget frakendelse. Er den 1,21 promille eller derover frakendes førerretten for tre år. I gentagelsestilfælde er perioden længere. Der henvises uddybende til Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om "Færdsel – Spirituskørsel".

Sag 1 – Spirituskørsel

(AU 2021/002580)

En værnepligtig vedtog en bøde på 5.000 kr. samt et kørselsforbud for overtrædelse af færdselslovens § 53, stk. 1, ved at have ført en civil personbil på militært område med en alkoholkoncentration i blodet på mindst 0,79 promille.

Andre færdselssager

Eksempel 1 – Kørsel uden sikkerhedssele
Retten i Viborg, dom af 8. december 2021
 (AU 2021/001679)

En overkonstabel af 1. grad blev idømt en bøde på 1.500 kr. for overtrædelse af færdselslovens § 80, stk. 1, ved at have kørt på militært område uden at have anlagt sikkerhedssele.

Eksempel 2 – Kørsel i civil personbil i uforsvarlig stand
 (AU 2021/002159)

En kaptajn vedtog en bøde på 1.000 kr. for overtrædelse af færdselslovens § 67, stk. 3, ved på militært område at have ført en civil personbil med et nedslidt dæk.

Eksempel 3 – Tjenestekøretøj efterladt med tændt motor
 (AU 2021/000277)

En korporal vedtog en bøde på 1.000 kr. for overtrædelse af færdselslovens § 28, stk. 4, ved at have efterladt en militær varevogn uden opsyn på militært område med tændt motor og nøgle i tændingslåsen.

Sanktioner for overtrædelse af andre strafferetlige særlove

Indledning

Militære straffesager vedrørende overtrædelser af den øvrige (civile) strafbelagte lovgivning er mindre hyppige. Ved vurdering af sanktionspåstanden følges praksis i civile straffesager, herunder bødetaksterne i Rigsadvokatmeddelelsen i det omfang, der er udfærdiget sådanne på området.

Der er i 2021 udmålt sanktioner i syv sager om overtrædelse af den øvrige strafbelagte lovgivning. Disse sager vedrørte bl.a. overtrædelse af våbenlovgivningen.

Våbenlovgivningen

Knivloven

Med knivloven af 2016 er kursen over for knive i natteværelset og i kriminelle miljøer blevet skærpet, samtidig med, at reglerne for brug af knive til fornuftige dagligdags gøremål er blevet lempet.

Enhåndsbetjente foldekniive er således ifølge knivloven ikke længere kategoriseret som særligt farlige knive, det

er forbudt at besidde, herunder på egen bopæl, uden tilladelse fra politiet. Herudover er princippet om, at lovlig knive mv. kun må medbringes på offentlige steder mv., når der er et anerkendelsesværdigt formål, udvidet til at omfatte alle knive og blankvåben.

Endelig er der indført en betydelig straffeskærpelse for personer, som tidligere er dømt for vold mv., og som bærer kniv på steder, hvor der erfaringsmæssigt er høj risiko for vold, f.eks. i natteværelset eller kriminelle miljøer.

Sanktionspåstande i knivsager

Sanktionerne for overtrædelse af knivloven fremgår af Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om "Sanktionspåstande i våbensager". Det følger heraf, at førstegangstilfælde af overtrædelse af knivloven straffes med en bøde på 3.000 kr., hvis der er tale om besiddelse af en almindelig kniv på et offentligt tilgængeligt sted. Er der tale om en kniv, som ikke lovligt kan besiddes, er straffen en bøde på 5.000 kr.

Straffen for personer, som bærer kniv i f.eks. natteværelset, og som tidligere er straffet for vold, trusler mv. er i førstegangstilfælde som udgangspunkt 40 dages ubetinget fængsel, mens straffen i andengangstilfælde som udgangspunkt er 60 dages ubetinget fængsel.

Der har i beretningsåret været en enkelt sag om overtrædelse af knivloven.

Tiltalefrafald for besiddelse af ulovlig kniv
 (AU 2021/002158)

En konstabelelev modtog den 8. december 2021 et tiltalefrafald for overtrædelse af knivlovens § 2, stk. 1, nr. 1, ved uden tilladelse og uden anerkendelsesværdigt formål at have besiddet en privat indkøbt kniv med en klingelængde på 22,5 cm på sin belægningsstue på tjenestestedet. Ved afgørelsen blev der lagt vægt på, at kniven på den ene side ikke kunne anses for at være undtaget fra kravet om polititilladelse, men at forholdet på den anden side var af ringe strafværdighed under hensyn til de omstændigheder, hvorunder den pågældende havde medbragt kniven på stuen. Den pågældende gav samtykke til udenretlig konfiskation af kniven.

Overtrædelse af våbenlovgivningen, herunder hjemtagelse af våben, ammunition mv.

Militært personel, der har hjemtaget genstande omfattet af våbenloven, f.eks. efter endt øvelse, vil – foruden et strafansvar efter våbenloven – normalt også skulle drages til ansvar for grov pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, jf. det militære bestemmelsesgrundlag, eller for overtrædelse af straffeloven, såfremt betingelserne for at rejse tiltale for berigelseskriminalitet, f.eks. tyveri fra arbejdsplads, er til stede.

Opbevares genstandene midlertidigt og uden berigelseshensigt, f.eks. på den pågældendes værelse på militært område, vil vedkommende normalt alene blive draget til ansvar for pligtforsømmelse efter militær straffelov.

Såfremt en person derimod ulovligt har tilegnet sig eksempelvis militær ammunition, vil dette som udgangspunkt medføre straf for overtrædelse af både våbenlovgivningen og straffelovens bestemmelser om tyveri, uafhængigt af om ammunitionen opbevares på pågældendes bopæl eller på eksempelvis et værelse på en kaserne. Tilsvarende gælder genstande, der er omfattet af fyrværkeriloven.

Overtrædelse af våbenlovgivningen under særligt skærpende omstændigheder kan henføres under straffelovens § 192 a. Se herom de to eksempler i beretningens indledning.

Der har i beretningsåret været to sager, der har ført til straf for overtrædelse af våbenlovgivningen mv.

Sag 1 – Værnepligtigs besiddelse af våben på civilt område

Retten i Esbjerg, dom af 3. maj 2021
(AU 2019/001643 m.fl.)

En værnepligtig blev idømt fire måneders betinget fængsel med vilkår om 100 timers samfundstjeneste for overtrædelse af våbenloven under skærpende omstændigheder. Den pågældende havde under en øvelse uberettiget rømmet øvelsesterrænet med sit udleverede gevær M/95 og dertilhørende løs ammunition, som han havde medbragt til fods og i bil til midtbyen for at indtage et måltid mad med en kammerat. Han blev endvidere dømt for udeblivelse efter militær straffelov § 25, stk. 1.

Sag 2– Besiddelse af større mængde våbendele m.m. (AU 2021/001967)

En overkonstabel af 1. grad vedtog en bøde på 22.000 kr. for overtrædelse af bl.a. våbenloven, våbenbekendtgørelsen og fyrværkeriloven. Den pågældende var i et kælderrum uden tilladelse i besiddelse af en række genstande, herunder bl.a. et knøjern, en strømpistol, en peberspray, to signalpistoler, syv knive og en række militære ammunitions- og våbengenstande. Flere af disse havde han uberettiget hjemtaget i forbindelse med sin militære tjeneste og herefter undladt at tilbagelevere til forsvaret, Bøden omfattede tillige pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1. Med bødevedtagelsen skete der udenretlig konfiskation af en række af genstandene.

Der har tillige været en sag om tyveri af ammunition og overtrædelse af våbenloven.

Tyveri og besiddelse af ammunition

Retten på Frederiksberg, dom af 6. april 2021
(AU 2020/001448 m.fl.)

En konstabelelev blev idømt 20 dages betinget fængsel for tyveri efter straffelovens § 276 og for overtrædelse af våbenloven. Den pågældende erkendte sig i retten skyldig i at have stjålet 27 skarpe patroner fra sin arbejdsplads i forsvaret og efterfølgende opbevaret dem på sin bopæl uden tilladelse. Retten tog desuden anklagemyndighedens påstand om konfiskation af patronerne til følge.

Sagen er tillige omtalt i afsnittet nedenfor om supplerende oplysninger om sager omtalt i Årsberetningen 2020 samt ovenfor i afsnittet om tyveri.

7. Eksempler på sager afsluttet uden tiltale og frifindende domme

Oversigt: Sager uden sanktion efter retsplejeloven

1. Sager uden sigtelse

- Afvisning af anmeldelsen (§ 749, stk. 1),
- Indstilling af efterforskningen (§ 749, stk. 2).

2. Sager med sigtelse

Hel eller delvis påtaleopgivelse,

- hvis sigtelsen har vist sig grundløs (§ 721, stk. 1, nr. 1),
- på bevisets stilling (§ 721, stk. 1, nr. 2) eller
- i særlige tilfælde pga. af et uforholdsmæssigt ressourceforbrug (§ 721, stk. 1, nr. 3).

3. Sager med tiltale

- Frifindelse.

Indledning

I dette afsnit omtales eksempler på sager, som i 2021 er afsluttet uden en strafferetlig sanktion, enten fordi anmeldelsen er afvist, efterforskningen er indstillet, påtale er opgivet eller fordi retten har frifundet den tiltalte.

Sager afsluttet uden sigtelse

Afslutningen af en straffesag uden tiltale kan efter retsplejelovens regler ske ved afvisning af anmeldelsen, indstilling af efterforskningen eller ved påtaleopgivelse.

Afvisning af anmeldelsen

En anmeldelse afvises, såfremt Auditøren umiddelbart kan fastslå, at der ikke er grundlag for at indlede efterforskning.

Eksempel 1 – Anvendelse af tjenstligt udleveret betalingskort til kontant hævning i Danmark

(AU 2021/001817)

Auditørkorpset modtog den 19. november 2020 en anmeldelse fra Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse om, at en sergent havde foretaget en kontant hævning i Danmark på 787,54 kr. med sit tjenstligt udleverede betalingskort, selv om kortet kun må anvendes til hævning af udenlandsk valuta i udlandet eller i danske lufthavne umiddelbart forud for afrejse. Efterfølgende oplyste sergenten til Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse, at han i tjenstlig anledning var fløjet fra Aalborg til Karstrup, hvor han havde hævet euro, før han næste dag var

fløjet til udlandet. Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse orienterede derefter Auditørkorpset om, at styrelsen ikke betragtede forholdet som en overtrædelse af de gældende bestemmelser.

Auditøren afviste på den baggrund anmeldelsen.

Indstilling af efterforskningen

Er der ikke grundlag for at fortsætte en påbegyndt efterforskning, kan efterforskningen indstilles efter retsplejelovens § 749, stk. 2, hvis der ikke har været rejst sigtelse i sagen.

Eksempel 1 – Kønskrænkende adfærd overfor kvindelig kollega

(AU 2020/000898)

Auditørkorpset modtog den 17. juni 2020 oplysning om, at en kvindelig flyverspecialist var blevet udsat for kønskrænkende og uhensigtsmæssig behandling af en mandlig overkonstabel. Ifølge de anmeldte oplysninger havde pågældende bl.a. vist den forurettede et foto af en brystopereret kvinde, der legede med en dildo, ligesom pågældende på et tidspunkt havde ønsket at vise den forurettede to måder, hvorpå en kvinde kan give blowjob.

Auditøren indstillede efterforskningen den 29. juni 2021, da der ikke var rimelig formodning om, at et strafbart forhold var begået. Auditøren lagde i denne forbindelse vægt på, at ingen af de afhørte vidner støttede flyverspecialistens forklaring om hverken kønskrænkende eller uhensigtsmæssig adfærd fra den mandlige overkonstabels side. Sagen blev herefter oversendt til disciplinarchefen med henblik på dennes vurdering af, om et eventuelt disciplinansvar kunne gøres gældende, eller om sagen gav anledning til ansættelsesretlige følger.

Eksempel 2 – Uhensigtsmæssige forhold ved Frømandskorpset

(AU 2019/001630)

På baggrund af en henvendelse fra Forsvarskommandoen indledte Auditørkorpset i november 2019 en strafferetlig efterforskning af, hvorvidt der var foregået embedsmisbrug i Frømandskorpset i relation til anvendelse af forsvarrets etableringer til afholdelse af arrangementer af privat karakter ved Frømandskorpset

m.v. samt i forbindelse med forswarets indkøb af bådmotorer.

Efter gennemførelse af en omfattende efterforskning indstillede Auditørkorpset i februar 2021 efterforskningen i den del af sagskomplekset, der vedrørte afholdelse af arrangementer af privat karakter ved Frømandskorpset m.v., da der ikke fandtes rimelig formodning om, at der var begået strafbare forhold. Der blev i den forbindelse bl.a. lagt vægt på, at der på tidspunktet for gennemførelsen af de af efterforskningen omfattede private besøg ikke forelå et bestemmelsesgrundlag vedrørende procedure og kriterier for civiles besøg og deltagelse i aktiviteter ved Frømandskorpset, ligesom nogle af forholdene, herunder bl.a. et forhold vedrørende et striptease-arrangement, var forældede.

Generalauditøren orienterede Forsvarschefen om afgørelsen og anbefalede Forsvarskommandoen at overveje, hvorvidt sagens forhold gav anledning til en præcisering og opstramning af forswarets forvaltningsgrundlag.

Forsvarskommandoen har med virkning fra 1. februar 2021 udsendt et direktiv for håndtering af særlige aktiviteter ved specialoperationsstyrkerne (SOKOM), der fastlægger retningslinjer for håndtering af særlige aktiviteter og beskriver procedurer, der skal følges for at sikre dokumentation for godkendelse af særlige aktiviteter gennemførelse.

Bestemmelsen ses endvidere fulgt op af en vejledning om de juridiske rammer for civiles deltagelse i forswarets aktiviteter (FKOVEJL O.012-2).

Auditørkorpset indstillede i januar 2022 efterforskningen i den resterende del af sagskomplekset, der vedrørte indkøb af motorer til forswarets RHIB-både, da der ligeledes i relation til denne del af sagskomplekset ikke fandtes at være rimelig formodning om, at der var begået strafbare forhold. Det blev i den forbindelse lagt til grund, at der ikke kunne føres bevis for, at chefen for Frømandskorpset eller andre ansatte i Frømandskorpset ulovligt havde påvirket processen vedrørende indkøbet af bådmotorerne, hvorfor der ikke fandtes at kunne føres bevis for, at disse havde gjort sig skyldige i embedsmisbrug efter straffelovens § 155, eller pligtforsømmelse i øvrigt i forbindelse med indkøbet.

Auditørkorpset traf samtidig i januar 2022 afgørelse om ikke at genoptage den del af sagskomplekset, der blev indstillet i februar 2021 vedrørende bl.a. civiles besøg ved Frømandskorpset, jf. nærmere ovenfor. Baggrunden for denne afgørelse var, at Auditøren i november 2021 modtog oplysninger om, at der – ud over omfanget af civile gæster, som Auditørkorpset havde lagt til grund ved sin afgørelse i februar 2021 om at indstille efterforsk-

ningen – i maj 2019 havde været yderligere 11 civile gæster på besøg ved Frømandskorpset. Beslutningen om ikke at genoptage denne del af sagskomplekset blev begrundet med, at et eventuelt strafferetligt ansvar for pligtforsømmelse i relation til besøgene under alle omstændigheder måtte antages at være forældet.

Eksempel 3 – Salg af militært materiel på Facebook (AU 2020/001796)

Auditørkorpset modtog den 16. november 2020 en anmeldelse fra en borger om, at en person solgte militært udstyr via opslag på Facebook. Konkret var der tale om diverse beklædningsgenstande, herunder en regnjakke, et par støvler og en insekticidbehandlet ørkenjakke. Ved henvendelse til sælger oplyste denne, at alt var solgt på nær ørkenjakken, som han indvilligede i at aflevere. Genstandene var købt civilt, og sælger havde aldrig været i forsaret.

Auditøren indstillede efterforskningen, da det var vurderingen, at et eventuelt strafansvar mod en militært ansat for uberettiget at have tilegnet sig genstandene måtte anses for forældet.

Påtaleopgivelse efter retsplejelovens § 721, stk. 1

Har der i forbindelse med efterforskningen været rejst sigtelse i sagen, og er der efter afslutning af efterforskningen ikke grundlag for at rejse tiltale, kan påtale opgives efter retsplejelovens § 721. I hovedparten af sagerne sker påtaleopgivelsen på *bevisets* stilling efter retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 2.

Eksempel 1 – Flere værnepligtiges pligtforsømmelse i forbindelse med fest (AU 2021/000817 m.fl.)

En større gruppe værnepligtige afholdt fest med indtagelse af alkohol i et velfærdsområde, hvilket var i strid med den lokale alkohol- og rusmiddelpolitik, der bl.a. foreskrev forudgående indhentelse af tilladelse til alkoholservering. Efter det oplyste om festens karakter og alkoholindtagelsens omfang, fandtes forholdet ikke at have den for en militær straffesag fornødne grovhed.

Auditøren opgav påtale, og sagerne blev i stedet oversendt til disciplinarchefen.

Eksempel 2 – Pligtforsømmelse i forbindelse med anvendelse af tjenstligt udleveret betalingskort (AU 2021/000262)

En major blev efter en anmeldelse fra Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse sigtet for pligtforsømmelse ved i to tilfælde at have anvendt sit tjenstligt udleverede betalingskort til at betale private udgifter til en samlet værdi af 619,20 kr. Den pågældende forklarede, at han ved en fejl havde tilknyttet sit tjenstligt udleverede betalingskort frem for sit private betalingskort til en konto

i en netbutik og herefter foretaget indkøb med det førstnævnte kort. Han var efterfølgende blevet gjort opmærksom på forholdet ved en henvendelse fra Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse.

Auditøren opgav påtale, fordi forholdet – henset navnlig til beløbets størrelse – ikke fandtes at have den for en militær straffesag fornødne grovhed.

Eksempel 3 – Blufærdighedskrænkelser

(AU 2020/001308)

En kaptajnløjtnant blev efter en anmeldelse sigtet for blufærdighedskrænkelser efter straffelovens § 232 ved over en periode på godt et halvt år at have en udsat en civil, underordnet medarbejder for verbale, seksuelle krænkelser på mail, sms og sociale medier. Den forurettede i sagen forklarede desuden, at kaptajnløjtnanten havde gjort seksuelle tilnærmelser til hende på arbejdspladsen, herunder ved at berøre hende på låret, skulderen og ryggen.

Auditøren opgav påtale, fordi skriftlig korrespondance mellem den sigtede og den forurettede indikerede, at der var foregået et gensidigt flirteri mellem parterne, som den forurettede i nogle tilfælde selv havde taget initiativ til at videreføre, ligesom vidner i sagen ikke kunne bekræfte oplysningerne om, at den sigtede havde udvist en upassende adfærd på arbejdspladsen. Der fandtes herefter ikke at kunne føres bevis for, at den sigtede forsætligt eller uagtsomt havde krænket den forurettede.

Auditørens afgørelse blev stadfæstet af Generalauditøren efter klage fra den forurettede i sagen.

Frifindelse

Som frifindende domme regnes domme, hvor den tiltalte i det hele frifindes for den rejste tiltale. I beretningsåret blev seks personer frifundet for tiltale. Sagerne omtales nedenfor.

Sag 1 – Frifindelse for voldtægt som følge af modstridende forklaringer

Retten i Næstved, dom af 22. november 2021

(AU 2021/001700 m.fl.)

Auditørkorpset modtog den 30 august 2021 en anmeldelse fra en kompagnichef om, at en kvindelig værnepligtig havde været udsat for et overgreb af en mandlig værnepligtig på kasernens område. På baggrund af efterforskningen i sagen rejste Auditørkorpset tiltale mod den mandlige værnepligtige for voldtægt, blufærdighedskrænkelser efter straffelovens § 232, og krænkende behandling efter militær straffelov § 19 ved bl.a. at have fastholdt hende, kysset hende på halsen og på munden, befølt og slikket hende på brystet og ført hendes hånd ned til sin penis under tøjet og ved efterfølgende at have presset hendes hoved ned til sin blottede penis og ført-

denne ind i hendes mund, hvorpå han foretog samlejebevægelser, ligesom han i ét tilfælde førte sine fingre op i hendes skede, alt selv om hun ikke havde samtykket heri.

Retten frifandt tiltalte, idet retten navnlig lagde vægt på parternes modstridende forklaringer om, hvad der blev sagt imellem dem og hinandens reaktioner på det, der skete, ligesom den forurettede havde været usikker på nogle detaljer i hændelsesforløbet.

Sag 2 – Tilegnelse af kasserede effekter var ikke tyveri og grov pligtforsømmelse

Østre Landsret, dom af 7. december 2021

(AU 2021/001862 m.fl.)

En oversergent blev ved Østre Landsrets ankedom frifundet for tyveri efter og militær straffelov § 27, stk. 1, (grov pligtforsømmelse), ved over en femårig periode at have tilegnet sig en række effekter, herunder pallebokse og tønder med smørefedt, til en værdi af ikke under 4.300 kr. fra den kaserne, hvor han arbejdede. Ved retten i Nykøbing Falsters dom af 15. september 2020 var pågældende blevet fundet skyldig i tyveri, men frifundet for pligtforsømmelse og idømt syv dages betinget fængsel, idet retten lagde vægt på, at der var tale om et arbejdspladstyveri, men at effekterne i det hele var kasseret af forsaret og derfor havde en meget begrænset værdi.

Østre Landsret lagde ved sin afgørelse til grund, at de pågældende pallebokse fortsat kunne benyttes og derfor havde en vis mindre værdi. Da tiltalte imidlertid havde samlet palleboksene af enkeltdele, som han havde fundet ved affaldscontainere ved forsarets forsyningscenter, og da flere af delene havde skader i form af opfugtning og afslag på hjørnerne og ikke fremstod umiddelbart genanvendelige, fandt landsretten det ikke bevist, at tiltalte havde forsæt til at påføre kasernen et formue-tab. Der skete derfor frifindelse for tyveri. I relation til pligtforsømmelse lagde landsretten til grund, at tiltalte bl.a. havde fundet de omhandlede genstande i eller omkring affaldscontainere på kasernen, herunder miljøplads, hvor forsaret opbevarer kasserede effekter, og hvor der ikke var opsat skiltning om forbud mod klunsning. De otte tønder med smørefedt fik tiltalte af en kollega, der skulle skaffe sig af med dem. Landsretten fandt efter en samlet vurdering, at forholdet ikke udgjorde pligtforsømmelse af en sådan grovhed, at det var omfattet af militær straffelov § 27, stk. 1. Tiltalte blev således frifundet for overtrædelse af militær straffelov § 27.

Sag 3 – 'Corona-host' mod værnepligtig ikke anset som en grov pligtforsømmelse

Retten i Sønderborg, dom af 3. september 2021

(AU 2020/001356)

En værnepligtig var ved Retten i Sønderborg tiltalt for

grov pligtforsømmelse ved at have hostet en anden værnepligtig ind i hovedet på under 2 meters afstand uden at holde sig for munden. Tiltalte blev ved Retten i Sønderborg frifundet, idet retten ikke fandt, at tiltaltes pligtforsømmelse havde den fornødne grovhed til domfældelse efter militær straffelov § 27, stk. 1.

Sag 4 – Forsendelse af varer med forsvarets feltpost ikke anset som en grov pligtforsømmelse
Østre Landsret, dom af 24. august 2021
 (AU 2017/000877)

En civil fuldmægtig udsendt til en NATO-enhed i Afghanistan blev frifundet for grov pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1, jf. FMI bestemmelser om feltpost. Den pågældende havde benyttet Forsvarets Feltposttjeneste til at afsende 15 pakker, der indeholdt afgiftspligtige radioer fra Afghanistan til sin fars adresse. Landsretten fandt, at tiltalte som civil var omfattet af militær straffelov, da der på tidspunktet var en *intern væbnet konflikt* i Afghanistan, jf. militær straffelov § 2, stk. 1, nr. 1, og at han havde handlet i strid med feltpostbestemmelserne, som han havde modtaget undervisning i forud for udsendelsen. Efter en konkret vurdering fandt landsretten imidlertid ikke, at karakteren af pligtforsømmelsen var af en sådan grovhed, at den var strafbar efter militær straffelov § 27, stk. 1. Landsretten lagde ved vurderingen vægt på, at der var tale om et enkeltstående tilfælde af pligtforsømmelse, samt på tiltaltes forklaring om, at han ikke havde forstået de underliggende regler om feltpost.

Sag 5 – Uklar ordre medførte frifindelse for ulydighed
Retten i Sønderborg, dom af 8. april 2021
 (AU 2020/000160)

En sergent blev ved Retten i Sønderborg frifundet for ulydighed efter militær straffelov § 11. Den pågældende var tiltalt for i to tilfælde at have tilsidesat en tjenstlig ordre fra en overordnet om at undlade at kontakte menigt personel for at få dem til at afgive forklaring om et optrin ved en julefrokost. Retten lagde navnlig vægt på den tiltaltes og den overordnede forklaringer i retten og fandt det herefter ikke bevist, at den overordnede udtalelser til den tiltalte kunne anses for en tjenstlig ordre.

Sag 6 – Ikke bevist, at én af tre tiltalte havde deltaget i vold
Retten i Viborg, dom af 13. december 2021
 (AU 2021/001891 m.fl.)

En værnepligtig var tiltalt for i forening med to andre værnepligtige at have udøvet vold på en restaurant og ved en tankstation. Retten lagde efter forklaringerne til sagen til grund, at den værnepligtige ikke selv havde slået de forurettede og den værnepligtige blev herefter frifundet.

Sagen mod de øvrige værnepligtige er nærmere omtalt i afsnittet om straffelovens § 244.

8. Undersøgelser i arbejdsskadesager

Auditørkorpset modtager bl.a. underretning i følgende tilfælde:

- såfremt en ansat afgår ved døden og
- ved alvorlig personskade, dvs. hvor der er fare for liv og førlighed, herunder fare for varigt mén.

Forsvarsministeriets cirkulæreskrivelse af 30. juni 2014 om behandling af erstatningssager i Forsvaret. jf. Kundgørelse for Forsvaret B.3-5, (KFF B. 3-5) (Cirkulære om underretning af Forsvarets Auditørkorps i arbejdsskadesager).

Undersøgelser af tilskadekomst i tjenesten mv.

Den militære anklagemyndighed indleder rutinemæssigt en undersøgelse, når dansk militært personel afgår ved døden eller kommer alvorligt til skade i tjenesten. Der foretages i hvert enkelt tilfælde en individuel undersøgelse, der har til formål at fastslå eller udelukke, om der er begået et strafbart forhold. Den militære retsplejelov, retsplejeloven og sundhedsloven m.fl. finder anvendelse i disse sager.

Det følger af Forsvarsministeriets cirkulæreskrivelse af 30. juni 2014 om behandling af erstatningssager i forsvaret, at Auditørkorpset skal underrettes snarest muligt, hvis en ansat afgår ved døden. Det gælder også, hvis en ansat pådrager sig alvorlig personskade, dvs. hvor der er fare for liv og førlighed, herunder fare for varigt mén.

Auditørkorpset underrettes endvidere om en arbejds-skade i andre tilfælde end de anførte efter retningslinjerne i Kundgørelse for Forsvaret (KFF) B. 3-5, Forsvarsministeriets cirkulære af 27. april 1994 om underretning af Auditørkorpset i arbejdsskadesager. Auditørkorpset har til opgave at foretage bevissikring i erstatningssager.

Det følger i øvrigt af Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 2 om retten til liv, at der må kræves en uafhængig undersøgelse af omstændighederne omkring soldaters mistænkelige dødsfald i tjenesten, og at de personer, der foretager undersøgelsen, bør være uafhængige af de, der er implicerede i hændelsen.

Europarådets Rekommandation om menneskerettigheder inden for de væbnede styrker og undersøgelser vedrørende dræbte og tilskadekomne danske soldater

er nærmere beskrevet i udgivelsen *Den Militære Straffe- og Retsplejeordning*, som kan findes på Auditørkorpsets hjemmeside www.fauk.dk.

Samarbejdet med forsvarrets havarikommissioner

Der er fastlagt særskilte bestemmelsesgrundlag i forsvaret for håndtering af ulykker og etablering af havarikommissioner for hæren, søværnet og flyvevåbnet. Bestemmelsesgrundlagene fastlægger bl.a. rammerne for samarbejdet mellem havarikommissionerne og den militære anklagemyndighed i de tilfælde, hvor en hændelse/ulykke undersøges af både en nedsat havarikommission og af Auditørkorpset.

De militære havarikommissioners undersøgelser gennemføres overordnet set for at tilgodese sikkerhedsmæssige forhold, hvorimod Auditørkorpsets undersøgelse af et havari/en ulykke primært har til formål at afklare, om der er grundlag for at placere et strafferetligt ansvar. De militære havarikommissioners undersøgelsesarbejde og sagsbehandling foregår således adskilt fra en eventuel sideløbende strafferetlig undersøgelse, og oplysninger indsamlet til brug for en havarikommissions arbejde (interviews, rapporter mv.) må som udgangspunkt ikke overgives til Auditørkorpset til brug for en strafferetlig behandling.

De militære havarikommissioner har en forpligtigelse til straks at underrette Auditørkorpset, såfremt de i forbindelse med undersøgelsesarbejdet får mistanke om, at der er begået strafbart forhold i forbindelse med ulykken.

Fotograf: Leonora Frydensberg Sepstrup (Forsvarsgalleriet).

Undersøgelser i 2021

Auditørkorpset har i beretningsåret foretaget undersøgelser af en række ulykkestilfælde. Eksempler herpå omtales nedenfor.

Eksempel 1 – Ulykke ved nedtagning af kran

(AU 2021/000244)

Auditørkorpset modtog den 11. februar 2021 orientering fra militærpolitiet om, at en krandel var faldet ned i forbindelse med nedtagning af kranen på militært område, hvorved en civil person var blevet fastklemt under krandelen og havde pådraget sig behandlingskrævende skade, mens en overkonstabel af 1. grad var blevet ramt af krandelen og havde pådraget sig overfladisk skade. På baggrund af disse oplysninger blev militærpolitiet bemyndiget til at foretage en strafferetlig efterforskning. Den 22. marts 2021 blev efterforskningen indstillet i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2, da der ikke var grundlag for at antage, at militært personel havde begået et strafbart forhold i forbindelse med hændelsen.

Eksempel 2 – Faldulykke under rappelling

(AU 2021/002120)

Auditørkorpset modtog den 13. april 2021 orientering om, at en seniorsergent var kommet ud for en faldulykke i forbindelse med en øvelse i rappelling fra helikopter og var blevet afhentet af en ambulance. På baggrund af disse oplysninger blev der iværksat en strafferetlig efterforskning. Den 8. december 2021 blev efterforskningen indstillet i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2, da der ikke var grundlag for at antage, at militært personel havde tilsidesat tjenestepligter i forbindelse med ulykken.

Eksempel 3 – Sprængningsulykke i forbindelse med uddannelse

(AU 2020/001363)

Auditørkorpset modtog den 15. september 2020 orientering om, at marinekonstabel var blevet forbrændt i ansigtet og på armene ved antænding af krudt i forbindelse med sprængningsuddannelse. På baggrund af disse oplysninger blev der iværksat en strafferetlig efterforskning. Den 18. februar 2021 blev efterforskningen indstillet i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2, da der ikke var grundlag for at antage, at forsvarrets sikkerhedsbestemmelser var blevet tilsidesat under tilrettelæggelsen eller gennemførelsen af uddannelsen.

Eksempel 4 – Tilskadekomst i forbindelse med brug af infanterikampkøretøj

(AU 2020/001702)

Auditørkorpset modtog den 17. oktober 2020 orientering fra militærpolitiet om, at en overkonstabel havde fået sin underarm i klemme i en luge på et infanterikampkøretøj under tjeneste i udlandet. På baggrund af disse oplysninger blev militærpolitiet bemyndiget til at foretage en strafferetlig efterforskning. Den 8. januar 2021 blev efterforskningen indstillet i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2, da der ikke var grundlag for at antage, at skaden var indtruffet som følge af tilsidesættelse af militære bestemmelser.

9. Efterforskning af sager i internationale missionsområder og sager vedr. humanitær folkeret mv.

Oversigt

*Sager ved de udsendte styrker i 2021
Sager vedr. overtrædelse af den humanitære folkeret
Undersøgelsespligten og den humanitære folkeret
Militærjuridiske rådgivere*

Auditørkorpset har ikke foretaget udrykning til missionsområder i beretningsåret.

Fotograf: Forsvaret (Forsvarsgalleriet).

Indledning

En række af de sager, som Auditørkorpset undersøger, vedrører handlinger foretaget i udlandet. Det kan dreje sig om handlinger foretaget i de internationale missionsområder, hvor danske styrker er indsat, eller handlinger, der f.eks. er foretaget under udstationering eller under internationale øvelser og lignende. Karakteren og antallet af de internationale sager hænger derfor sammen med det danske forsvars operationsmønster.

I nogle af de internationale sager foretager Auditørkorpset udrykning til de konkrete missionsområder i forbindelse med efterforskningen. Det beror dog altid på en konkret vurdering af sagens karakter, hvorvidt auditøren beslutter at sende auditørpersonel til missionsområdet.

Militær straffelov

» § 3. Loven finder anvendelse på lovovertrædelser, der begås i og uden for den danske stat«

Den militære anklagemyndigheds efterforskning i de internationale missionsområder er nærmere beskrevet i udgivelsen *Den Militære Straffe- og Retsplejeordning*. Generalauditørens retningslinjer for i hvilken type af sager, der som udgangspunkt normalt foretages udrykning, fremgår nærmere af Generalauditør Meddelelse 2/2020.

Efterforskning af skudveksling i Guineabugten (AU 2021/002508)

Auditørkorpset modtog den 25. november 2021 orientering fra militærpolitiet om en skudveksling mellem dansk militært personel på fregatten Esbern Snare og pirater i Guineabugten, som havde resulteret i flere omkomne og flere tilfangetagne formodede pirater. På baggrund af disse oplysninger blev det i overensstemmelse med Auditørkorpsets praksis besluttet at iværksætte en strafferetlig efterforskning af hændelsesforløbet med henblik på at fastlægge, om gældende retningslinjer for missionen var blevet overholdt, herunder om den konkrete situation berettigede den skete magtanvendelse. Som led i denne efterforskning er der bl.a. i samarbejde med militærpolitiet gennemført afhøring af det personel, som var involveret i hændelsen, ligesom de dokumenter forsvarer har udarbejdet til brug for den specifikke mission, er blevet rekvireret til sagen. Disse dokumenter beskriver bl.a., hvornår forsvarers personel kan foretage indgreb imod formodede pirater samt hvilken magt, der kan anvendes i den forbindelse.

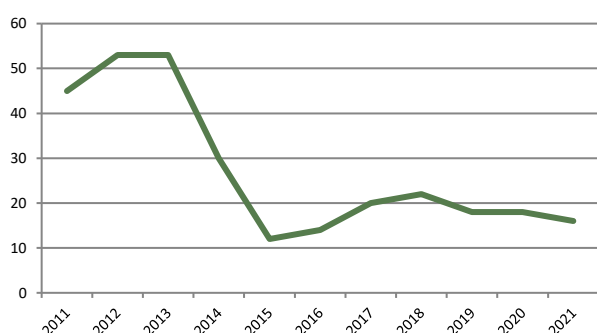
Sager ved de udsendte styrker mv. i 2021

Danmark har i beretningsåret bl.a. udsendt styrker til NATO Mission Irak (NMI) (en trænings- og kapacitetsopbygningsmission, som frem til midten af 2022 ledes af Danmark), NATO Enhanced Forward Presence (eFP) i Estland, den fransklejede operation Barkhane i Sahelregionen i Afrika, samt anti-pirateriindsatsens i Guineabugten, som nævnes ovenfor.

Der er i beretningsåret registreret 16 sanktioner ved de udsendte styrker, hvilket er på niveau med de seneste år. Langt størstedelen af sanktionerne for de udsendte styrker i 2021 vedrørte grov pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1, vedrørende eksempelvis færdselsforseelser og våbenhåndtering, herunder tjenestevåben, der er efterladt frit tilgængeligt og uden opsyn. Eksempler fremgår af afsnittet om militær straffelov § 27.

Endelig stadfæstede Østre Landsret domfældelsen af en overkonstabel, der var fundet skyldig i voldtægt af en officer under udsendelse til Afghanistan. Sagen er beskrevet i afsnittet om ankedomme.

Antal sanktioner

Figur 11. Udviklingen i antallet af sanktioner for forhold i de udsendte styrker 2011-2021.

Særligt om færdselsforseelser i udlandet

Den danske færdselslov gælder ikke i udlandet. Under tjeneste i internationale missioner mv. træder militære bestemmelser vedrørende regulering af lokale færdselsforhold i stedet for bestemmelserne i færdselsloven. Overtrædelse af de pågældende bestemmelser kan behandles efter militær straffelov § 27, pligtforsømmelse, jf. FKOBST O.096-3, Bestemmelser for indsættelse i internationale operationer mv.

Sager vedrørende overtrædelse af den humanitære folkeret

Den militære anklagemyndighed undersøger sager om mulige overtrædelser af den humanitære folkeret, herunder mulige civile tab, indberetninger om potentielle overgreb begået af andre landes myndigheder og mulig urigtig rapportering i forbindelse med tilbageholdte.

Bl.a. har Auditørkorpset siden 2002 undersøgt en lang række sager om særlige hændelser i forbindelse med danske styrkers udsendelse til Afghanistan, herunder mulige civile tab i dette missionsområde.

Under tjeneste i missionsområder kan danske soldater også blive vidner til overtrædelser af den humanitære folkeret eller andre ulovligheder, som begås af allierede styrker eller af modpartens styrker.

Danske soldater har i de senere år i henhold til bl.a. Forsvarskommandoens direktiv 005-1 om forbud mod tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf haft en udvidet pligt til om muligt at gribe ind over for, og under alle omstændigheder ad kommandovejen at melde om alle overtrædelser af f.eks. den humanitære folkeret, som observeres i forbindelse med tjenesten. Men også før implementeringen af direktivet i 2004 var danske soldater forpligtede til at melde om sådanne overgreb.

Der kan herom nærmere henvises til tidligere årsberetninger og publikationen *Den Militære Straffe- og Retsplejeordning*.

Eksempel – Fund af ulovlig ammunition

(AU 2021/001612)

Auditørkorpset modtog den 3. oktober 2021 en orientering fra Forsvarskommandoen om, at der blandt den ammunition, som var kommet i dansk militærpersonels varetægt i forbindelse med evakueringen med fly fra Afghanistan i august 2021, var konstateret ca. 245 stk. ammunition, der i strid med folkeretten var ændret således, at den ekspanderer (dum-dum-ammunition).

På baggrund af disse oplysninger blev der iværksat en strafferetlig efterforskning. Den 17. december 2021 blev efterforskningen indstillet i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2, da der ikke var grundlag for at antage, at dansk personel havde været involveret i tilpasningen, udleveringen eller anvendelsen af den ulovlige ammunition, eller at forholdet i øvrigt var blevet håndteret på pligtstridig måde i henseende til konstatering og håndtering af forbuddet. Ammunitionen, som var taget i bevaring af forsvaret, blev efterfølgende destrueret.

Undersøgelsespligten og den humanitære folkeret

Der består i visse situationer en folkeretlig forpligtelse, herunder i medfør af den Europæiske Menneskerettighedskonvention, for Auditørkorpset til at indlede en uafhængig og effektiv undersøgelse.

Ingen pligt til yderligere undersøgelser i sag om påstået tortur

Højesterets dom af 14. april 2021 (trykt i U 2021.3257 H)

Tre irakere havde anlagt civil sag mod Forsvarsministeriet i anledning af påståede overgreb i form af tortur eller umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf mod de pågældende i Irak i 2003.

Auditørkorpset havde foretaget en efterforskning af de påståede overgreb mod irakerne og truffet afgørelse om, at indstille efterforskningen, da der ikke var rimelig formodning for, at et strafbart forhold, som forfølges af det offentlige, var begået.

Østre Landsret frifandt ved dom af 30. november 2018 Forsvarsministeriet for kravene om tortgodtgørelse, idet retten fandt, at irakernes eventuelle fordringer var forældede og henviste herved bl.a. til, at forældelse hverken generelt eller konkret var i strid med de retligheder, der tilkom irakerne i henhold til Menneskerettighedskonventionen art. 3.

Højesteret stadfæstede landsrettens dom i sagen. For så vidt angår irakernes påstand om, at Forsvarsministeriet skulle foranledige en effektiv, officiel og særskilt undersøgelse henviste retten til, at staten i medfør af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis har pligt til at foretage en effektiv undersøgelse af en rimeligt begrundet klage om overgreb i strid med Menneskerettighedskonventionens artikel 3.

Højesteret tiltrådte herefter, at Forsvarsministeriet ikke havde pligt til at gennemføre yderligere undersøgelser af de påståede overgreb og udtalte, at *"[d]a de rejste anklager om tortur eller anden behandling i strid med Menneskerettighedskonventionens artikel 3 som anført fremstår helt utroværdige, finder Højesteret, at Menneskerettighedskonventionen og den nævnte praksis er uden betydning for spørgsmålet om pligten til at foretage yderligere undersøgelser."*

Højesteret pålagde endvidere irakerne hver at betale kr. 200.000,00 kr. til Forsvarsministeriet i sagsomkostninger.

Militærjuridiske rådgivere

Danmark er ifølge folkeretten forpligtet til at sikre, at juridiske rådgivere i nødvendigt omfang er til rådighed med henblik på at vejlede militære chefer i humanitæretlige spørgsmål.

Efter artikel 82 i Tillægsprotokol I til Genève-konventionerne skal juridiske rådgivere være til rådighed med henblik på at vejlede militære chefer på passende niveau vedrørende anvendelsen af den humanitære folkeret og den instruktion, som de væbnede styrker skal have herom.

De militærjuridiske rådgiveres primære opgave er at rådgive militære chefer om anvendelsen af humanitær folkeret mv. i planlagte og aktuelle militære operationer, ligesom de med henblik herpå deltager i operationsplanlægning og i militære øvelser for at vurdere juridiske spørgsmål i forbindelse hermed.

Herudover bidrager de militærjuridiske rådgivere til undervisningen i humanitær folkeret og andre juridiske spørgsmål i forsvaret generelt, herunder ikke mindst i forbindelse med den missionsorienterede uddannelse, som gennemføres af forsvarets enheder, inden de bliver udsendt i internationale operationer.

Ved Danmarks ratifikation af Tillægsprotokollen i 1982 blev ansvaret for denne rådgivning pålagt Auditørkorpset. Med henblik på at styrke den ekspertise, som den militære chef skal have til sin rådighed for at løse et stigende antal juridiske spørgsmål, besluttede Forsvarsministeriet i 1997 desuden at oprette en særlig militærjuridisk rådgiverordning.

Forsvarsministeriet har iværksat en evaluering af den militærjuridiske rådgiverordning i det danske forsvaret. Evalueringen, og et forslag til revision af ordningen forventes at foreligge i 2022.

»Artikel 82

Juridiske rådgivere i de væbnede styrker

De Høje Kontraherende Parter skal til enhver tid, og de stridende Parter under en væbnet konflikt, sikre, at juridiske rådgivere er til rådighed, når det er nødvendigt, med henblik på at vejlede militære ledere på passende niveau vedrørende anvendelsen af Konventionerne og denne Protokol og vedrørende den behørig instruktion, der skal gives de væbnede styrker om dette spørgsmål«

Tillægsprotokol I af 18. juni 1977 til Genève-konventionerne af 12. august 1949 vedr. beskyttelsen af ofre i internationale væbnede konflikter.

Militærjuridiske rådgivere i forsvaret

I beretningsåret nåede antallet af fastansatte militærjuridiske rådgivere i forsvaret op på 13; syv ved Forsvarskommandoen, en ved hver af hærens to brigader samt en ved henholdsvis Militærpolitiet, Hærens Efterretningscenter, Specialoperationskommandoen, samt Arktisk Kommando.

Militærjuridiske rådgivere udsendt til internationale operationer

Et vigtigt arbejdsområde for militærjuridiske rådgivere har fra begyndelsen været deltagelse i udsendelser til internationale militære operationer, hvor danske styrker har deltaget.

Under udsendelse vil den militærjuridiske rådgiver bl.a. rådgive militære chefer om anvendelsen af den humanitære folkeret og om reglerne for magtanvendelse. Den militærjuridiske rådgiver yder bistand i form af både konkret rådgivning af staben under planlægning af militære operationer og undervisning af soldaterne. Under løsningen af konkrete militære opgaver er det den militærjuridiske rådgivers rolle at forholde sig til de juridiske udfordringer, der måtte opstå, imens operationerne pågår. Opgaverne under udsendelse kan ud over den traditionelle folkeretlige rådgivning bestå i en række

andre opgaver inden for området *operational law* (OPLAW), som f.eks. anden juridisk gennemgang af operationsplanlægning, undervisning i direktiver for magtanvendelse, forhandling af og rådgivning om indholdet af internationale aftaler og behandling af erstatningskrav rettet mod danske udsendte styrker.

I 2021 har danske militærjuridiske rådgivere i en række tilfælde forrettet tjeneste i forbindelse med internationale missioner.

I hele 2021 har NATO Mission Iraq (NMI), som fra udgangen af 2020 har været under dansk ledelse, været bemannet med en dansk militærjuridisk rådgiver.

I alt fire militærjuridiske rådgivere har således været udsendt i 2021, og denne bemanning planlægges at fortsætte til maj 2022.

Desuden har to militærjuridiske rådgivere i 2021 været deployeret med fregatten Absalon til det fransk ledede initiativ European Maritime Awareness in Strait of Hormuz (Operation AGÈNOR). Endelig har to militærjuridiske rådgivere været deployeret med fregatten Esbern Snare til bekæmpelse af pirateri og anden maritim kriminalitet til søs i farvandet ud for Guineabugten i det vestlige Afrika (Operation MERIDIAN).

10. Supplerende oplysninger om sager omtalt i tidligere beretninger mv.

Oversigt

Sager omtalt i Årsberetningen 2019
Sager omtalt i Årsberetningen 2020
Afsluttede sager i landsretterne i 2021
Verserende ankesager i landsretterne 2022

Sager omtalt i Årsberetningen 2019

Nedenfor følger supplerende oplysninger vedrørende en sag omtalt i Årsberetningen 2019.

Bestikkelse i form af modtagelse af Michelin-middag Københavns Byret, dom af 27. maj 2021

(AU sag 2019/001750 & 2021/001575)

Auditørkorpset modtog den 27. november 2019 en anmeldelse om mulig bestikkelse begået af en medarbejder ved Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse (FMI). Den pågældende medarbejder havde selv rettet henvendelse til Auditørkorpset for at fortælle om sin rolle i en sag, hvor han kunne mistænkes for i forbindelse med sit arbejde at have modtaget bestikkelse i form af en middag på Michelin-restauranten Kong Hans Kælder.

På baggrund af anmeldelsen indledte Auditørkorpset en strafferetlig efterforskning, og der blev i oktober 2020 rejst tiltale mod den pågældende for bestikkelse efter straffelovens § 144 ved i 2011, som indkøber i FMI, uberettiget at have modtaget en middag med vinmenu på Michelin-restaurant Kong Hans Kælder fra en medarbejder hos en våbenproducent, der leverede ammunition til forsvaret i forbindelse med forhandlinger vedrørende kvaliteten af den pågældende ammunition.

Den tiltalte blev ved Københavns Byrets dom af 27. maj 2021 idømt 10 dages betinget fængsel for bestikkelse ved uberettiget at have modtaget middagen til en værdi af mindst 2.500 kr.

Tiltalte ankede dommen, og hovedforhandling ved Østre Landsret er berammet til 8. juni 2022.

Sager omtalt i Årsberetningen 2020

Nedenfor følger supplerende oplysninger vedrørende en række sager omtalt i Årsberetningen 2020.

Sag 1 – Uregelmæssigheder vedr. time-/dagpenge afregning m.v.

(AU 2020/000148 m.fl.)

Auditørkorpset modtog den 17. januar 2020 en anmeldelse om uregelmæssigheder ved et tjenestested på Sjælland, hvorunder det blev oplyst, at der blev stjålet brændstof og udstyr tilhørende forsvaret, samt at time-/dagpenge og arbejdstid ikke blev registreret og afregnet korrekt. Auditøren besluttede på den baggrund at indlede en efterforskning af sagen, der resulterede i, at flere medarbejdere på tjenestestedet blev sigtet.

Efterforskningen af sagen viste, at flere medarbejdere i forbindelse med tjenesterejser fejlagtigt havde anført, at de selv havde betalt for aftensmad under tjenesterejser til Helsingør, selvom der var inkluderet aftensmad i prisen for deres hotelværelser, som blev betalt med vedkommendes tjenstligt udstedte kreditkort. I den forbindelse blev der, efter aftale med den civile anklagemyndighed, rejst tiltale mod to civil ansatte for grov eller oftere gentagen forsømmelse eller skødesløshed i tjenesten efter straffelovens § 157 og mod 17 militært ansatte for grov pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1, i forbindelse med afregning af time-/dagpenge og registrering af arbejdstid.

Sagen mod en whistleblower blev afgjort med et tiltalefratag, idet vedkommende gjorde opmærksom på uregelmæssighederne, ligesom sagen havde stor betydning for vedkommendes arbejdsforhold.

Der er berammet to sager ved Retten i Næstved.

Sag 2 – Mulig svindel i Forsvarets Ejendomsstyrelse

(AU 2020/000349 m.fl.)

Auditørkorpset modtog den 20. februar 2020 en anmeldelse fra Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse om, at en seniorsergent ansat ved styrelsen havde leveret ydelser til styrelsen gennem sit private firma. På den baggrund besluttede Auditøren at iværksætte en efterforskning i sagen.

I forbindelse med efterforskningen blev seniorsergenten sigtet for stillingsmisbrug efter straffelovens § 155 om embedsmisbrug og grov pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1, ved at have bestilt sit eget firma til at udføre opgaver for forsvaret, bl.a. i form af snerydning og saltning, selvom et andet firma havde vundet udbuddet på opgaverne, ligesom sigtede bevirkede, at de fakturaer, som hans eget firma udskrev for opgaverne, blev godkendt til betaling, hvorved sigtedes firma fik udbetalt lidt over 400.000 kr. ekskl. moms af Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse.

Retsmødebegæring blev den 6. december 2021 fremsendt til Retten i Glostrup og afventer berømmelse af retsmøde.

Sag 3 – Tyveri af forsvarets ejendom m.v. Retten på Frederiksberg, dom af 6. april 2021 (AU 2020/001448 m.fl.)

Auditørkorpset modtog i september 2020 oplysninger fra politiet om, at der ved ransagning af en konstabelelevs bopæl var gjort tilfældighedsfund af 27 patroner fra forsvaret. Politiets rapportmateriale blev oversendt til Auditørkorpset, som herefter iværksatte yderligere efterforskning og sigtede konstabeleleven for tyveri efter straffelovens § 276, og for overtrædelse af våbenloven.

I retten erkendte konstabeleleven sig skyldig og blev idømt 20 dages betinget fængsel. Ved strafudmålingen lagde retten vægt på, at der var tale om tyveri fra den pågældendes arbejdsplads.

Sagen er nærmere beskrevet ovenfor i afsnittet om straffelovens § 276.

Sag 4 – Anmeldelse om ulovlig bistand til aflivning af mink i Nordjylland (AU 2020/001777 m.fl.)

Auditørkorpset modtog den 11. november 2020 en anmeldelse fra en borger om embedsmisbrug begået af en højtstående officer i anledning af forsvarets bistand til aflivning af mink. Auditøren besluttede på den baggrund at iværksætte en undersøgelse af hændelsesforløbet. Mens efterforskningen stod på, modtog Auditørkorpset flere lignende anmeldelser fra borgere vedrørende flere militære chefer.

Den 26. maj 2021 blev efterforskningen i samtlige sager indstillet i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2, da de militære chefer ikke fandtes at have haft anledning til at betvivle, at beslutningen om at aflive samtlige mink i Danmark havde hjemmel i lovgivningen. Ved afgørelsen blev der bl.a. lagt vægt på, at beslutningen om at aflive minkbesætningerne hvilede på et sundhedsfagligt og sundhedsjuridisk grundlag, som militære chefer ikke kunne forventes at have noget indgående kendskab til,

og der var derfor ikke grundlag for at antage, at de havde overtrådt straffelovens § 150.

Sag 5 – Tilsidesættelse af gældende COVID-19-restriktioner (AU 2020/001887)

Auditørkorpset modtog den 4. december 2020 en anmeldelse om, at en flok unge soldater havde overtrådt det dagældende forsamlingsloft på 10 personer i forbindelse med en social sammenkomst i den bygning, hvor de var indkvarteret. Auditørkorpset besluttede på baggrund heraf at indlede en efterforskning af hændelsesforløbet og af de nærmere omstændigheder omkring soldaternes indkvarteringsforhold.

Auditøren indstillede efterforskningen, da lokalerne, hvor festen havde fundet sted, ikke fandtes at være omfattet af forsamlingsforbuddet og lagde herved bl.a. lagt vægt på, at indkvarteringsbygningen måtte kunne side-stilles med et kollegium, og at lokalerne måtte anses for at gøre det ud for sædvanligt forekommende dele af private hjem.

Sag 6 – Krænkende adfærd under udsendelse Retten i Esbjerg, dom af 14. juli 2020 (AU 2019/000593)

En korporal ankede med Procesbevillingsnævnets tilladelse og med påstand om frifindelse byrettens dom af 14. juli 2020, hvorved den pågældende var blevet idømt en bøde på 2.500 kr. for pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1. Den pågældende havde under udsendelse til Frontex i Spanien bl.a. banket hårdt på døren til en kvindelig kollegas værelse, hvilket havde ført til, at hun efter samtale med sin chef var blevet hjemsendt samme dag. Korporalen frafaldt den 10. juni 2021 anken, hvorefter byrettens dom er endelig.

Sag 7 – Færdselsuheld Retten i Randers, dom af 5. oktober 2020 (AU 2020/000136)

En værnepligtig ankede med påstand om frifindelse byrettens dom, hvorved den pågældende var blevet idømt en bøde på 2.500 kr. samt pålagt kørselsforbud for overtrædelse af færdselslovens § 3, stk. 1, og § 15, stk. 3, 1. pkt. Den pågældende havde i forbindelse med overhaling under kørsel i en militær personbil på motorvej påkørt en forankørende bil og var herefter selv havareret. Den 10. maj 2021 frafaldt den pågældende anken, hvorefter byrettens dom er endelig.

Afsluttede ankesager i landsretterne i 2021

Der blev i 2021 behandlet fire domsmandssager i de to landsretter. Sagerne, som er beskrevet uddybende i de relevante afsnit ovenfor, omtales kort nedenfor.

Østre Landsret, ankedom af 27. april 2021

(AU 2019/001212)

Landsretten omgjorde Retten i Hillerøds dom af 31. januar 2020, hvorved den tiltalte var blevet idømt 14 dages fængsel for udeblivelse fra værnepligtstjeneste efter militær straffelov § 25, stk. 1, idet landsretten lod straffen bortfalde med henvisning til formildende omstændigheder.

Østre Landsret, ankedom af 19. maj 2021

(AU 2019/001882)

Landsretten stadfæstede Retten i Glostrups dom af 14. august 2020, hvorved den tiltalte blev idømt to år og seks måneders fængsel for voldtægt efter den dagældende bestemmelse i straffelovens § 216, stk. 1, nr. 1, idet to voterende dommere dog udtalte, at der efter bevisførelsen bestod en sådan tvivl om, hvorvidt det stod tiltalte klart, at et samleje ville være imod forurettedes vilje, at det ikke med den til domfældelse i en straffesag fornødne sikkerhed var bevist, at tiltalte havde gjort sig skyldig i voldtægt. Ved dommen blev domfældte samtidig pålagt at udbetale 100.000 kr. i godtgørelse til den forurettede.

Østre Landsret, ankedom af 24. august 2021

(AU 2017/000877)

Landsretten omgjorde Retten i Glostrups dom af 15. september 2020, hvorved den tiltalte var blevet idømt en bøde på 2.500 kr. for pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1, idet landsretten frifandt den tiltalte med henvisning til forholdets manglende grovhed.

Østre Landsret, ankedom af 7. december 2021

(AU 2021/001862 m.fl.)

Landsretten omgjorde Retten i Nykøbing Falsters dom af 15. september 2020, idet landsretten frifandt den tiltalte både for tyveri efter straffelovens § 276 og for grov pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1. Den tiltalte var i byretten blevet frifundet for pligtforsømmelse men idømt syv dages betinget fængsel for tyveri fra sin arbejdsplads.

Verserende ankesager i landsretterne 2022

Der verserede pr. 1. januar 2022 tre byretsdomme fra 2021 som ankesager for landsretterne. Alle tre domme er anket af tiltalte. Der verserede desuden ved afgivelsen af denne beretning to sager ved Procesbevillingsnævnet.

Københavns Byret, dom af 27. maj 2021

(AU 2021/001575 & 2019/0001750)

En major blev idømt 10 dages betinget fængsel for bestikkelse efter straffelovens § 144. Tiltalte har anket dommen med påstand om frifindelse, subsidiært strafbortfald, og Auditørkorpset har kontraanket med påstand om skærpelse.

Sagen er berammet til hovedforhandling i Østre Landsret den 8. juni 2022.

Retten i Holstebro, dom af 1. oktober 2021

(AU 2021/001849 m.fl. & 2020/001054)

En konstabel blev idømt tre år og seks måneders fængsel for overtrædelse af straffelovens § 192 a ved at have besiddet af en håndgranat samt for tyveri efter straffelovens § 276 og for overtrædelse af våbenloven. Tiltalte ankede dommen med påstand om til dels frifindelse og til dels formildelse, og Auditørkorpset kontraankede dommen med påstand om skærpelse.

Sagen blev afgjort ved Vestre Landsrets dom af 27. januar 2022, hvorved landsretten henførte forholdet vedrørende besiddelse af håndgranaten og detonatoren under våbenloven og fastsatte straffen til fængsel i seks måneder. Tiltalte blev frifundet for den del af tiltalen, der vedrørte overtrædelse af straffelovens § 192 a.

Sagen er af Auditørkorpset søgt indbragt for Højesteret. Se omtalen nedenfor i afsnittet om nye strafferetlige undersøgelser.

Retten i Viborg, dom af 29. november 2021

(AU 2021/001590 m.fl. & 2020/000687)

En chefsergent blev idømt 50 dages fængsel for seks forhold af brugstyveri af motorkøretøj efter straffelovens § 293 a. Tiltalte har anket dommen med påstand om frifindelse, og Auditørkorpset har kontraanket dommen med påstand om skærpelse.

Sagen afventer berømmelse ved Vestre Landsret.

11. Generalauditørens personvurderinger i hjemmевærnssager

Oversigt

Optagelse i hjemmевærnet

Generalauditørens personvurderingssager

Konkrete sager i 2021

Eksempler på hjemmевærnssager behandlet i 2021

18 år, optages som frivillige i hjemmевærnet, forudsat at de har dansk indfødsret. De skal endvidere for at være egnede til tjenesten i hjemmевærnet som udgangspunkt være bosiddende i landet og være værdig til den agtelse og tillid, som tjenesten forudsætter. Det følger af § 7 i hjemmевærnsloven.

Indledning

Generalauditøren yder bistand til hjemmевærnsmyndighederne i form af en strafferetlig vurdering af ansøgere til og medlemmer af hjemmевærnet i forbindelse med, at disse er sigtet for eller dømt for strafbare forhold.

Generalauditørens bistand til hjemmевærnsmyndighederne udgør et væsentligt område inden for Auditørkorpsets opgaver uden for strafferetsplejen.

Hjemmевærnets organisation

Hærhjemmевærnet er inddelt i Landsdelsregion Vest og Landsdelsregion Øst. Hver region er inddelt i seks hærhjemmевærnsdistrikter, som geografisk svarer til landets politikredse, bl.a. fordi hjemmевærnet i dag løser mange opgaver for politiet. Dertil kommer flyverhjemmевærnet og marinehjemmевærnet.

Der er i alt 18 værnssælles distriktsudvalg fordelt med et til to udvalg ved hvert af de 12 hærhjemmевærnsdistrikter, hvor de er administrativt forankret. Medlemmerne af de enkelte distriktsudvalg mødes 10-12 gange om året og behandler de indkomne ansøgninger om optagelse i hjemmевærnet.

Formanden for et distriktsudvalg udpeges af Forsvarsministeriet efter indstilling af den kommitterede for hjemmевærnet. Distriktsudvalgets øvrige medlemmer udpeges af Forsvarsministeriet efter indstilling fra hver af landets kommunalbestyrelser, jf. cirkulære om hjemmевærnets distriktsudvalg, § 3, stk. 2.

Optagelse i hjemmевærnet

Som udgangspunkt kan mænd og kvinder, som er fyldt

Hjemmевærnsloven

»§ 7. Som frivillige i hjemmевærnet kan optages mænd og kvinder, som er fyldt 18 år, og som

1) har dansk indfødsret, jf. dog stk. 2,

2) er egnede til tjeneste i hjemmевærnet,

3) er bosiddende her i landet, jf. dog stk. 2, og som

4) er værdige til den agtelse og tillid, som tjenesten forudsætter.

Stk. 2. Forsvarsministeren kan tillade, at en person, der ikke har dansk indfødsret eller ikke er bosiddende her i landet, kan optages som frivillig i hjemmевærnet, når særlige omstændigheder taler derfor, og det ikke strider mod overenskomst med fremmed stat.

....«

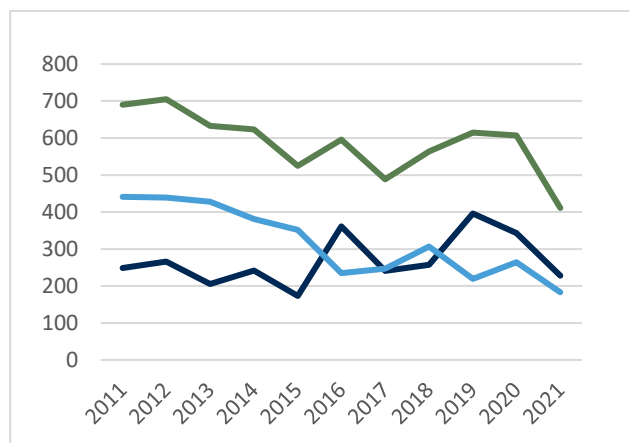
Bekendtgørelse nr. 198 af 9. februar 2007 af lov om hjemmевærnet.

Hjemmевærnets distriktsudvalg, som er uvildige og uafhængige organer, træffer afgørelse om optagelse af frivillige i hjemmевærnet på baggrund af indstilling afgivet af Forsvarsministeriets Personalestyrelse (FPS).

FPS indhenter ved behandling af alle ansøgninger oplysninger om, hvorvidt personen er registreret i Det Centrale Kriminalregister. Er dette tilfældet, anmodes Rigspolicehøveden om yderligere oplysninger. Alle oplysninger sendes til Generalauditøren, som på baggrund heraf udarbejder en begrundet udtalelse, der indeholder en vurdering af, om ansøgeren ud fra en strafferetlig vurdering er egned. Ved vurderingen lægges der vægt på, om udlevering af våben vil kunne udgøre en risiko for misbrug af våbnet (farlighed), samt om tidligere straffe har betydning for den pågældendes værdighed. Udtalelsen sendes til distriktsudvalget.

Distriktsudvalget foretager den fornødne oplysning af sagen, herunder indhentelse af oplysninger fra relevante myndigheder. Kommandolægen vurderer ligeledes ansøgerens egnethed.

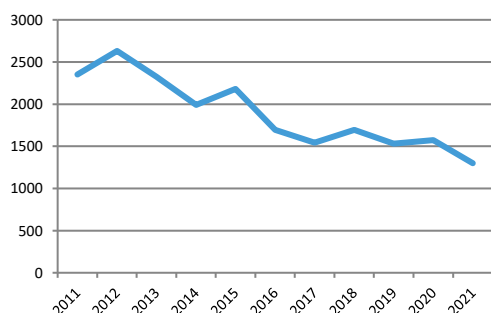
Distriktsudvalget træffer endelig afgørelse om en ansøgers optagelse på baggrund af de indhentede oplysninger, hvis ansøgeren opfylder de fastsatte krav i hjemmевærnsloven. Disse afgørelser kan ikke påklages.

Figur 12. Det samlede antal indkomne sager ved Generalauditøren om personvurdering af ansøgere og medlemmer 2011-2021 (grøn), ansøgere (lys blå) og medlemmer (mørk blå).

Generalauditørens personvurderingssager

Generalauditøren foretager en strafferetlig vurdering af ansøgere til og medlemmer af hjemmевærnet, såfremt disse er sigtet eller sanktioneret for strafbare forhold. Vurderingen sker på baggrund af en rapport fra Forsvarsministeriets styringsgruppe om et forbedret vurderingssystem i visse personsager fra 1990, og det nuværende kontrolsystem vedrørende frivillige medlemmer af hjemmевærnet blev etableret med virkning fra 1. januar 1992 med henblik på at øge sikkerheden vedrørende de personer, der som frivillige medlemmer af hjemmевærnet kan få udleveret skydevåben.

Figur 13. Det samlede antal ansøgere til hjemmевærnet 2011-2021. Kilde: hjemmевærnet.

Medlemmer

Såfremt et medlem af hjemmевærnet registreres med strafbare forhold i Det Centrale Kriminalregister underretter Rigspolitiet vedkommende politidirektør. I henhold til databeskyttelsesreglerne om videregivelse af oplysninger er det herefter politidirektørens afgørelse, om der skal ske underretning til hjemmевærnet. I de tilfælde, hvor denne underretning gives, sendes den strafferetlige afgørelse eller sagens akter til Generalauditøren, der her fungerer som konsulent for hjemmевærnsmyndighederne.

Generalauditoriatet foretager herefter en konkret vurdering af sagens strafferetlige elementer og afgiver på den baggrund en udtalelse om den pågældendes egnethed som frivillig i hjemmевærnet.

Generalauditoriatet afgiver en udtalelse, hvorefter medlemmet kan være "egnet" (positiv udtalelse), "muligt egnet" (forbeholden positiv udtalelse) eller "uegnet" (negativ udtalelse). Vurderingen af en person som "muligt egnet" angiver, at hjemmевærnsmyndighederne på baggrund af de indberettede oplysninger bør have skærpet opmærksomhed med den pågældendes medlemskab. Den endelige afgørelse om medlemskab træffes dog af hjemmевærnsmyndighederne.

Ansøgere

Proceduren er den samme, når der er tale om ansøgere til hjemmевærnet. Der vil dog her altid på forhånd foreligge et samtykke fra den pågældende til at indhente oplysninger hos politiet.

FPS indhenter de relevante akter hos politiet, som sender disse til Generalauditøren.

Den endelige afgørelse om optagelse i hjemmевærnet træffes af vedkommende distriktsudvalg.

Distriktsudvalget modtager foruden Generalauditørens udtalelse også akterne fra de straffesager, der har dannet grundlag for udtalelsen.

Kriterier for egnethedsvurderingen

Der anvendes to kriterier i forbindelse med Generalauditørens egnethedsvurdering – et farlighedskriterium og et værdighedskriterium.

I farlighedsvurderingen indgår bl.a. registreringer af visse overtrædelser af straffeloven, herunder vold, samt overtrædelse af våbenloven, lov om euforiserende stoffer og lov om jagt- og vildtforvaltningen. I værdighedsvurderingen indgår alle fældende domme for overtrædelse af straffeloven samt særlovsovertrædelser, der har medført ubetinget frihedsstraf.

Generalauditoriatets udtalelser i hjemmевærnssager indeholder alene en *strafferetlig* vurdering af den pågældendes egnethed til at forrette tjeneste som frivillig i hjemmевærnet.

Kriterier for Generalauditorens egnethedsvurdering

Farlighed

I vurderingen indgår kriminalitetens karakter.

Værdighed

I vurderingen indgår domme, som har medført ubetinget frihedsstraf.

Der foretages en konkret og individuel vurdering af hver enkelt sag. I vurderingen indgår bl.a. karakteren af lovovertrædelsen, strafudmålingen, antallet af lovovertrædelser og gentagelse af ligeartet kriminalitet samt den medgåede tid siden lovovertrædelserne blev begået.

Generalauditoriatet vurderer løbende praksis og interne retningslinjer for behandling af hjemmевærnssager og afholder bl.a. et årligt møde med hjemmевærnsledelsen og distriktsudvalgene med henblik på erfaringsudveksling mv.

Generalauditoriatet er endvidere i løbende dialog med politiet med henblik på optimering af samarbejdet og sagsbehandlingstiden for politiets fremsendelse af straffesagsakter til Generalauditoren.

Konkrete sager i 2021

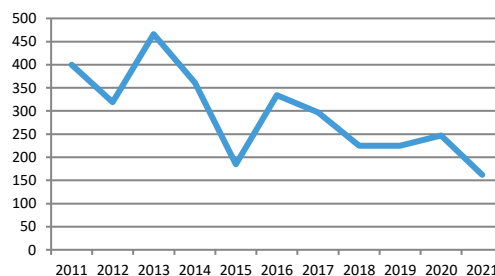
Antallet af indkomne sager i beretningsåret ligger væsentligt under det foregående år. Der blev således registreret 411 sager i 2021 mod 607 sager i 2020. Som det fremgår af figur 14 og 16, har der i beretningsåret været et fald i antallet af både ansøgersager og medlemssager i forhold til 2020. Årsagen hertil er ikke klarlagt, og Politiets Administrative Center (PAC), der fremsender sagerne til Generalauditoriet, har ikke kunnet belyse spørgsmålet nærmere.

Personvurderinger af ansøgere i 2021

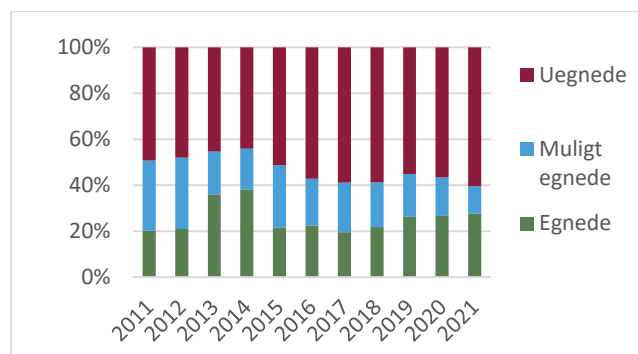
Ved behandlingen af i alt 138 afsluttede ansøgersager blev 32 ansøgere fundet "egnet", mens 14 blev fundet "muligt egnet" og 70 fundet "uegnet" til at forrette tjeneste som frivilligt medlem af hjemmевærnet.

Resten af sagerne blev henlagt, uden at der blev afgivet en udtalelse, eksempelvis fordi ansøgeren har trukket sin ansøgning tilbage eller af lægelige årsager er blevet

bedømt som uegnet, eller fordi ansøgningen af andre årsager er blevet henlagt.

Figur 14. Antal personvurderinger af ansøgere 2011-2021.

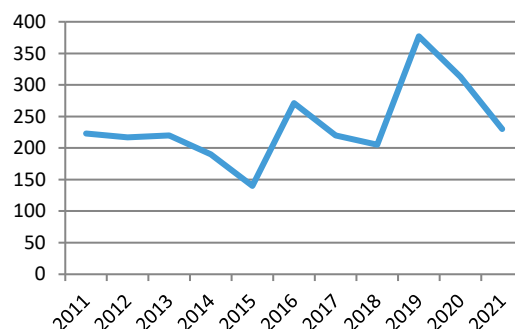

Figur 15. Personvurderinger af ansøgere 2011-2021. Fordeling af afgørelser i procent.

Personvurderinger af medlemmer i 2021

Ved behandlingen af i alt 264 afsluttede sager blev 80 medlemmer fundet "egnet", mens 37 blev fundet "muligt egnet" og 109 fundet "uegnet" til at forrette tjeneste som frivilligt medlem af hjemmевærnet.

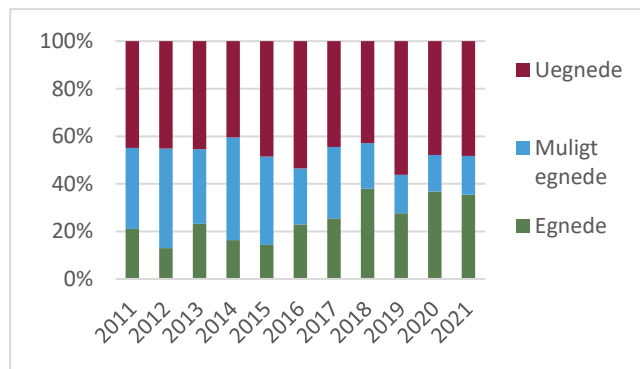
Resten af sagerne – ca. 15 % – blev henlagt, uden at der blev afgivet en udtalelse, eksempelvis fordi medlemmet har meldt sig ud, før behandlingen af sagen er tilendebragt, eller er opsagt på grund af manglende opfyldelse af uddannelseskrav eller af helbredsmæssige årsager.

Figur 16. Antal personvurderinger af medlemmer 2011-2021.

I 2021 har 69 af de afsluttede medlemssager omhandlet overtrædelse af våbenlovgivningen, og knap 40 % af disse sager har omhandlet overtrædelse af knivloven i form af f.eks. besiddelse eller import af ulovlige knive

som springknive, halsknive og kasteknive mv. Alle sagerne vedrørende knivlovsovertrædelser har ført til, at de pågældende medlemmer ud fra en strafferetlig vurdering er blevet erklæret uegnet til fortsat at forrette tjeneste i hjemmeværnet.

Figur 17. Personvurderinger af medlemmer 2011-2021. Fordeling af afgørelser i procent.

Eksempler på hjemmeværnssager behandlet i 2021

I dette afsnit behandles udvalgte eksempler på udtalelser i såvel ansøgnings- som medlemssager, som Generalauditoriatet har afgivet til hjemmeværns-myndighederne i 2021.

Ansøgere til hjemmeværnet

Eksempel 1: Egned

(GAU 2021/000406)

En ansøger vedtog i oktober 2012 en bøde på 2.000 kr. for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer ved i august 2012 at have været i besiddelse af 0,5 gram hash til eget brug.

Generalauditoriatet udtalte på denne baggrund, at ansøgeren ud fra en strafferetlig vurdering var *egnet* til at forrette tjeneste som frivillig i hjemmeværnet. Der blev herved lagt vægt på forholdets og sanktionens karakter og den medgåede tid.

Eksempel 2: Muligt egned

(GAU 2020/001961)

En ansøger vedtog i september 2020 en bøde på 2.000 kr. for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer ved i juni 2020 at have været i besiddelse af 2,52 gram hash til eget brug.

Generalauditoriatet udtalte på denne baggrund, at ansøgeren ud fra en strafferetlig vurdering var *muligt egned* til at forrette tjeneste som frivillig i hjemmeværnet. Der blev herved i skærpende retning lagt vægt på, at ansøgeren havde været i besiddelse af hash. I formildende retning blev der lagt vægt på, at ansøgeren alene var blevet straffet med en bøde samt størrelsen på den vedtagne bøde.

Eksempel 3: Uegnet

(GAU 2021/000194)

En ansøger blev i februar 2020 idømt 30 dages betinget fængsel med en prøvetid på 2 år og vilkår om samfunds-tjeneste for vold efter straffelovens § 244 ved i august 2019 i forening med flere medgerningsmænd at have medvirket til, at to personer blev tildelt flere slag på hoved og krop med både flad og knyttet og skubbet i brystet, ligesom den ene person blev sparket i ryggen, hvorved vedkommende faldt til jorden. Ansøgeren vedtog endvidere i april 2020 en bøde på 1.500 kr. for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer, ved i november 2019 at have været i besiddelse af 0,61 gram kokain (bøden var nedsat pga. alder). Politiet oplyste i den forbindelse, at ansøgeren ville blive nægtet samtykke til at erhverve jagttegn/våbentilladelse.

Generalauditoriatet udtalte på denne baggrund, at ansøgeren ud fra en strafferetlig vurdering var *uegnet* til at forrette tjeneste som frivillig i hjemmeværnet. Der blev herved lagt vægt på, at ansøgeren var idømt betinget fængsel for vold, straffet for besiddelse af kokain samt politiets negative udtalelse vedrørende ansøgerens mulighed for at erhverve jagttegn og våbentilladelse.

Medlemmer af hjemmeværnet

Eksempel 1: Egned

(GAU 2021/000670)

Et medlem blev i januar 2021 idømt fire dagbøder hver på 175 kr. for butikstyveri af varer for 346 kr. i oktober 2020.

Generalauditoriatet udtalte på denne baggrund, at medlemmet ud fra en strafferetlig vurdering var *egnet* til at forrette tjeneste som frivillig i hjemmeværnet. Der blev herved lagt vægt på forholdets og sanktionens karakter.

Eksempel 2: Muligt egned

(GAU 2021/000116)

Et medlem blev i oktober 2020 ved Retten i Herning idømt 30 dages betinget fængsel med en prøvetid på 1 år for forsøg på tyveri ved i perioden mellem november 2018 og januar 2019 fra sin firmabil at have tilegnet sig en kerneboremaskine til en værdi af ca. 18.000 kr. og sat den til salg på Facebook.

Generalauditoriatet udtalte på denne baggrund, at medlemmet ud fra en strafferetlig vurdering var *muligt egned* til at forrette tjeneste som frivillig i hjemmeværnet. Der blev herved i skærpende retning lagt vægt på, at medlemmet var straffet for forsøg på tyveri fra sin arbejdsgiver. I formildende retning blev der lagt vægt på, at straffen var gjort betinget samt længden af den betingede straf.

Eksempel: Uegnet

(GAU 2020/001753)

Et medlem vedtog i januar 2021 en bøde på 1.500 kr. for overtrædelse af knivloven ved i september 2020 uden politiets tilladelse via det internationale postcenter at have indført to knive skjult i et metalrør. Politiet oplyste i den forbindelse, at medlemmet ville blive nægtet samtykke til at erhverve jagttegn / våbentilladelse.

Generalauditoriatet udtalte på denne baggrund, at medlemmet ud fra en strafferetlig vurdering var *uegnet* til at forrette tjeneste som frivillig i hjemmeværnet.

Bilag

Oversigt over vejledende bødetakster (Bilag til Generalauditør Meddelelse nr. 2/2020)

Ved gentagelsestilfælde (bortset fra overtrædelse af § 25) pålægges i 2. gangstilfælde et tillæg på 50 % og i 3. gangstilfælde et tillæg på 100 %.

Bestemmelser i militær straffelov med pendant i militær disciplinarlov		
§ 11 (ulydighed)	2.500 kr.	
§ 13 (respektstridig opførsel)	1.500 kr.	
§ 15 (forskelsbehandling)	2.000 kr.	
§ 16 (uberegtiget modtagelse af ydelser)	2.000 kr.	
§ 17 (myndigheds ikke brug)	2.000 kr.	
§ 18 (overordnets krænkelse)	2.000 kr.	
§ 19 (sideordnets krænkelse)	2.000 kr.	
§ 23, stk. 1 (offentlig uorden, synlig beruselse i Danmark)	1.000 kr.	
§ 23, stk. 2 (offentlig uorden, synlig beruselse i udlandet)	2.000 kr.	
§ 24 (vagtforseelse)	2.500 kr.	
§ 25 (ulovligt fravær ved første mødedag)	Første gang: 1.500 kr. Anden gang: 2.000 kr. Tredje gang: 2.500 kr. Fjerde gang: 3.000 kr.	Femte gang: nedlæggelse af påstand om ubetinget frihedsstraf
§ 25 (ulovligt fravær efter første mødedag, > 10 tjenestedage)	2.500 kr.	
§ 26 (militært hærværk)	Se Rigsadvokatmeddelelsens afsnit ”Strafpåstanden i sager om overtrædelse af straffeloven”	
§ 27 (pligtforsømmelse, groft uagtsomt)	1.500 kr.	
§ 27 (pligtforsømmelse, forsætligt)	2.500 kr.	
§ 27 (§ 27 træder i stedet for særlovgivning)	Se den relevante særlovgivning, herunder Rigsadvokatens Meddelelser	
Bestemmelser i militær straffelov uden pendant i militær disciplinarlov		
§ 20 (påvirkethed i tjenesten)	2.500 kr.	
(i forbindelse med vagt eller andre skærpende omstændigheder)	3.500 kr.	
§ 21 (overtrædelse af promillegrænser)	2.500 kr.	
§ 22 (narko/euforiserende stoffer)	Se Rigsadvokatmeddelelsens afsnit ”Narkotika” med tillæg på 50 % af bødens størrelse.	

Sagsstatistik 2021

1. Det samlede antal oprettede sager i Forsvarsministeriets Auditørkorps

Antal sager oprettet	2017	2018	2019	2020	2021
Straffesager	577	690	806	864	861
Hjemmeværnssager	488	564	615	607	411
Øvrige sager	401	436	482 ¹⁾	481	553
I alt	1.466	1.690	1.903	1952	1825

Noter

1) Tallet er i forbindelse med Årsberetningen for 2020 korrigeret fra 497 til 482, idet testsager og fejloprettede sager indgik i Årsberetningen for 2019.

2. Straffesager

Anklagevirksomhed ^{1, 2)}	2017	2018	2019	2020	2021
Oprettede sager	577	690	806	864	861
Verserende sager	97	68	274	220	296
Afsluttede sager ³⁾	671	725	719	787	889

Noter

1) Konkrete straffesager oprettet hos Auditøren. Oversigten omfatter ikke generelle sager om strafferet og -proces samt sager, der er behandlet af Generalauditøren.

2) Hvert forhold tælles som en sag.

3) Sager afsluttet ved afvisning af anmeldelsen i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 1, indstilling af efterforskning i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2, påtaleopgivelse efter retsplejelovens § 721, stk. 1, tiltalefravalg efter retsplejelovens § 722, stk. 1 og 2, bødevedtagelse, dom, henlæggelse uden yderligere sagsbehandling samt oversendelse til den civile anklagemyndighed, fordi sagen ikke angår personer, der er omfattet af den militære retspleje, herunder f.eks. sager vedr. civilt personel, der er registreret i Automatisk Trafik Kontrol (ATK).

Oversigt over sanktioner i militære straffesager 2021

Ved rubriceringen af sagerne bemærkes, at de enkelte sager ofte rummer flere strafbare forhold. Der kan således være sager, hvori der indgår overtrædelser af eksempelvis både den civile straffelov og den militære straffelov. Sager, der indeholder flere forhold, er rubriceret under hovedforholdet.

Tabel 1. Oversigt over sanktioner i militære straffesager						
Karakteren af sanktioner mv. ¹⁾	2017	2018	2019 ⁵⁾	2020 ⁶⁾	2021	%
Bødevedtagelse (udenretlig)	101	154	200	402	307	79,3
Tilkendegivelse	3	4	5	6	3	0,8
Tiltalefrafald	16	7	5	4	23	5,9
Dom	194	175	118	38	54	14
- heraf frihedsstraf ²⁾	21	25	29	22	14	3,6
- heraf bødestraf ³⁾	171	148	86	16	39	10,1
- heraf psykiatrisk behandling	-	-	1	-	1	0,3
- andet ⁴⁾	2	2	2	-	-	-
I alt	314	340	328	450	387	100
Frifindelse	5	3	2	3	6	
Ankesager	4	5	4	5	4	

Noter

- ¹⁾ Der kan indgå flere forhold i én afgørelse.
- ²⁾ Domme vedr. betinget/ubetinget frihedsstraf/samfundstjeneste. I beretningsåret 2017 var der 11 domme med ubetinget fængsel og 10 domme med betinget fængsel. I beretningsåret 2018 var der 16 domme med ubetinget fængsel og ni domme med betinget fængsel. I beretningsåret 2019 var der 22 domme med ubetinget fængsel og syv domme med betinget fængsel. I beretningsåret 2020 var der 4 domme med ubetinget fængsel og 18 domme med betinget fængsel. I beretningsåret 2021 var der 2 domme med ubetinget fængsel og 12 domme med betinget fængsel.
- ³⁾ Herunder indenretlig bødevedtagelse.
- ⁴⁾ Advarsel, strafbortfald mv.
- ⁵⁾ Korrigeret 2020.
- ⁶⁾ Opgørelsen for 2020 er opjusteret med to ankede domme (1 MSL og 1 FL), hvor anken blev frafaldet.

Tabel 2. Fordelingen af sanktioner (lovgivning)						
Fordelingen af sanktioner	2017	2018	2019 ¹⁾	2020 ²⁾	2021	%
Militær straffelov	248	270	178	129	140	36,2
Straffeloven	8	12	13	23	14	3,6
Færdselsloven	54	53	135	294	228	58,9
Øvrig særlovgivning	4	5	2	4	5	1,3
I alt	314	340	328	450	387	100

Noter

- ¹⁾ Opgørelsen for 2019 er opjusteret med én afgørelse.
- ²⁾ Se tabel 1, note 6.

Tabel 3.a. Fordelingen af sanktioner (værn)						
Værnsfordeling	2017	2018	2019 ¹⁾	2020 ²⁾	2021	%
Forsvarskommandoen	-	-	-	-	-	-
Hæren	279	291	252	351	303	78,3
Søværnet	17	20	25	48	46	11,9
Flyvevåbnet	18	29	51	50	33	8,5
Hjemmeværnet	-	-	-	-	4	1,0
Øvrige	-	-	-	1	1	0,3
I alt	314	340	328	450	387	100

- heraf udsendte styrker 20 22 16 18

Noter

¹⁾ Opgørelsen for 2019 er opjusteret med én afgørelse.

²⁾ Se tabel 1, note 6.

Tabel 3.b. Fordelingen af sanktioner (personelgrupper)

Personelgruppe mv.	2017	2018	2019 ¹⁾	2020 ²⁾	2021	%
M3xx / M4xx Officersgruppen	13	27	31	71	41	10,6
M2xx Sergentgruppen	40	43	75	122	113	29,2
M1xx Konstabelgruppen	54	74	97	155	130	33,6
Værnepligtige	207	196	124	99	97	25,1
Øvrige, herunder musikere, mekanikere og myndigheder mv.	-	-	1	3	6	1,6
I alt	314	340	328	450	387	100

Noter

Statistikens opbygning svarer til Forsvarsministeriets Personalestyrelses (FPS) statistik over disciplinarafgørelser.

¹⁾ Opgørelsen for 2019 er opjusteret med én afgørelse.

²⁾ Opgørelsen for 2020 er justeret på fordelingen mellem M1xx, værnepligtige og øvrige samt tabel 1, note 6.

Tabel 4. Fordelingen af sanktioner for overtrædelse af militær straffelov

Bestemmelse	2017	2018	2019 ¹⁾	2020 ²⁾	2021	%
Pligter som underordnet (§ 11 ulydighed mv.) ¹⁾	2	1	-	9	8	5,7
Pligter som overordnet/ sideordnet mv.	2	5	4	5	4	2,6
Rusmidler mv.	27	24	23	24	13	9,3
§ 20 påvirkethed (alkohol)	16	12	10	10	9	6,4
§ 20 påvirkethed (narkotika)	-	-	1	3	1	0,7
§ 21 promillegrænser	-	1	-	1	-	-
§ 22 narkotikabesiddelse / indtagelse	11	11	12	10	-	-
§ 23 offentlig uorden mv.	-	-	-	-	3	2,1
Andre pligtforsømmelser	217	240	151	91	115	82,1
§ 24 vagtforsømmelse	4	7	3	30	15	10,7
§ 25 ulovligt fravær	183	167	97	10	48	34,3
§ 26 militært hærværk	1	2	-	1	-	-
§ 27 pligtforsømmelse	29	64	51	50	52	37,1
§ 27a straffeskærpelse for tortur	-	-	-	-	-	-
Forbrydelser mod forsvarsmagtens kampdygtighed og andre forbrydelser under væbnet konflikt (§§ 28-38)	-	-	-	-	-	-
I alt	248	270	178	129	140	100

Noter

¹⁾ Opgørelsen for 2019 er opjusteret med én afgørelse.

²⁾ Se tabel 1, note 6.

Tabel 5. Fordelingen af sanktioner for overtrædelse af straffeloven

Bestemmelse	2017	2018	2019	2020	2021	%
Vold mv.	3	3	1	12	4	28,6
Berigelse	4	2	3	6	3	21,4
Andet	1	7	9	5	7	50,0
I alt	8	12	13	23	14	100

Tabel 6. Fordelingen af sanktioner for overtrædelse af færdselsloven

Sanktioner Færdselslov	2017	2018	2019	2020 ¹⁾	2021	%
§ 3 manglende agtpågivenhed	1	1	3	-	-	-
Hastighedsovertrædelser	27	28	100	227	101	44,3
- heraf § 4 skiltning	25	21	60	115	50	21,9
- heraf § 42 generel	2	7	38	110	51	22,4
- heraf § 43 tunge køretøjer	-	-	2	2	-	-
§ 53 spirituskørsel	3	3	3	3	1	0,4
§ 54 medicin- og narkotikakørsel	-	-	1	-	-	-
§ 56 kørsel uden kørekort	-	1	7	9	4	1,8
§ 80 undladt at bruge sikkerhedssele	11	11	8	14	28	12,3
Øvrige bestemmelser	12	9	13	41	94	41,2
I alt	54	53	135	294	228	100
- heraf frakendelser af førerret	4	4	5	7	3	
- heraf klip	15	25	43	15	29	

Noter

¹⁾ Se tabel 1, note 6.

Tabel 7. Fordelingen af sanktioner for overtrædelse af øvrig særlovgivning

Øvrige særlove	2017	2018	2019	2020	2021	%
Våben/fyrværkerilovgivning	2	3	2	1 ¹⁾	2	40
Øvrige	2	2	-	3 ²⁾	3	60
I alt	4	5	2	4	5	100

Noter

¹⁾ Våbenloven (1).

²⁾ Dopingloven (1) og bekendtgørelse om cyklers indretning og udstyr (2).

3. Hjemmeværnssager

Indkomne sager	2017	2018	2019	2020	2021	%
Indkomne sager	488	564	615	607	392	
- heraf sager vedr. medlemmer	241	307	396	343	230	59%
- heraf sager vedr. ansøgere	247	257	219	264	162	41%
Behandlede sager i alt	549	464	642	613	402	

Personvurderinger ¹⁾	2017	2018	2019	2020	2021	%
Egnet til tjeneste	114	127	163	181	112	
- heraf medlemmer	56	78	104	115	80	71 %
- heraf ansøgere	58	49	59	66	32	29 %
"Muligt egnet"	130	83	103	89	51	
- heraf medlemmer	66	39	61	48	37	73 %
- heraf ansøgere	64	44	42	41	14	27 %
Uegnet til tjeneste	273	220	336	290	179	
- heraf medlemmer	98	88	212	150	109	61 %
- heraf ansøgere	175	132	124	140	70	39 %
Antal udtalelser	517	430	602	560	342	
Udtalelser vedr. medlemmer	219	205	377	313	226	66%
Udtalelser vedr. ansøgere	297	225	225	247	116	34%
Henlagte uden udtalelse ²⁾	32	34	40	53	60	
Behandlede sager i alt	549	464	642	613	402	

Noter

¹⁾ Procent af afgivne udtalelser vedr. henholdsvis medlemmer og ansøgere (afrundet).

²⁾ Denne kategori omfatter navnlig sager, hvor medlemmet har udmeldt sig af hjemmeværnet, eller ansøgeren har opgivet sin ansøgning om optagelse i hjemmeværnet, inden Generalauditørens udtalelse foreligger.

Generalauditøren
Kastellet 14A
2100 København Ø

Telefon: :+ 45 7281 1040
E-mail: FAUK-MYN@MIL.DK
WEB: WWW.FAUK.DK

EAN: 5798000201996
CVR: 25 77 56 35
ISBN 978-87-92431-18-9